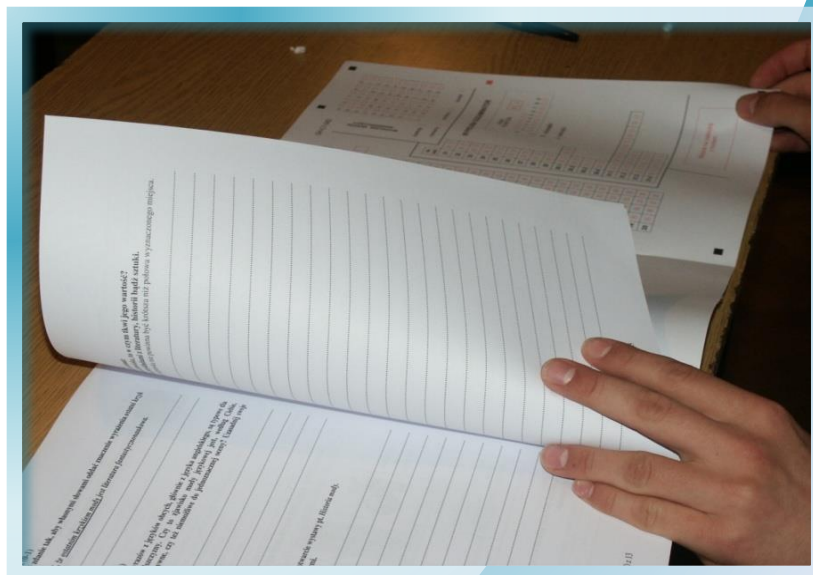

Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w roku 2014 w województwie opolskim

**Osiągnięcia uczniów
kończących gimnazjum
w roku 2014
w województwie opolskim**

Opracowanie:**język polski**

Robert Chamczyk (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Małgorzata Pastusiak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

Mariola Matejkowska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)

historia i wiedza o społeczeństwie

Bożena Anusiewicz-Działak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Grzegorz Wnuk (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Sylwia Derda (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

Andrzej Bobrow (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)

matematyka

Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Renata Świrko (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

Czesława Pacholska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)

przedmioty przyrodnicze

Alicja Kwiecień (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Różbieta Tyralska-Wojtycza (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)

Monika Nowak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

Urszula Ilczuk (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

język angielski

Beata Trzecińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Joanna Kowalska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)

Marcin Jakubowski (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

język niemiecki

Anna Kusztal (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Elżbieta Malinowska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)

Przemysław Mróz (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

Opieka merytoryczna:

dr Marcin Smolik (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Beata Trzecińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca:

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Wydziały Badań i Analiz okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa

tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04

e-mail: ckesekr@cke.edu.pl

www.cke.edu.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław

tel. 71-785-18-52, fax 71-785-18-66

e-mail: sekretariat@oke.wroc.pl

www.oke.wroc.pl

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA	5
Język polski	5
1. Opis arkusza standardowego	5
2. Dane dotyczące populacji uczniów	5
3. Przebieg egzaminu	6
4. Podstawowe dane statystyczne	7
Komentarz	14
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	24
Historia i wiedza o społeczeństwie	28
1. Opis arkusza standardowego	28
2. Dane dotyczące populacji uczniów	28
3. Przebieg egzaminu	29
4. Podstawowe dane statystyczne	30
Komentarz	36
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	38
II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA	42
Matematyka	42
1. Opis arkusza standardowego	42
2. Dane dotyczące populacji uczniów	42
3. Przebieg egzaminu	43
4. Podstawowe dane statystyczne	44
Komentarz	51
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	60
Przedmioty przyrodnicze	64
1. Opis arkusza standardowego	64
2. Dane dotyczące populacji uczniów.....	64
3. Przebieg egzaminu.....	65
4. Podstawowe dane statystyczne	66
Komentarz	73
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	78
III. JĘZYKI OBCE	82
Język angielski – poziom podstawowy	82
1. Opis arkusza standardowego	82
2. Dane dotyczące populacji uczniów	82
3. Przebieg egzaminu	83
4. Podstawowe dane statystyczne	84
Język angielski – poziom rozszerzony	91
1. Opis arkusza standardowego	91
2. Dane dotyczące populacji uczniów	91
3. Przebieg egzaminu	92
4. Podstawowe dane statystyczne	93

Komentarz	98
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	109
Język niemiecki – poziom podstawowy	117
1. Opis arkusza standardowego	117
2. Dane dotyczące populacji uczniów	117
3. Przebieg egzaminu	118
4. Podstawowe dane statystyczne	119
Język niemiecki – poziom rozszerzony	126
1. Opis arkusza standardowego	126
2. Dane dotyczące populacji uczniów	126
3. Przebieg egzaminu	127
4. Podstawowe dane statystyczne	128
Komentarz	135
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	145

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

Język polski

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Podstawę zadań stanowiły teksty kultury: literackie oraz publicystyczne.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 22 zadań, wśród których było 20 zadań zamkniętych różnego typu i 2 zadania otwarte wymagające od ucznia samodzielnego, zgodnego z poleceniem sformułowania krótkiej wypowiedzi oraz dłuższej – rozprawki. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań można było uzyskać 32 punkty.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8890
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	8212
	z dysleksją rozwojową	678
	dziewczeta	4359
	chłopcy	4531
	ze szkół na wsi	2603
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2869
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2372
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1046
	ze szkół publicznych	8630
	ze szkół niepublicznych	260
	w języku ukraińskim	-

Z egzaminu zwolniono 11 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	5
	słabowidzący i niewidomi	21
	słabosłyszący i niesłyszący	30
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	200
	Ogółem	256

3. Przebieg egzaminu

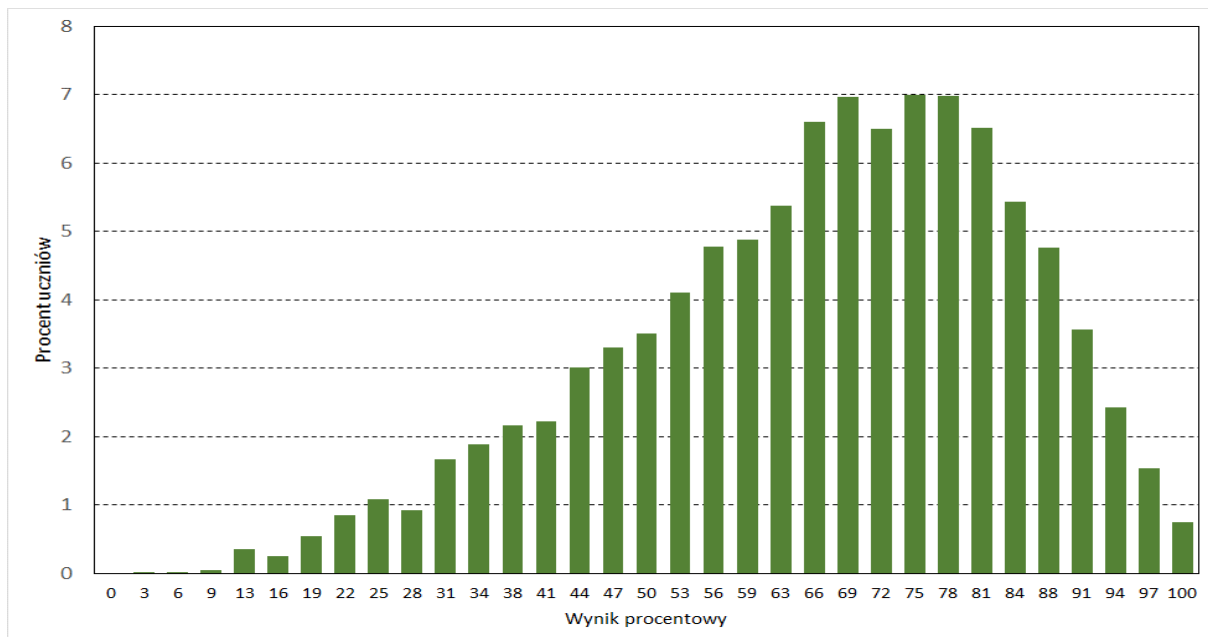
Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu (dane dla okręgu OKE we Wrocławiu)

Termin egzaminu		23 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 135 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		636	
Liczba zespołów egzaminatorów		25	
Liczba egzaminatorów		577	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 143)		105	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	1
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	0
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	1
inne (np. złe samopoczucie ucznia)			
Liczba wglądów ¹ (§ 50)		112	

¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8890	3	100	69	75	65,9	18,4

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część humanistyczna – język polski		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
13	1	
16	1	
19	2	
22	2	
25	3	
28	4	
31	6	2
34	7	
38	9	
41	12	
44	14	3
47	17	
50	20	
53	24	
56	28	4
59	33	
63	38	
66	44	
69	51	5
72	58	
75	65	6
78	73	
81	80	
84	87	7
88	92	
91	96	8
94	98	
97	100	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka polskiego uzyskał 78% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 73% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 27% zdających i znajduje się on w 6 staninie.

Średnie wyniki szkół² na skali staninowej

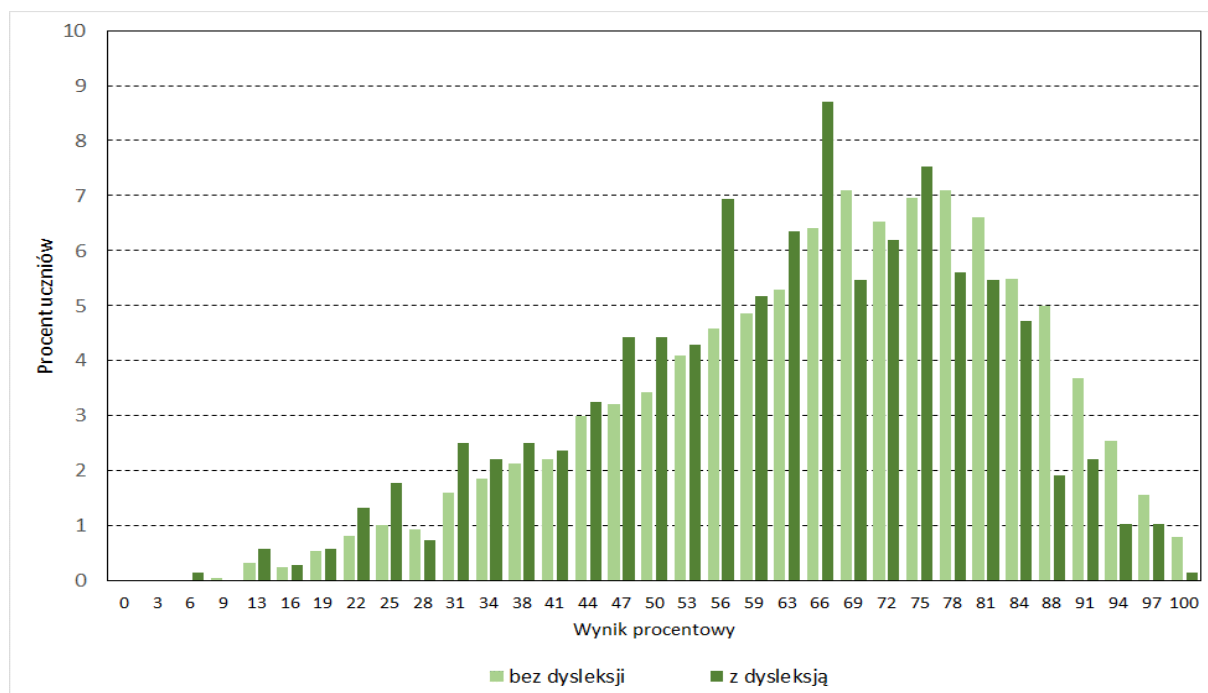
Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w%)
1	16,8–40,5
2	40,6–56,4
3	56,5–61,5
4	61,6–65,1
5	65,2–68,7
6	68,8–72,0
7	72,1–76,0
8	76,1–82,1
9	82,2–93,2

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

²Ilekoć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-P1-142.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

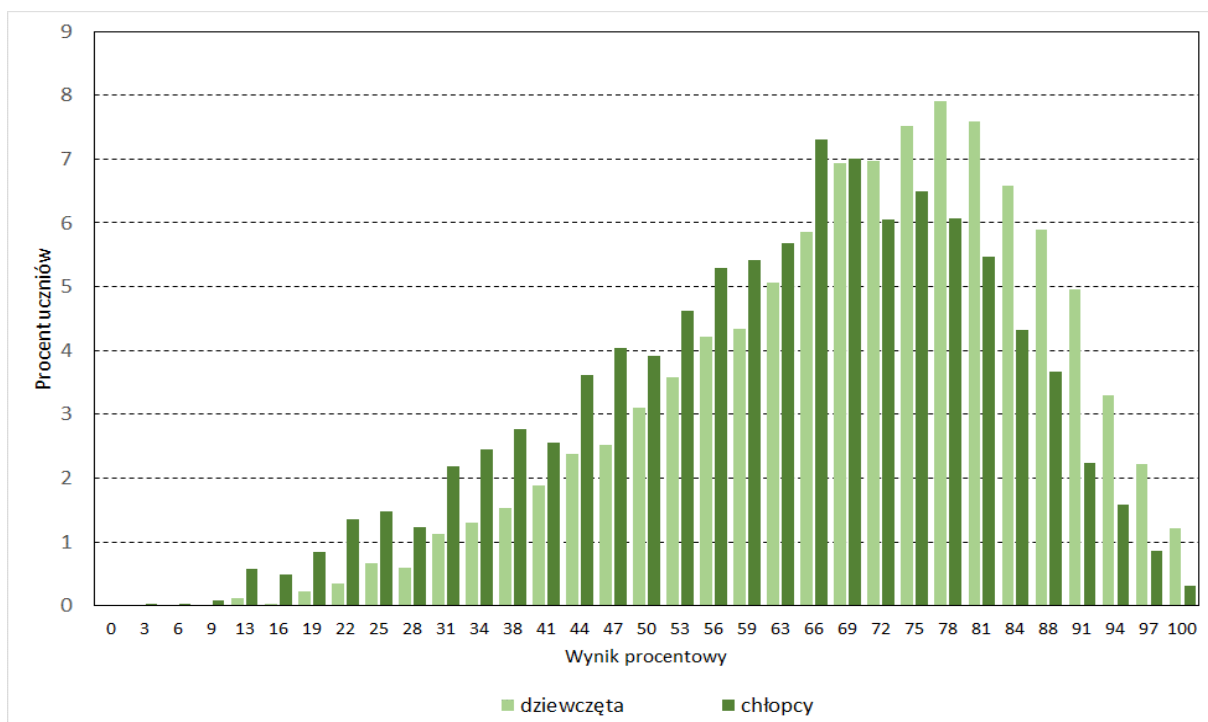

Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	8212	3	100	69	78	66,2	18,4
Uczniowie z dysleksją rozwojową	678	6	100	63	66	61,8	18,1

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4359	13	100	72	78	69,8	17,1
Chłopcy	4531	3	100	66	66	62,1	18,8

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	2603	9	100	66	66	64,9	18,2
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2869	3	100	66	69	63,7	18,6
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2372	13	100	69	75	67,6	17,8
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1046	9	100	75	78	70,5	18,5

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8630	3	100	69	75	66,0	18,2
Szkoła niepubliczna	260	13	100	63	78	61,2	22,4

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje.	93
2.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.	74
3.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Świadomość językowa. Uczeń: 4) rozpoznaje w tekście formy [...] czasów – rozumie ich funkcje w wypowiedzi.	62
4.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 10) rozróżnia gatunki publicystyczne prasowe, radiowe i telewizyjne (reportaż).	80
5.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 4) wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu składni (pytań retorycznych).	51
6.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobate).	80
7.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	83
8.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	88
9.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury.	78
10.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 11) identyfikuje bajkę.	64
11.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 5) rozpoznaje w zdaniach i w równoważnikach zdań różne rodzaje okoliczników i rozumie ich funkcje.	74

12.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje.	92	
13.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost lub pośrednio.	92	
14.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury.	70	
15.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje.	79	
16.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Świadomość językowa. Uczeń: 3) rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (zaimek).	58	
17.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury i uzasadnia ją.	59	
18.	III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie.	85	
19.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2. Samokształcenie i docieranie do informacji. Uczeń: 3) korzysta ze słownika: [...] frazeologicznego, synonimów i antonimów oraz szkolnego słownika terminów literackich.	79	
20.	III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści.	74	
21.	III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści.	77	
22.	III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy wypowiedź pisemną w formie rozprawki.	47	45
		1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat.	71	
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się; świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści.	71	
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 5) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach; dostosowuje szyk wyrazów i zdań składowych do wagi, jaką nadaje przekazywanym informacjom.	26	
		<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych.	50	
		<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym.	50	

		Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej. 2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych.	20	
--	--	--	----	--

Komentarz

Celem analizy jest zwrócenie uwagi na te umiejętności, które trzecioklasiści opanowali na poziomie zadowalającym, i te, które wymagają jeszcze kształcenia oraz doskonalenia. Punktem odniesienia dla formułowanych wniosków są wyniki uzyskane przez uczniów za rozwiązanie zadań.

Zadania z zakresu języka polskiego sprawdzały treści zapisane w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego, ale niektóre zadania odnosiły się również do wymagań przypisanych do wcześniejszych etapów edukacyjnych.

Analiza wyników osiąganych przez uczniów przystępujących do egzaminu z zakresu języka polskiego potwierdza prawidłowość obserwowaną w kolejnych latach – umiejętność odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji jest opanowana przez gimnazjalistów na poziomie wysokim.

Wśród zadań zamkniętych bardzo łatwe dla tegorocznych gimnazjalistów okazały się trzy zadania (1., 12. i 13.), sprawdzające umiejętność wyszukiwania w wypowiedzi potrzebnych informacji. Niezależnie od rodzaju zadania wyniki uzyskane przez piszących były podobne; w każdym z zadań ponad 90% trzecioklasistów wskazało poprawną odpowiedź. Zatem, podstawowa, nie tylko polonistyczna umiejętność, jaką jest wyszukiwanie i analizowanie informacji podanych w sposób przystępny, została opanowana przez gimnazjalistów na poziomie wysokim.

Umiejętność interpretacji tekstu sprawdzano na przykład zadaniem 14., w którym należało najpierw odczytać sens podanego fragmentu artykułu, a następnie wskazać wypowiedź synonimiczną do podanej. Oczekiwano zatem od uczniów samodzielnej interpretacji tekstu, poprzedzonej jego uważną analizą. Mimo że 70% zdających poradziło sobie z tym zadaniem, to jednak można sądzić, że zdający wykorzystywali wiedzę wynikającą nie bezpośrednio z tekstu, ale z potocznych skojarzeń lub własnych doświadczeń. Wśród nieprawidłowych odpowiedzi uczniowie najczęściej wskazywali tę, w której znalazła się myśl o książce – przyjacielu człowieka, powszechna, ale pominięta przez autora tekstu.

Tegoroczni gimnazjaliści bez trudu poradzi sobie z dwoma zadaniami (7. i 8.), odwołującymi się do wiadomości i umiejętności kształconych już od szkoły podstawowej, które wymagały scharakteryzowania i oceny bohaterów bajki Ignacego Krasickiego. W zadaniu 8. uczeń dokonywał charakterystyki i oceniał bohaterów, wnioskując o relacjach między nimi na podstawie opisanej w tekście sytuacji, a w zadaniu 7. dodatkowo miał nazwać cechę bohaterki, jaką ujawniło przedstawione w utworze wydarzenie. Wynik uzyskany za zadanie 8. był nieco wyższy niż ten, który osiągnęli gimnazjaliści za rozwiązanie zadania 7., co prowadzi do wniosku – im bardziej złożone umiejętności sprawdzało zadanie, tym trudniejsze okazywało się ono dla uczniów. Mimo wspomnianych zastrzeżeń, poziom wykonania zadań sytuuje je wśród tych, które były dla piszących łatwe.

Umiejętności kształcone na przestrzeni wszystkich etapów edukacyjnych sprawdzano też zadaniem, w którym na podstawie bajki należało wskazać jej cechy gatunkowe. Aby je rozwiązać, uczeń musiał najpierw rozstrzygnąć, które stwierdzenia dotyczące cech gatunkowych bajki są prawdziwe. Zadanie to okazało się dla trzecioklasistów umiarkowanie trudne – 64% z nich właściwie wskazało poprawną odpowiedź.

Umiarkowanie trudne okazały się również zadania odwołujące się do wiadomości poznawanych na II etapie edukacyjnym, dotyczące świadomości językowej. Zadania wymagały wskazania najpierw części mowy (zaimek) lub jej formy (czasowniki w czasie przeszłym), a następnie określenia jej roli

w podanym fragmencie tekstu. 62% gimnazjalistów poprawnie wskazało dynamizującą opis funkcję czasowników w czasie teraźniejszym, a 58% – zaimka zastępującego rzeczownik.

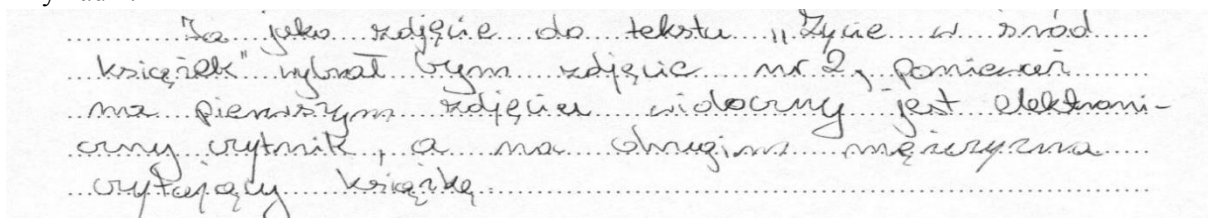
Zadania sprawdzające funkcjonalne, świadome posługiwanie się językiem sprawiły tegorocznym trzecioklasistom najwięcej problemów. Umiejętność określania funkcji środków stylistycznych, użytych w tekście opanowała mniej więcej połowa gimnazjalistów. W zadaniu 5. piszący mieli zweryfikować prawdziwość informacji odnoszących się do roli pytań retorycznych, kończących wskazany akapit tekstu. Mimo iż pytano o podstawowe funkcje tego środka językowego (podkreślenie przekonania osoby mówiącej i zaakcentowanie jej zaangażowania emocjonalnego), zadanie okazało się najtrudniejsze w całym arkuszu.

Zagadnienie „pod lupą”

Zadanie krótkiej odpowiedzi, w którym należało sformułować opinię i przedstawić jej uzasadnienie, okazało się dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne.

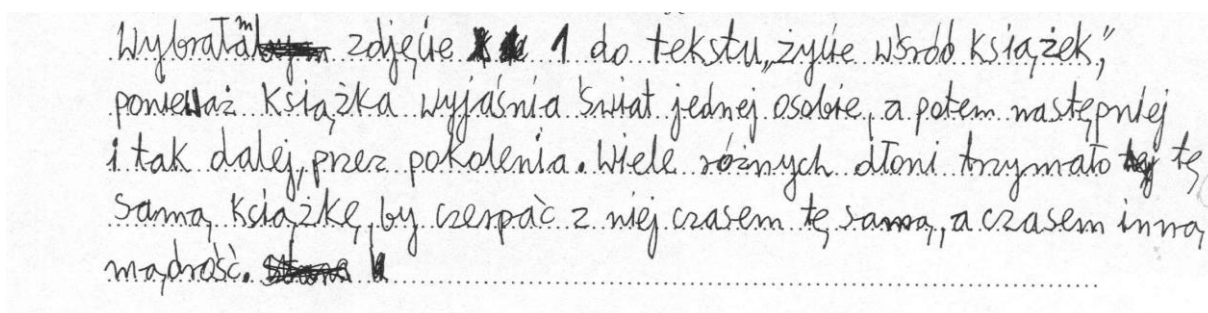
Polecenie jednoznacznie wskazywało kolejne etapy pracy (wybór ilustracji, odnalezienie w tekście właściwego uzasadnienia wyboru i sformułowanie argumentu), prowadzące do poprawnego rozwiązania. Okazuje się jednak, że tak oczywista wstępna czynność, jaką jest uważne odczytanie i przeanalizowanie polecenia do zadania, prawdopodobnie jest przez niektórych uczniów zaniedbywana, o czym świadczą poniższe przykłady różnych rozwiązań uczniowskich.

Przykład 1.

Ja jako zdjęcie do tekstu „Zywie wśród książek” wybrałbym zdjęcie nr 2, ponieważ ma pierwszym zdjęciem widocznym jest elektroniczny czytnik, a ma drugimi męczyłymi czytający książkę.

Przykład 2.

Wybrałabym zdjęcie nr 1 do tekstu „Zywie wśród książek”, ponieważ książka wyjaśnia świat jednej osobie, a potem następnej i tak dalej przez pokolenia. Wiele różnych dni trzymają ją tę samą książkę, by czerpać z niej czasem tę samą, a czasem inną mądrość.

Przykład 3.

Wybrałem ① drugą ilustrację, ponieważ
książki były pierwsze, ludzie jako
pierwsi zapoznali się z nich wiedzę i
przekazywali ją dalej. To dzięki ~~książkom~~
książkom ludzie stali się mądrzejsi,
i zaczęli wymyślać nowe rzeczy w tym
czymś: doświadczenie.

Przykład 4.

Wybrałbym e.Book, a
ponieważ jest podręczny
i t.d., ma możliwości
czytania karty pamięci
i jest kilka razy niż książka.

Z powyższych prac wynika, że zdający dokonali wyboru zdjęcia, ale sam wybór nie skutkował jeszcze uzyskaniem punktu, gdyż o punktacji decydował poziom argumentacji. Autor pierwszego przykładu ograniczył się do opisu obu ilustracji, a drugiego zastąpił argumentację cytatem, niespójnym z treścią wybranego zdjęcia. Rozwiązania dwóch pozostałych uczniów mają wprawdzie charakter wypowiedzi argumentacyjnej, ale nie jest to argumentacja odwołująca się do tekstu, a do własnych doświadczeń i powszechnie obowiązujących opinii. Autorzy przykładów 1.-4. uzyskali za rozwiązanie zadania 0 punktów.

Różne sposoby realizacji zadania, za które przyznano jeden punkt, pokazują dwa kolejne przykłady.

Przykład 5.

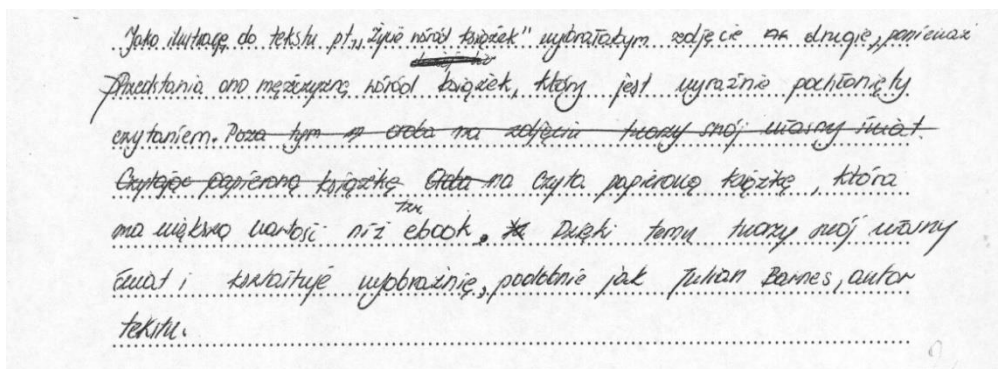
Wybrałem zdjęcie nr 2, ponieważ kultu
kultura nie może zastąpić tradycyjnej
kultury.

Przykład 6.

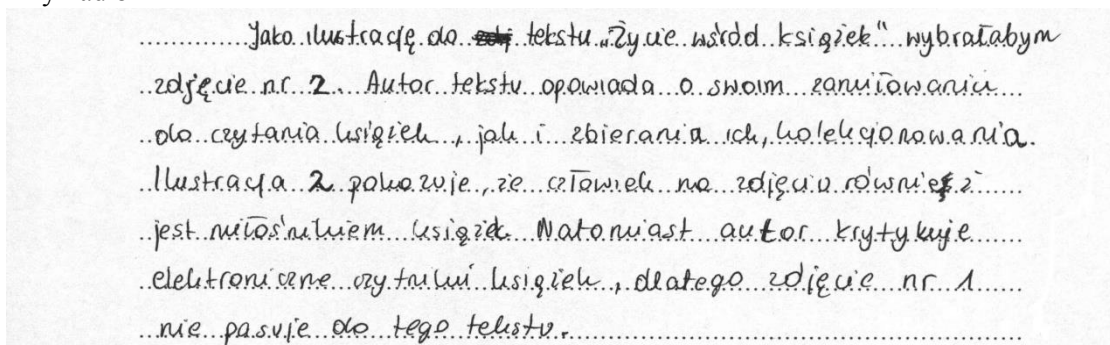
Wybrałbym ilustrację drugą, ponieważ lepiej
dopasuje tekst: „Żyć wśród książek” zgodnie
się z Julianem Barnesem, autorem powieści
pt. „Żyć wśród książek”, czyli „wrecki bibliofila”,
który ~~twierdzi~~ twierdzi, że elektroniczne czytniki
nigdy nie zastąpią tradycyjnych książek.
Mam zdaniem też e-booków nie można
nazwać ~~książkami~~ ~~książkami~~ książkami.

Wypowiedź przedstawiona w przykładzie 5. jest lakoniczna; w funkcji argumentacyjnej pojawia się stwierdzenie dotyczące ogólnikowo ujętej problematyki tekstu. Autor przykładu 6. buduje wypowiedź obszerniejszą i, uzasadniając swój wybór, objaśnia, dlaczego zdjęcie przez niego odrzucone, nie mogłoby ilustrować tekstu. Przytoczona argumentacja, podobnie jak uzasadnienie podane w przykładzie 5., odwołuje się do tematyki artykułu zaledwie ogólnikowo. Ostatnie zdanie to opinia autora odpowiedzi, która, jako niemająca uzasadnienia w tekście, nie podlega ocenie. Dwa kolejne przykłady prezentują najwyższy poziom wykonania zadania.

Przykład 7.

Przykład 8

W przykładzie 7. zdający opiera swoją argumentację na wskazaniu podobieństwa postawy wobec książek autora tekstu i mężczyzny przedstawionego na ilustracji. Dostrzega zatem zamięłowanie do książek (*mężczyzna wyraźnie pochłonięty czytaniem*) i jego skutki (*tworzy swój własny świat i kształtuje wyobraźnię*), wartościuje (*[książka] ma większą wartość niż tzw. e-book*), wykorzystując informacje dotyczące autora, zawarte w tekście, a próbując opisać czytelnika z ilustracji (*mężczyzna wśród książek*), posługuje się parafrazą tytułu. Podobna metoda widoczna jest w przykładzie 8., dodatkowo zdający uzupełnia swoje uzasadnienie odwołaniem do zdjęcia nr 1, które odrzuca, uzasadniając tę decyzję. W obu odpowiedziach odnajdujemy argumentację rzeczową, przekonującą i właściwie, a więc logicznie i w sposób nawiązujący do tekstu, uzasadniającą wybór.

W zadaniu 22. Gimnazjalistom polecono zredagowanie rozprawki na temat *Ciekawość – ułatwia czy utrudnia życie?* Właśnie to zadanie przysporzyło im najwięcej trudności. Od zdających oczekiwano:

- tworzenia tekstu na zadany temat,
- formułowania i wartościowania argumentów uzasadniających zajęte stanowisko,
- przeprowadzania logicznie uporządkowanego wywodu argumentacyjnego, z wykorzystaniem odpowiednio dobranych do tematu przykładów z literatury,
- analizowania, porównywania i syntetyzowania informacji.

Ponadto wymagano od uczniów zastosowania słownictwa charakterystycznego dla stylu tej formy wypowiedzi oraz poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.

Treść i segmentacja tekstu

Uczniowie redagujący rozprawkę zajmowali stanowisko wobec problemu *Ciekawość – ułatwia czy utrudnia życie?* Mieli do wyboru dwie drogi dowodzenia. Mogli zaprezentować gotową odpowiedź – tezę – następnie potwierdzić ją argumentami, a w zakończeniu dokonać podsumowania, lub przedstawić hipotezę dotyczącą problemu sformułowanego w temacie rozprawki, a następnie zaprezentować argumenty i kontrargumenty pozwalające na rozstrzygnięcie problemu zawartego w temacie. Niezależnie od wybranej drogi autorzy rozprawki, uzasadniając swoje stanowisko, mieli obowiązek przywołać w argumentacji odpowiednie przykłady z literatury. Polecenie zadania dawało pełną swobodę w ich doborze. Uczniowie w argumentacji przywoływali różnorodne teksty literackie. Nieliczni trzecioklasiści odwoływali się do lektur ze szkoły podstawowej (*Jaś i Małgosia, Kopciuszek, Pinokio, W pustyni i w puszczy*), jednak zdecydowana większość powoływała się na przykłady – tytuły lub autorów – które znajdują się w podstawie programowej języka polskiego dla III etapu edukacyjnego. Przywoływali mity (*Dedał i Ikar, Demeter i Kora*); fragmenty Biblii (*Przypowieść o synu marnotrawnym, historię o Adamie i Ewie z Księgi Rodzaju*). W pracach zauważyć można duże zainteresowanie literaturą fantasy, zarówno związaną z podstawą programową (*Saga o Wiedźminie, Hobbit, Władca pierścieni*), jak też literaturą modną wśród młodzieży, która jest częścią kultury masowej (*Czarnoksiężnik z Archipelagu, Metro 2033, Złodziejka książek, Malowany człowiek, Niezgodna, Zwiadowcy*). Niektórzy gimnazjaliści powoływali się na przykłady z powieści psychologicznej i obyczajowej (*Dotknąć prawdy, Ostatnia piosenka, O krok za daleko, Pamiętnik narkomanki*). Byli też tacy, których wybory czytelnicze w znacznym stopniu zbliżyły się do preferencji dorosłych czytelników. Ta grupa zdających odwoływała się do takich pozycji, jak: *Zabić drozda, Folwark zwierzęcy, Poczwarzka*.

Znajomość pewnego zasobu tekstów literackich przez uczniów jest niezbędna, ponieważ poszerza wiedzę, umożliwia wykorzystywanie i przetwarzanie informacji w nich zawartych w różnych sytuacjach życiowych oraz pozwala na formułowanie i przekonujące wyrażanie argumentów.

Zgodnie z poleceniem rozprawka uczniowska powinna zająć co najmniej połowę miejsca wyznaczonego w arkuszu. Jeżeli ten warunek nie został spełniony, to ocenie podlegała tylko treść wypowiedzi. Z umiejętnością dotyczącą pełnej realizacji tematu poradziła sobie prawie połowa gimnazjalistów.

Uczniowie na ogół zachowywali proporcje pomiędzy poszczególnymi częściami rozprawki i wyróżniali je graficznie, dbali o porządek logiczny i spójność wyводу. Przeważały wypowiedzi o przejrzystej konstrukcji. Najczęściej zaczynały się one od tezy lub hipotezy, co stanowiło wstęp do rozważań, rozwinięcie zawierało argumenty odwołujące się do różnych przykładów z literatury i potwierdzające słuszność przyjętego stanowiska, a w zakończeniu umieszczano przemyślenia i uogólnienia wynikające z rozważań. Zdecydowana większość uczniów wykazała się umiejętnością segmentowania treści wypowiedzi.

Praca spełniająca kryterium treści i kryterium segmentacji tekstu
(zdający otrzymał za nią maksymalną liczbę punktów)

..... Ciekawość towarzyszy... człowiekowi... już... od... najmłod-
szych... lat... ~~Od dzieciństwa~~ Razem z nim ^{(i dojrzewa} ~~razem~~...
...wzbudzając... pragnienie... poznawania, ^{odkrywania} i... doświad-
czania... Myślę, że ciekawość... ułatwia... życie... Jest... ura-
sadnie, ~~dwoma~~... argumentami:.....

..... Ciekawość prowadzi nas do... poznawania świata,
w... którym... ^{i pomaga go zrozumieć} żyjemy. Dotyczy to zarówno dzieci, jak
i... dorosłych. ~~Dotyczy to zarówno dzieci, jak i dorosłych.~~ ^{Dotyczy to zarówno dzieci, jak i dorosłych.}
~~Dotyczy to zarówno dzieci, jak i dorosłych.~~ ^{Dotyczy to zarówno dzieci, jak i dorosłych.} Przykładem tego
jest postawa wobec życia tytułowego bohatera
opowiadania... „Mały księż”... Chłopiec, gdy... ^{gdy}
porokawit... planetę, na... której... mieszkał, ^{podróżował} ~~odróżował~~
po... kosmosie, odwiedził... coraz... to nowe... ciała nie-
bieskie... i... ich... mieszkańcy. Intrzygowano go... potępo-
wanie... dorosłych, którym... zadawał... wiele pytań,
oczekując... prostych... odpowiedzi. Po... dotarciu...
na... Ziemię, zaprzyjaźnił... się... z ^{Pilotem} ~~planetą~~... Razem...

z nim odkrywają ^{przerobne} i ^{miejsca} świadczą naszą planetę. Świadczą to o ciekawości chłopca wobec niemych mu ~~z~~ rzeczy, ~~działa~~ które która pomogła mu porwać ~~a także ułatwiło mu odnalezienie odpowiednich~~ wiele osób i ~~planet~~ ciał niebieskich.

Ciekawość motywuje człowieka do szukania odpowiedzi na nurtujące nas kwestie ^{dotyczące} ~~dotyczące~~ rzeczy niematerialnych, duchowych. ^{Ulatwia} ~~Pomaga~~ do zrozumienie sensu życia. Jego przykładem jest postać śmiertelnie chorego chłopca, bohatera powieści pt. „Oskar i pani Róża”. Dziecko chowało przed śmiercią porwać ~~odpowiedzi~~ i definicje rzeczy, które spotykają każdego człowieka, takie jak „miłość”, „choroba”, „cierpienie”. Usilnie próbował dowiedzieć się od innych, jak wygląda życie i jaki jest jego sens. Pomogła mu w tym wolontariuszka, pani Róża. Ulatwiła to chłopcu pogodzenie się z nadchodzącym kresem jego dni i ^{dotyknę} ~~przeżyciem~~ czasu, jaki mu pozostał. Na podstawie powyższych argumentów stwierdzam, że ciekawość ułatwia życie. Towarzyszy człowiekowi od dziecka, staje się częścią motorem jego działań. Ulatwia poznawanie i rozumienie świata i życia.

Znaczna część uczniów (ponad połowa) miała problem z realizacją treści rozprawki. Z przeanalizowanych prac wynika, że zdający nie potrafili sformułować tezy lub hipotezy. Mieli problem z doбором przykładów, które poprawnie nawiązywałyby do problemu sformułowanego w temacie rozprawki. Zdarzało się, że uczniowie streszczali przywołany utwór, zamiast posłużyć się zaczerpniętymi z niego przykładami do zilustrowania argumentów. Nieliczni nie zrozumieli tematu rozprawki, mylili ciekawość np. z ciekawostką lub byciem ciekawskim.

Zgodnie z zasadami punktowania stosowanymi podczas sprawdzania, jeżeli praca nie odnosiła się do problemu sformułowanego w temacie, gimnazjalista nie otrzymywał punktów za treść i pozostałe kryteria rozprawki.

Zdarzało się, że uczniowie wprowadzali fałszywe treści do wywodu: wskazywali tytuły książek, które nie istnieją, mylili gatunki, tytuły utworów, imiona i nazwiska autorów dzieł, postaci i wydarzenia, co ilustrują poniższe fragmenty prac. Nieodpowiedni dobór przykładów oraz różnego rodzaju błędy merytoryczne wpływały na obniżenie oceny w zakresie kryterium treści.

Przykład 1.

..Argumentem, który potwierdza:
natomiast fakt iż ciekawość utrudnia
życie jest przykładem tytułowej bohaterki
lektury Sofoklesa pt. "Balladyna", która była
ciekawa ^(lepszego życia) i zarazem tak i tak widać,

Przykład 2.

..... W książce S.E. Perriego "Mały książę" główny bohater

Przykład 3.

..... Postępuje się przykładem z literatury jakim jest
Balladyna z książki pod tytułem "Balladyna"
..... Dziewczyna była bardzo ciekawa jako ciekawość
..... jej przyszłość, gdy wyjdzie za mąż za króla.
..... Główna ciekawość jej doprowadziła do
..... śmierci jej siostry Aliny. Pokazuje mi się, że
..... że jej siostra w turcji ma miłośnika, aby go
..... wygrać i być panem na dworze w Turcji.

Styl

Zdecydowana większość gimnazjalistów dostosowała styl wypowiedzi do jej argumentacyjnego charakteru. Stosowali oni:

- słownictwo służące osiągnięciu spójności wypowiedzi, np.: *poza tym, przede wszystkim, tak więc, otóż, o czym świadczy, zatem* itp.
- słownictwo podkreślające porządek wyjaśniania i argumentowania, np.: *zaczę od sprawy, po pierwsze, a o to kolejny argument, następna sprawa, na zakończenie* itp.
- słownictwo wyrażające opinię piszącego, np.: *sądzę, uważam, według mnie, z całą pewnością, śmiało można wyciągnąć wniosek, być może* itp.

Wśród analizowanych prac można było jednak zauważyć elementy charakterystyczne dla stylów innych wypowiedzi, np.:

- ✓ opowiadania:

.....Następnym argumentem odwołałam się.....
do literatury. „Książka w mowie”, druga część powieści.....

Stephanie Meyers, Bella została porwana przez Edwarda, i zwraca się z prośbą do swojego przyjaciela Jacoba. (Poznała go w pierwszej części „Zmierzch”, ich ojcowie się przyjaźnią). Jacobem jednak coś się działo, zachowywał się dziwnie. Aż pewnego dnia przestał się do niej odzywać. Bellę to zaniepokoiło, nie wiedziała co się stało. Ciekawość nie dawała jej spokoju, i się dowiedziała. Jacob zmienił się w wilka, chociaż mógł zmieniać przemieniać się w ludzką postać.....

- ✓ listu otwartego, przemówienia, np.: *Mam nadzieję, że przekonałem Was...; Postaram się Wam to udowodnić.*

Język

Z analizy rozprawek wynika, że najtrudniejszą umiejętnością do opanowania było napisanie wypowiedzi poprawnej pod względem językowym. Choć gimnazjalista mógł popełnić 5 błędów językowych (bez względu na kategorię) i nie ponosił konsekwencji w obniżeniu oceny, to jednak uczniowie zdobyli tylko 26% punktów możliwych do zdobycia za to kryterium.

Najczęściej występujące błędy w pracach uczniowskich to: niepoprawne językowo sformułowania typu: *Moim pierwszym argumentem jest książka..., Kolejnym argumentem jest...,* błędy fleksyjne, np. *potwierdzić tą tezę,* błędy składniowe, wśród których występowało naruszenie reguł wyznaczania granicy zdania oraz brak przecinków oddzielających zdania składowe w zdaniach złożonych, np. *Wielu ludzi jest ciekawskich np. świata wyjeżdżają do innego kraju poznać innych ludzi i inną kulturę i inne otoczenie* oraz stosowanie niepoprawnego szyku wyrazów w zdaniu.

Ortografia i interpunkcja

Zdającym duży problem sprawiła ortografia. Oprócz niepoprawnego zapisu wyrazów z ó-u, rz-ż, ch-h (np.: *lektóry, poniósł, spróbujesz, przyspożył*), uczniowie mieli problem z pisownią łączną i rozłączną wyrazów (np.: *być może, doświadczyliby, nie był, można by*) oraz z pisownią wyrazów przyimkowych (np. *o wiele*). Bardzo często pomijali samogłoski nosowe na końcu wyrazu (np.: *Mały Książę, nadzieje, książkę, myślę, przedstawię*).

Umiejętność poprawnego stosowania zasad interpunkcyjnych, obok poprawności językowej, sprawiła gimnazjalistom najwięcej kłopotów. Najczęściej piszący nie rozdzielali przecinkiem zdań składowych w obrębie zdania złożonego, nie wydzielali imiesłowowego równoważnika zdania, imiesłówów przysłówkowych współczesnych. Zdarzało się, że umieszczali przecinek na początku linii zamiast po wyrazie na końcu wersu.

Wnioski i rekomendacje

Z analizy rozprawek wynika, że gimnazjaliści bardzo dobrze poradzi sobie z umiejętnościami:

- ✓ redagowania wypowiedzi charakteryzującej się trójdzielną budową z zachowaniem logicznego toku rozważań,
- ✓ dostosowywania stylu do redagowanej formy wypowiedzi.

Ponad połowa gimnazjalistów dobrze radziła sobie z takimi umiejętnościami jak:

- ✓ prezentowania stanowiska wobec postawionego problemu,
- ✓ dowodzenie tezy lub hipotezy z wykorzystaniem przykładów literackich w funkcji argumentacyjnej,
- ✓ redagowanie wypowiedzi charakteryzującej się logicznym tokiem rozważań i trójdzielną kompozycją.

Najwięcej trudności sprawiły gimnazjalistom umiejętności z zakresu świadomości językowej, przede wszystkim:

- ✓ dobieranie odpowiedniego słownictwa do wyrażenia zamierzonych treści;
- ✓ poprawna budowa zdań wielokrotnie złożonych;
- ✓ zachowanie właściwego szyku wyrazów w zdaniach;
- ✓ użycie poprawnych form gramatycznych wyrazów odmiennych;
- ✓ poprawna pisownia pod względem ortograficznym;
- ✓ poprawne stosowanie znaków interpunkcyjnych.

Wyniki uzyskane przez uczniów za rozwiązywanie zadań dotyczących świadomości językowej i określania funkcji środków stylistycznych prowadzą do wniosku, że umiejętność świadomego i funkcjonalnego posługiwania się językiem nadal powinna być ćwiczona, ponieważ zadania te badają ważną dla komunikowania się z innymi umiejętność świadomego posługiwania się różnymi środkami językowymi.

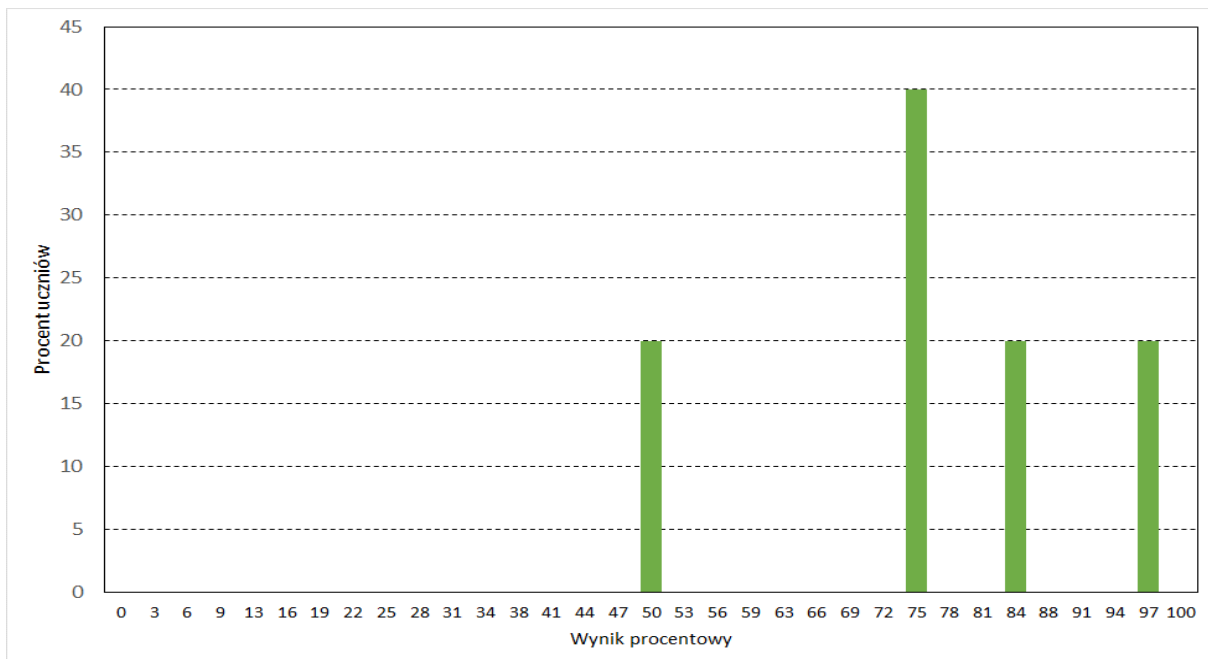
Uczeń powinien mieć świadomość, że użycie określonych środków językowych pomaga osiągnąć cel, jaki zakładamy dla naszej wypowiedzi. W praktyce szkolnej ważne jest więc wzmacnianie świadomości językowej uczniów i poszerzanie zasobu ich słownictwa. Wyniki egzaminu wskazują na to, że uczniowie mają problemy z określeniem funkcji użytych w tekście środków stylistycznych i językowych. Najczęściej znajomość środków stylistycznych sprowadza się do definicji oraz wybranej określonej funkcji. Tymczasem funkcje środka stylistycznego należy określać na konkretnym tekście. Zadanie 5. sprawdzało, czy uczeń potrafi właściwie określić funkcje pytań retorycznych, którymi autor reportażu zakończył swoją myśl w pierwszym akapicie. Pytania te wyrażają nie tylko przekonanie autora o słuszności podjętej decyzji co do wyboru miejsca zamieszkania, ale podkreślają także jego emocje zasygnalizowane w zdaniu poprzedzającym *A ja chcę żyć w mieście afrykańskim, przy ulicy afrykańskiej, w afrykańskim domu*. Zatem oba stwierdzenia dotyczące funkcji pytań w pierwszym akapicie tekstu są prawdziwe. Warto, żeby w czasie analizy i interpretacji tekstu pytaniu *jaki środek stylistyczny zastosował autor*, częściej towarzyszyło pytanie o to, w jakim celu to zrobił.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka polskiego (GH-P2-142) został przygotowany na podstawie arkusza GH-P1-142, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Wykres 4. Rozkład wyników uczniów

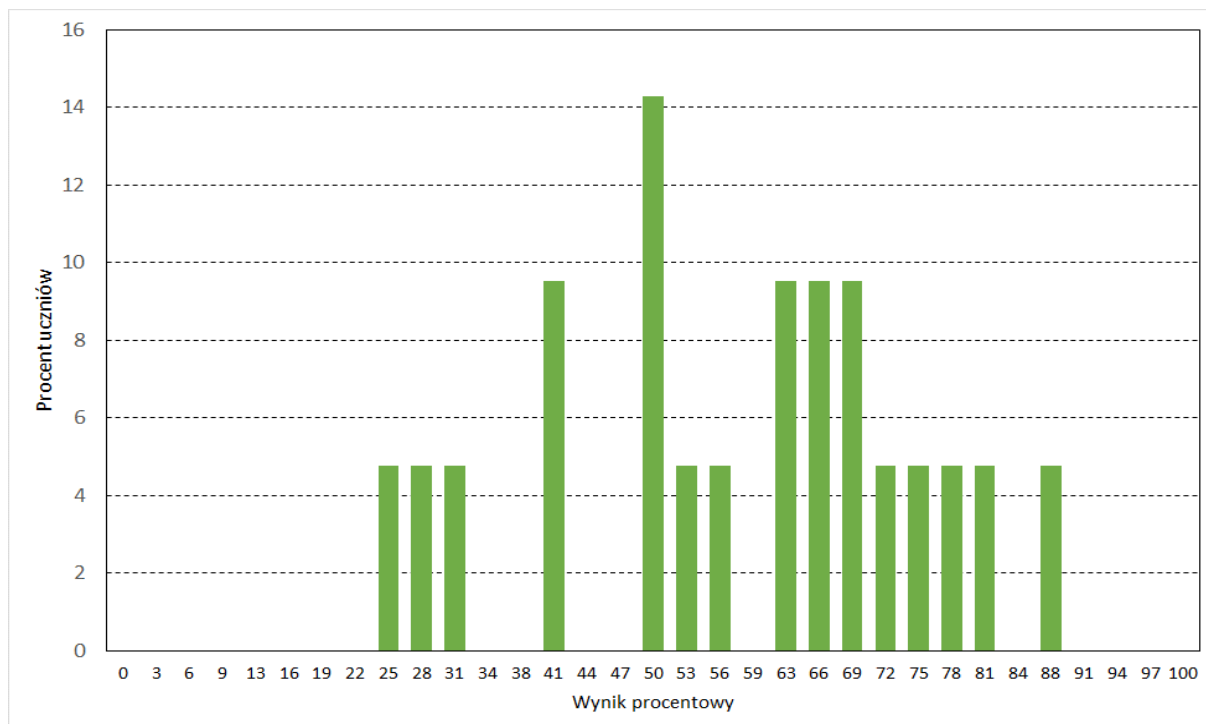
Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5	50	97	-	-	76,2	17,2

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka polskiego (GH-P4-142, GH-P5-142, GH-P6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GH-P4-142 – Arial 16 pkt, GH-P5-142 – Arial 24 pkt oraz skrócono teksty źródłowe. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze zadań w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

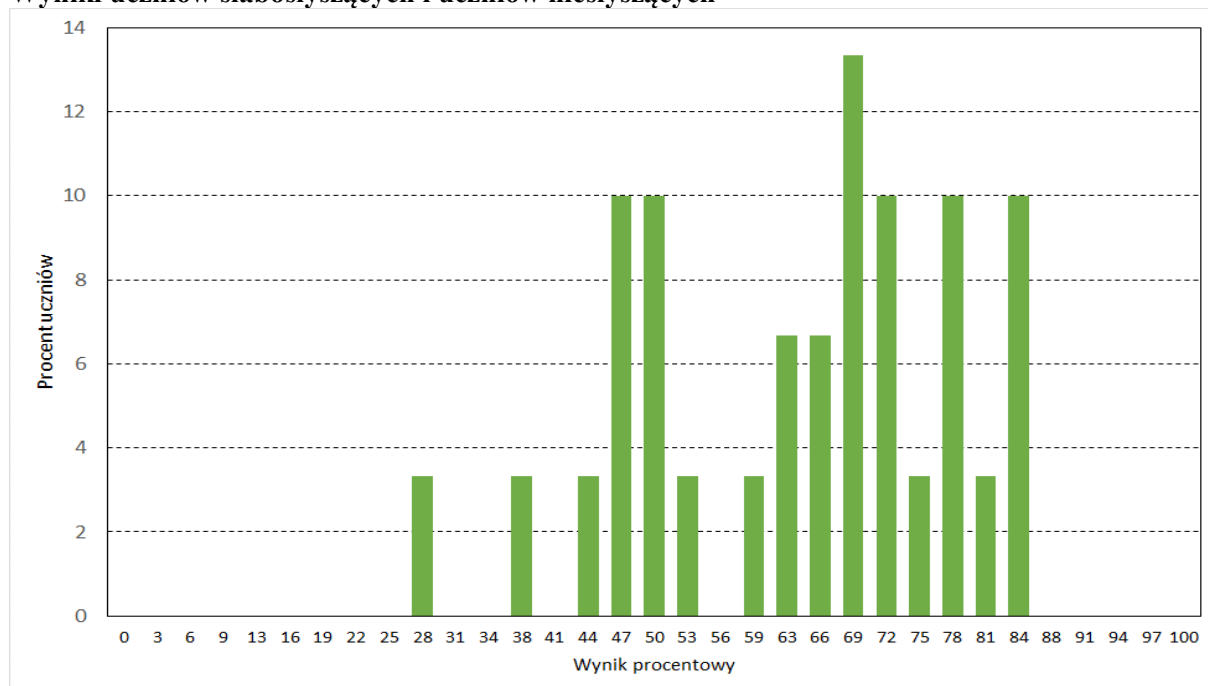
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
21	25	88	-	-	57,9	76,6

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P7-142. Podstawę zadań stanowiły teksty literackie i publicystyczne, w których uproszczono słownictwo lub je wyjaśniono.

Arkusz składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Zadanie otwarte krótkiej odpowiedzi polegało na uzasadnieniu wyboru zdjęcia ilustrującego tekst, a zadanie rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu rozprawki na temat *Czy warto podróżować?*

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Wykres 6. Rozkład wyników uczniów

Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

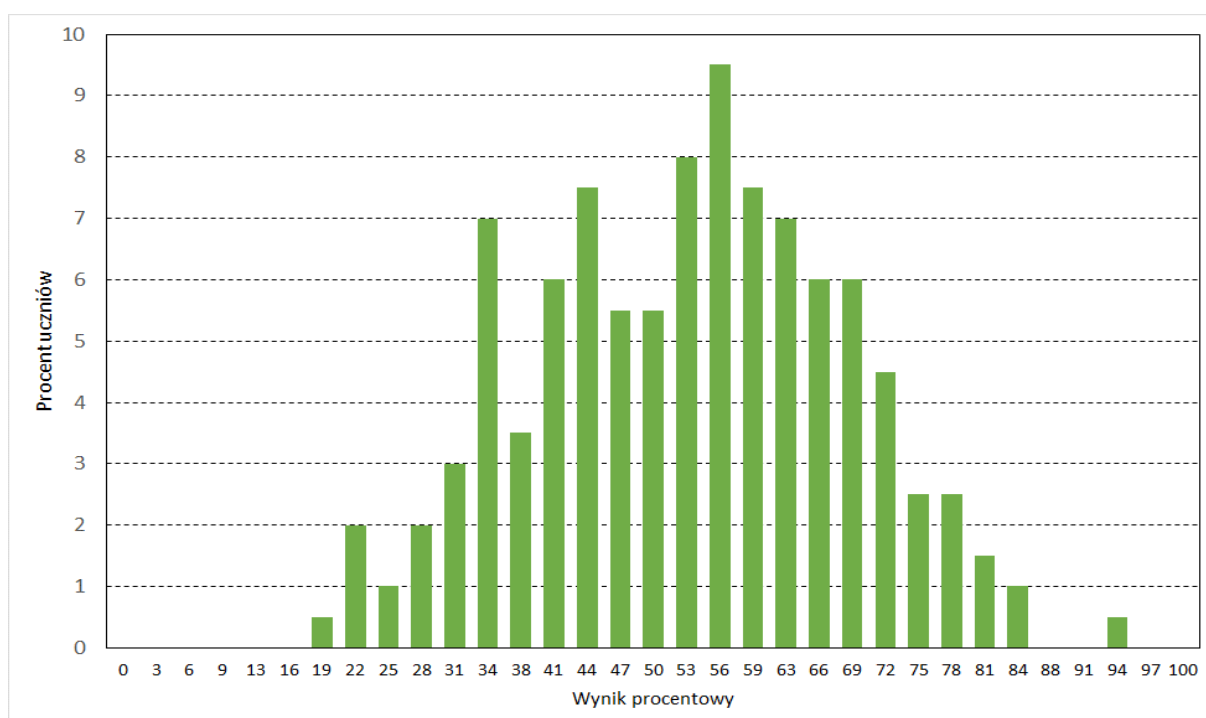
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
30	28	84	-	-	63,5	14,9

Opis arkusza dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P8-142. Podstawę zadań stanowiły krótkie fragmenty tekstów literackich i tekstu popularnonaukowego, w których uproszczono lub wyjaśniono słownictwo.

Arkusz zawierał 22 zadania: 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwarte. Jedno z zadań otwartych polegało na uzasadnieniu odpowiedzi na pytanie: *Czy chcesz być sławnym człowiekiem?*, zaś drugie – rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu charakterystyki bohatera ulubionej książki. Zostało ono dodatkowo opatrzone szczegółową instrukcją, która ułatwiała uczniowi wykonanie polecenia. Treści zadań zamieszczonych w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających, a polecenia do nich sformułowane prosto i zrozumiale.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Wykres 7. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
200	19	94	-	-	53,2	14,9

Historia i wiedza o społeczeństwie

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu standardowym.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 24 zadań zamkniętych różnego typu: 20 zadań z historii i 4 z wiedzy o społeczeństwie. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Podstawę zadań stanowiły teksty kultury m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapy, tablica genealogiczna.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 16. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8890
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	8211
	z dysleksją rozwojową	679
	dziewczeta	4360
	chłopcy	4530
	ze szkół na wsi	2603
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2869
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2373
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1045
	ze szkół publicznych	8630
	ze szkół niepublicznych	260
	w języku ukraińskim	-

Z egzaminu zwolniono 11 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 17. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	5
	słabowidzący i niewidomi	21
	słabosłyszący i niesłyszący	27
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	199
	Ogółem	252

3. Przebieg egzaminu

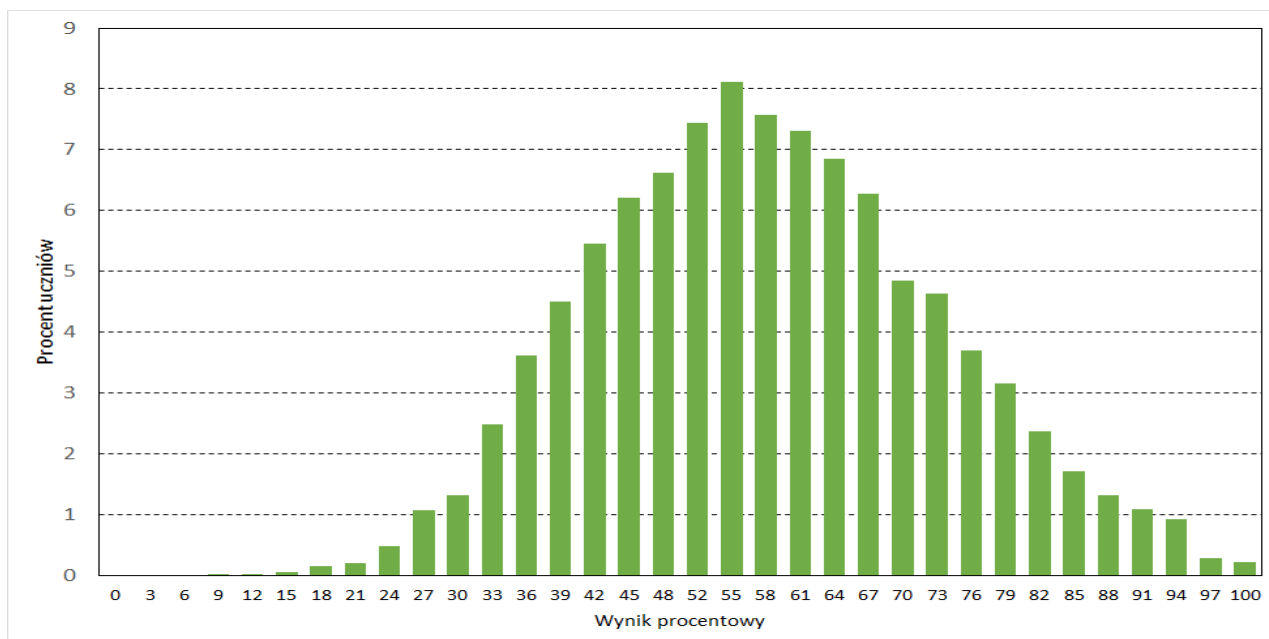
Tabela 18. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu (dane dla okręgu OKE we Wrocławiu)

Termin egzaminu		23 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 80 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		636	
Liczba obserwatorów ³ (§ 143)		105	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	1
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	0
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	1
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ³ (§ 50)		60	

³Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 8. Rozkład wyników uczniów

Tabela 19. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8890	9	100	58	55	57,8	15,4

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 20. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli oraz wyniki na skali staninowej

Część humanistyczna – historia i wiedza o społeczeństwie		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
12	1	
15	1	
18	1	
21	1	
24	2	
27	3	
30	4	
33	6	2
36	10	
39	13	3
42	18	
45	24	
48	30	4
52	37	
55	44	5
58	52	
61	59	
64	66	6
67	72	
70	78	
73	83	7
76	87	
79	90	
82	93	8
85	96	
88	97	9
91	99	
94	100	
97	100	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z historii i wiedzy o społeczeństwie uzyskał 70% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 78% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 22% zdających i znajduje się on w 6 staninie.

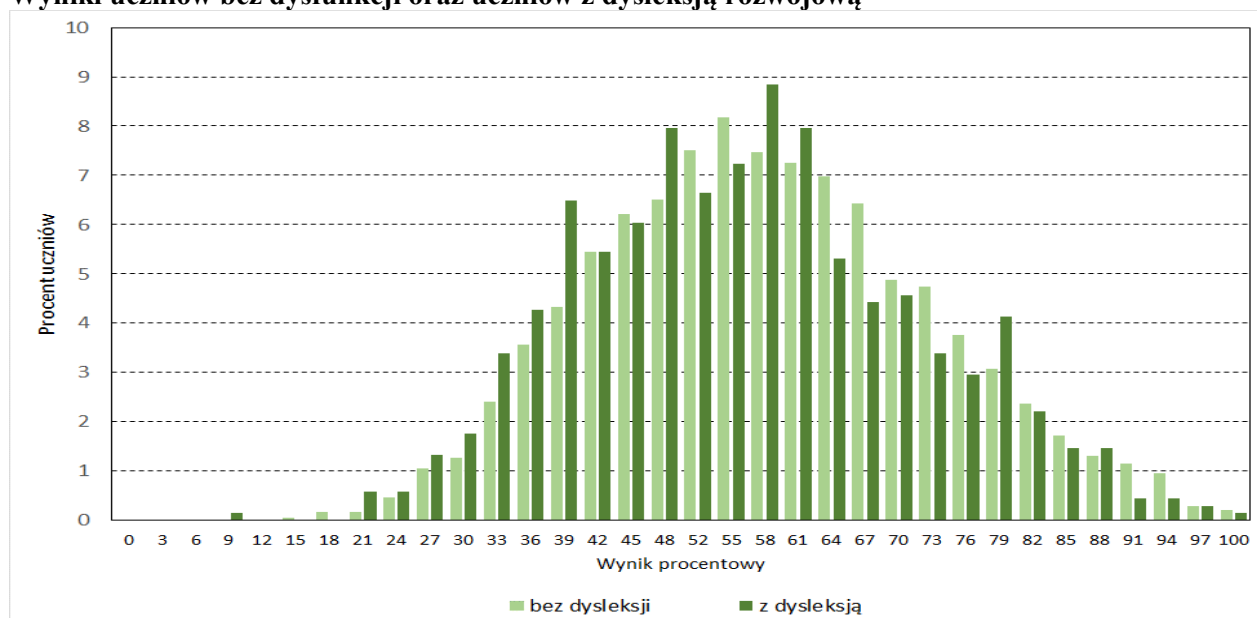
Średnie wyniki szkół⁴ na skali staninowej

Tabela 21. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	29,2–41,8
2	41,9–50,2
3	50,3–53,9
4	54,0–56,5
5	56,6–59,2
6	59,3–62,3
7	62,4–66,0
8	66,1–73,4
9	73,5–90,2

Skala staninowa umożliwia porównanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

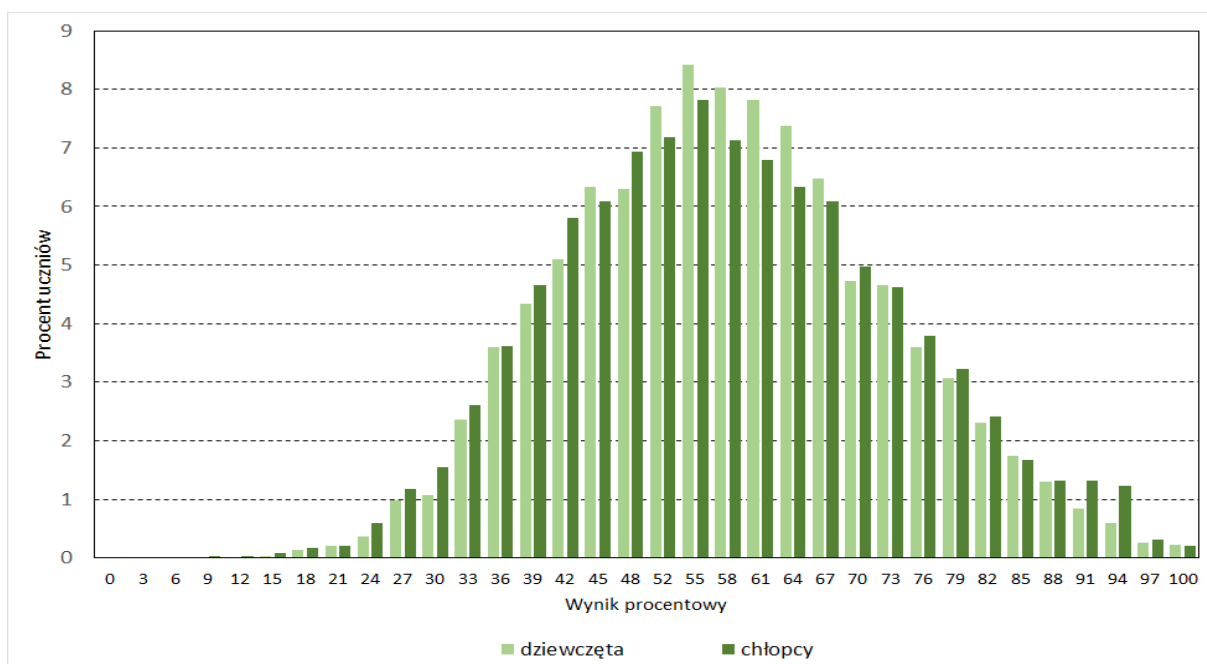
Wykres 9. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 22. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	8211	12	100	58	55	57,9	15,4
Uczniowie z dysleksją rozwojową	679	9	100	55	58	55,8	15,6

⁴Ilekość w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-H1-142.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 10. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 23. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4360	15	100	58	55	57,9	14,9
Chłopcy	4530	9	100	58	55	57,7	15,9

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 24. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	2603	15	100	55	55	56,6	14,6
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2869	9	100	55	58	55,9	15,3
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2373	15	100	58	55	58,7	15,2
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1045	18	100	64	61	63,8	16,7

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 25. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8630	9	100	58	55	57,8	15,3
Szkoła niepubliczna	260	18	97	58	48	57,4	18,7

Poziom wykonania zadań

Tabela 26. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	1. Najdawniejsze dzieje człowieka. Uczeń: 1) porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym i opisuje skutki przyjęcia przez człowieka trybu osiadłego.	77
2.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 1) wyjaśnia wpływ środowiska geograficznego na gospodarkę i rozwój polityczny starożytnej Grecji.	74
3.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Rzymie republikańskim i cesarstwie. 2) [...] wskazuje skutki ekspansji Rzymu, opisując postawy Rzymian wobec niewolników i ludów podbitych.	89
4.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	7. Chrześcijaństwo. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa. 8. Arabowie i świat islamski. Uczeń: 2) opisuje podstawowe zasady i symbole islamu.	84
5.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	12. Kultura materialna i duchowa łacińskiej Europy. Uczeń: 3) rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza, wskazując różnice pomiędzy stylem romańskim a stylem gotyckim [...].	81
6.	I. Chronologia historyczna.	13. Polska pierwszych Piastów. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni państwo pierwszych Piastów. 14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 3) [...] sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Piastów. 5) ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego [...].	56
7.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	15. Polska w dobie unii z Litwą. Uczeń: 1) wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Litwą. 2) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów.	75
8.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni wyprawy Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana oraz sytuuje w przestrzeni posiadłości kolonialne Portugalii i Hiszpanii. 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz dla Nowego Świata.	58
9.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	15. Polska w dobie unii z Litwą. Uczeń: 1) wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Litwą.	71

		2) porządkuje i sytuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów.	
10.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	20. Społeczeństwo i ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 1) wymienia instytucje ustrojowe demokracji szlacheckiej i charakteryzuje ich kompetencje.	57
11.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	20. Społeczeństwo i ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 2) wyjaśnia okoliczności uchwalenia oraz główne założenia konfederacji warszawskiej i artykułów henrykowskich. 3) przedstawia zasady wolnej elekcji. 26. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń: 2) [...] wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz postanowienia Konstytucji 3 maja.	36
12.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Uczeń: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z [...] Turcją i Rosją. 2) wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie.	35
13.	I. Chronologia historyczna.	26. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń: 2) sytuje w czasie obrady Sejmu Wielkiego oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja; wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz postanowienia Konstytucji 3 maja. 3) wyjaśnia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i ocenia jej następstwa. 27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 1) sytuje w czasie [...] II [...] rozbiór Rzeczypospolitej [...].	23
14.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	29. Epoka napoleońska. Uczeń: 1) opisuje zmiany w Europie w okresie napoleońskim w zakresie stosunków społeczno-gospodarczych i politycznych. 30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 1) przedstawia [...] postanowienia kongresu wiedeńskiego [...]. 37. I wojna światowa i jej skutki. Uczeń: 1) wymienia główne przyczyny narastania konfliktów pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX w. oraz umiejscawia je na politycznej mapie [...] Europy.	24
15.	II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 1) przedstawia cele i następstwa powstania kościuszkowskiego. 4) rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej.	42
16.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	36. Europa i świat na przełomie XIX i XX w. Uczeń: 2) charakteryzuje przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego. 3) przedstawia nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe.	29
17.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	32. Europa i świat w XIX w. Uczeń: 3) wyjaśnia przyczyny i sytuje w przestrzeni kierunki oraz zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w. 4) ocenia pozytywne i negatywne skutki polityki kolonialnej z perspektywy europejskiej oraz kolonizowanych społeczności i państw.	75
18.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 1) wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej. 2) charakteryzuje i ocenia zróżnicowane postawy społeczeństwa wobec zaborców. 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w., uwzględniając możliwości prowadzenia działalności społecznej i rozwoju narodowego.	64
19.	I. Chronologia historyczna.	38. Rewolucje rosyjskie. Uczeń:	45

	II. Analiza i interpretacja historyczna.	1) wyjaśnia polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji Rosji w 1917 r. 2) wyjaśnia okoliczności przejęcia przez bolszewików władzy w Rosji. 3) opisuje bezpośrednie następstwa rewolucji lutowej i październikowej dla Rosji oraz Europy.	
20.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	37. I wojna światowa i jej skutki. Uczeń: 2) charakteryzuje specyfikę działań wojennych, ze szczególnym uwzględnieniem nowych środków technicznych.	44
21.	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	11. Rzeczpospolita Polska jako demokracja konstytucyjna. Uczeń: 3) korzystając z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, omawia podstawowe prawa i wolności w niej zawarte.	77
22.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	13. Władza ustawodawcza w Polsce. Uczeń: 1) przedstawia zadania i zasady funkcjonowania polskiego parlamentu, w tym sposób tworzenia ustaw. 14. Władza wykonawcza. Uczeń: 1) wskazuje najważniejsze zadania prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej [...]. 2) wyjaśnia, jak powoływany jest i czym zajmuje się rząd polski [...]. 3) wymienia zadania administracji rządowej i podaje przykłady ich działań. 17. Gmina jako wspólnota mieszkańców. Uczeń: 2) wymienia najważniejsze zadania samorządu gminnego i wykazuje, jak odnosi się to do jego codziennego życia. 3) przedstawia sposób wybierania i działania władz gminy, w tym podejmowania decyzji w sprawie budżetu.	52
23.	VI. Rozumienie zasad gospodarki rynkowej.	28. Gospodarka w skali państwa. Uczeń: 1) wyjaśnia terminy: produkt krajowy brutto, wzrost gospodarczy, inflacja, recesja; interpretuje dane statystyczne na ten temat.	68
24.	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	7. Wybory i wybory. Uczeń: 1) przedstawia argumenty przemawiające za udziałem w wyborach lokalnych, krajowych i europejskich. 4) krytycznie analizuje ulotki, hasła i spoty wyborcze.	95

Komentarz

Egzamin gimnazjalny z historii i wiedzy o społeczeństwie badał poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności w zakresie chronologii, analizy i interpretacji, tworzenia narracji historycznej oraz wykorzystywania i tworzenia informacji, znajomości podstaw ustroju i procedur demokracji.

Gimnazjaliści bardzo dobrze poradzi sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność analizy i interpretacji historycznej. 89% zdających udzieliło poprawnej odpowiedzi w zadaniu 3., w którym po przeprowadzeniu analizy współczesnego tekstu, dotyczącego tradycji walk gladiatorów, należało umiejscowić opisane zjawisko we właściwym kręgu kulturowym. Dobry wynik za to zadanie może świadczyć o efektywnym nauczaniu historii starożytnej, ale także o znajomości lektur (np. *Quo vadis*) i szerokim odbiorze przekazów kultury masowej. Ponad 80% gimnazjalistów udzieliło poprawnej odpowiedzi w zadaniach 4. i 5. sprawdzających umiejętność rozpoznawania cech charakterystycznych dla kręgów kulturowych i stylów architektonicznych. Zestawiając graficzne symbole z opisami trzech religii: judaizmu, islamu i chrześcijaństwa (tu prawosławie), zdający wskazywali symbol oraz tekst dotyczący islamu. W zadaniu 5. wybierali spośród czterech ilustracji dwie, przedstawiające budowle powstałe w epoce średniowiecza w stylu romańskim i gotyckim.

Umiejscowienie w czasie faktów historycznych stanowi podstawową kompetencję zdobywaną na lekcjach historii. Trudność sprawiło gimnazjalistom zadanie 13. dotyczące porządkowania wydarzeń z historii Polski z II połowy XVIII wieku. Tylko 23% gimnazjalistów wskazało poprawny szereg chronologiczny. Ponad 30% zdających uznało, że uchwalenie Konstytucji 3 maja zostało poprzedzone II rozbiorem Polski. Co piąty uczeń zaznaczył, że konfederacja targowicka miała miejsce po II rozbiore

Polski. Również co piąty – uważał, że po konfederacji targowickiej nastąpiło uchwalenie Konstytucji 3 maja. Warto zauważyć, że uczniowie nie musieli posługiwać się datami. Do rozwiązania zadania wystarczyła znajomość związków poprzedzenia i następstwa wydarzeń, które doprowadziły do upadku państwa polskiego.

Umiarkowanie trudne było dla uczniów zadanie 6. dwupunktowe. Prawie połowa zdających miała trudności z chronologicznym uporządkowaniem czterech wydarzeń z okresu rozbięcia dzielnicowego i zjednoczenia Królestwa Polskiego. Co czwarty gimnazjalista uważał, że sprowadzenie Krzyżaków do Polski poprzedziła śmierć Bolesława Krzywoustego. Natomiast ponad 60% uczniów potrafiło poprawnie wybrać wydarzenie chronologicznie ostatnie, jakim było założenie uniwersytetu krakowskiego.

Porządkowanie wydarzeń, ustalanie związków przyczynowo-skutkowych, wykształcenie umiejętności rozróżniania wydarzeń toczących się jednocześnie i następujących po sobie, umożliwia dostrzeżenie ciągłości zdarzeń w rozwoju cywilizacyjnym oraz krytyczną analizę procesów historycznych i tworzenie narracji. Porównując poziom wykonania opisanych powyżej zadań można przypuszczać, że uczniowie lepiej radzą sobie z porządkowaniem wydarzeń oddalonych od siebie w czasie, niż bezpośrednio po sobie następujących.

Trudne okazało się również zadanie 14., w którym gimnazjaliści, po analizie zamieszczonej w arkuszu mapy, mieli wskazać właściwy dla niej tytuł. Jedynie 24% uczniów wybrało poprawną odpowiedź – *Europa w roku wyprawy Napoleona na Moskwę*. Umiejętność czytania mapy sprawdzało także zadanie 12. dotyczące powstania Bohdana Chmielnickiego. Poprawnie rozwiązało je zaledwie 35% zdających.

W zakresie analizy i interpretacji zdarzeń zdający mieli problem z porównaniem treści źródła pisanego i ikonograficznego. Ocena trafności opinii wymagała bardziej wnikliwej analizy obu źródeł i niesugerowania się wiedzą o efektach ruchów emancyacyjnych kobiet w późniejszym czasie. Co trzeci gimnazjalista właściwie wskazał w zadaniu 16. opinię o *polepszeniu się warunków życia w wyniku ruchów emancyacyjnych*.

Spośród zadań z wiedzy o społeczeństwie na uwagę zasługuje zadanie 22. sprawdzające znajomość zasad i procedur demokracji. Polegało ono na przyporządkowaniu aktów prawnych do tworzących je organów władzy. Ponad połowa zdających dobrze rozróżniła kompetencje władzy państwowej i samorządowej. Może to oznaczać, że gimnazjaliści nie mają problemów z identyfikowaniem zadań i obowiązków władzy lokalnej i centralnej.

Wnioski i rekomendacje

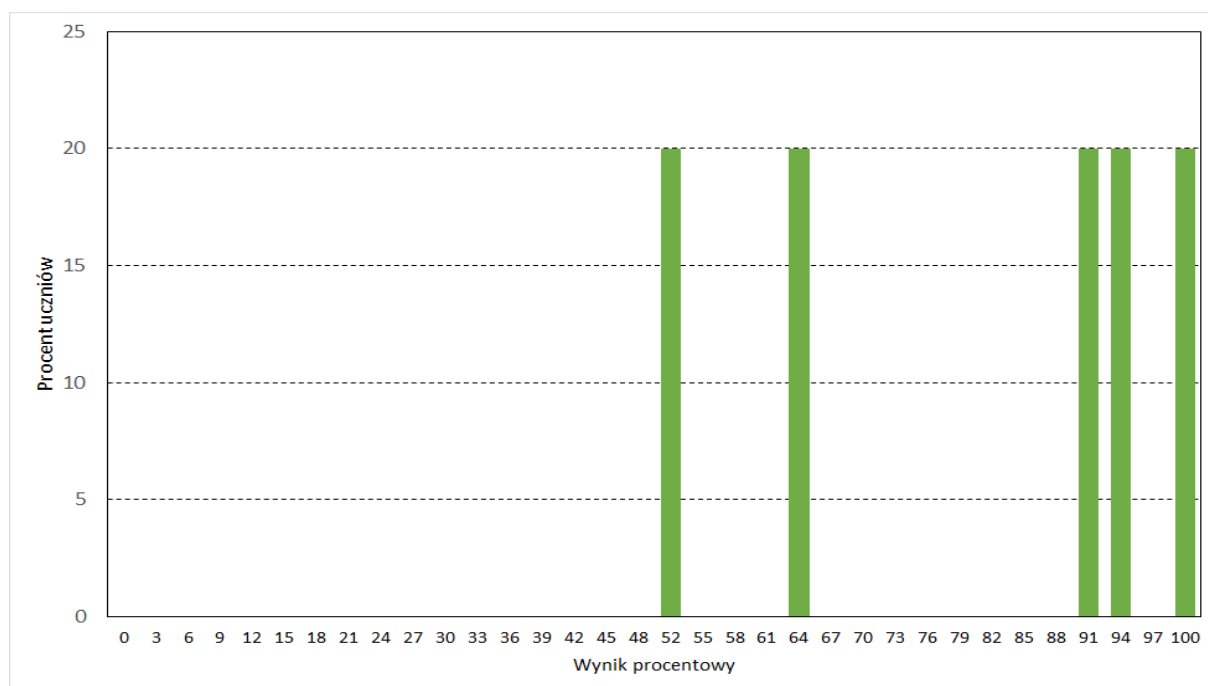
W oparciu o powyższą analizę zachęcamy nauczycieli, aby:

- 1) podczas pracy z tekstem źródłowym, źródłem ikonograficznym, z drzewem genealogicznym i materiałem statystycznym uważnie odczytywać zawarte w nich informacje. Następnie rozpoznawać zmiany polityczne, czy wydarzenia historyczne, których one dotyczą, w kontekście wydarzeń w Polsce i na świecie
- 2) podczas pracy z mapą historyczną, uważnie odczytywać informacje umieszczone na mapie i w legendzie, a następnie sytuować zmiany polityczne czy wydarzenia, których dotyczy mapa w kontekście wydarzeń w Polsce i na świecie
- 3) prezentując wydarzenia historyczne, zwracać baczną uwagę na ich przyczyny i skutki. Znajomość dat jest zdecydowanie mniej potrzebna do rozwiązywania zadań egzaminacyjnych niż umiejętność wskazania powiązań pomiędzy poszczególnymi wydarzeniami.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusze dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H2-142), zostały przygotowane na podstawie arkusza GH-H1-142, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

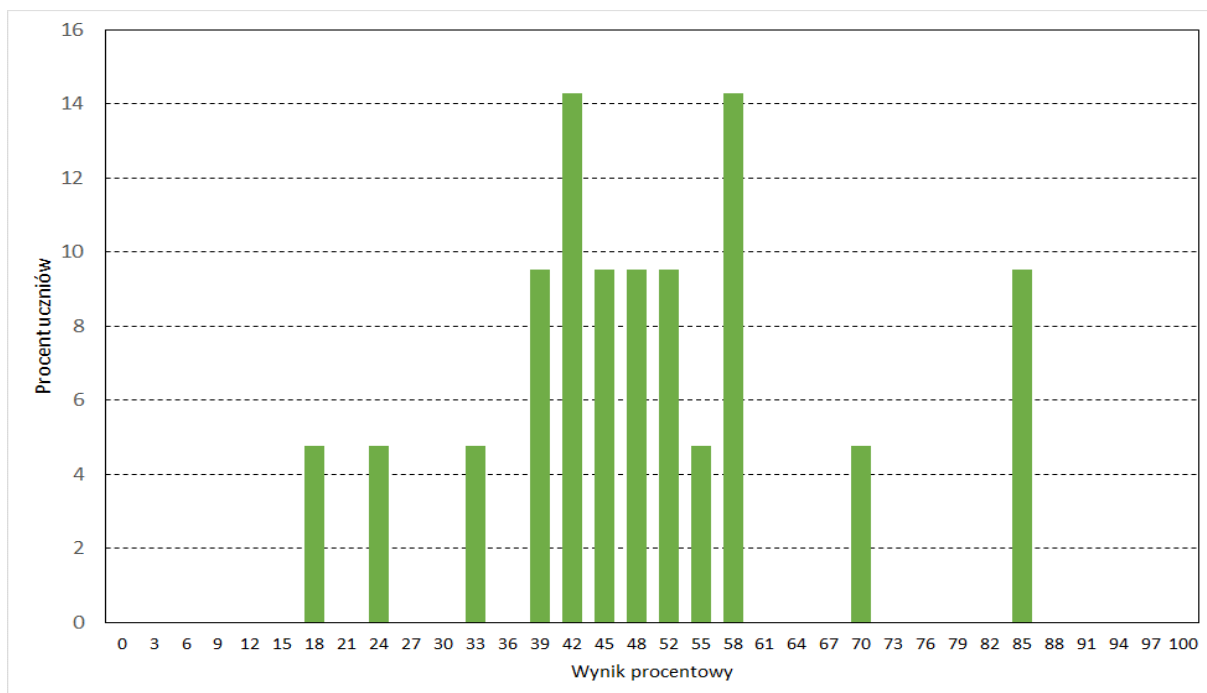
Wykres 11. Rozkład wyników uczniów

Tabela 27. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5	52	100	-	-	80,2	21,0

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H4-142, GH-H5-142, GH-H6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza GH-H1-142. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt, uproszczono mapy oraz taśmę chronologiczną, powiększono ilustracje, a gdy było to konieczne dodano opis. Tablicę genealogiczną i wykres zastąpiono opisem. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

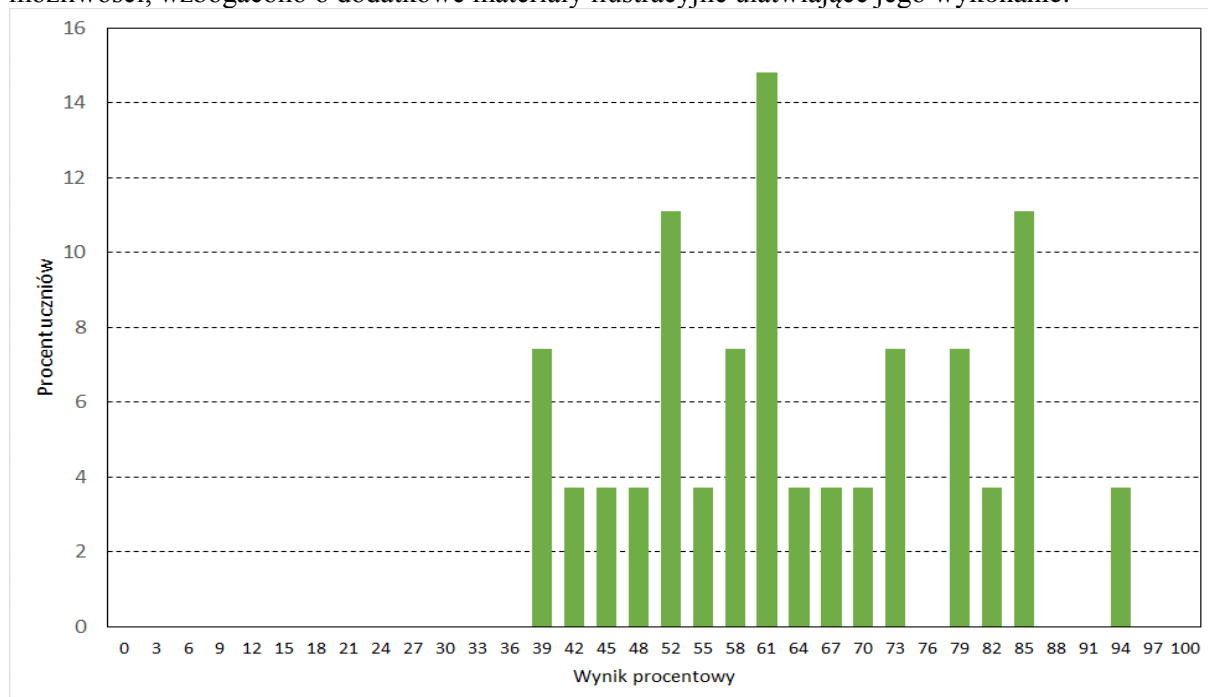
Wykres 12. Rozkład wyników uczniów

Tabela 28. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
21	18	85	-	-	49,4	41,8

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H7-142, który został przygotowany na podstawie arkusza GH-H1-142. Trzony zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji. W arkuszu skrócono teksty źródłowe, zachowując pierwotną ich treść i znaczenie, a także wyjaśniono trudne słownictwo. Zadania, w miarę możliwości, wzbogacono o dodatkowe materiały ilustracyjne ułatwiające jego wykonanie.

Wykres 13. Rozkład wyników uczniów

Tabela 29. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

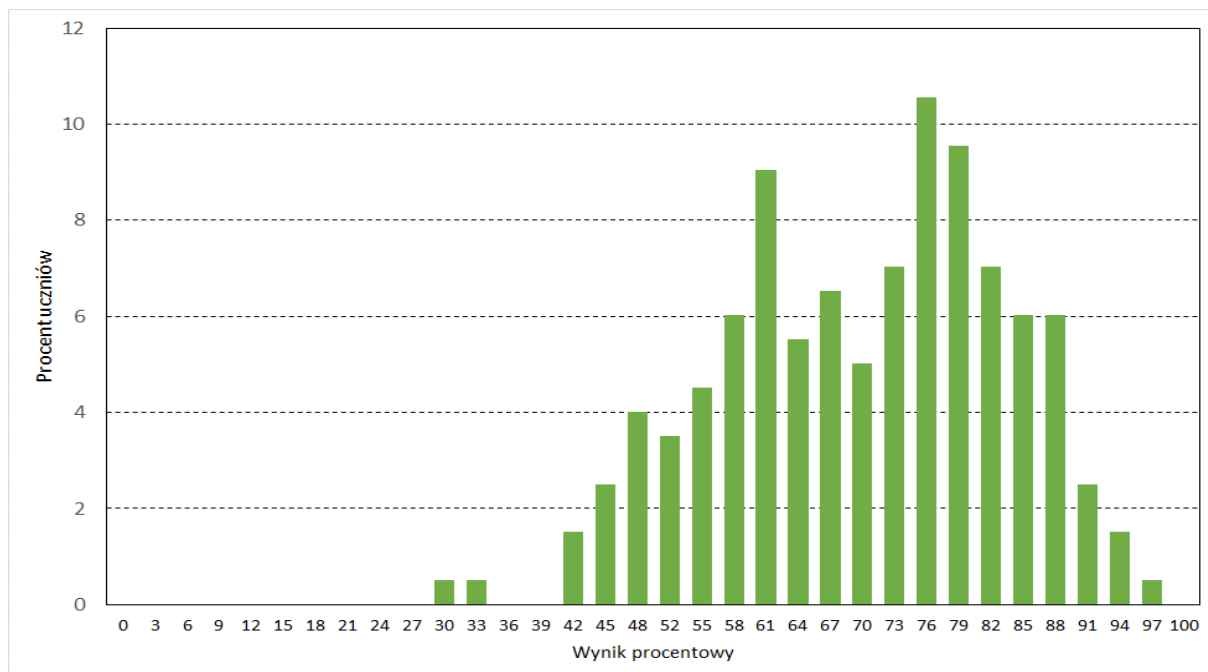
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
27	39	94	-	-	63,7	15,4

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H8-142.

Arkusz zawierał 20 zadań zamkniętych różnego typu. Podstawę zadań stanowiły teksty źródłowe m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapa, tablica genealogiczna i taśma chronologiczna.

Zadania zamieszczone w arkuszu były przyjazne uczniowi w formie i treści, w miarę możliwości odnosiły się do sytuacji życiowych. Teksty były krótkie, miały uproszczone słownictwo. Polecenia były proste, zrozumiałe dla ucznia.

Wykres 14. Rozkład wyników uczniów

Tabela 30. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
199	30	97	-	-	69,9	13,5

II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA

Matematyka

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M1-142.

Arkusz zawierał 23 zadania: 20 zamkniętych i 3 otwarte. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Cztery zadania miały inną formę: w trzech z nich należało ocenić prawdziwość podanych stwierdzeń, a w jednym – wybrać poprawną odpowiedź i odpowiedni argument ją uzasadniający. Zadania otwarte wymagały od gimnazjalistów samodzielnego sformułowania rozwiązania. W zadaniach wykorzystano rysunki i wykresy.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8894
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	8214
	z dysleksją rozwojową	680
	dziewczeta	4359
	chłopcy	4535
	ze szkół na wsi	2603
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2871
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2374
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1046
	ze szkół publicznych	8632
	ze szkół niepublicznych	262
	w języku ukraińskim	-
	w języku litewskim	-

Z egzaminu zwolniono 68 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	5
	słabowidzący i niewidomi	21
	słabosłyszący i niesłyszący	27
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	200
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim w języku litewskim	-
	Ogółem	253

3. Przebieg egzaminu

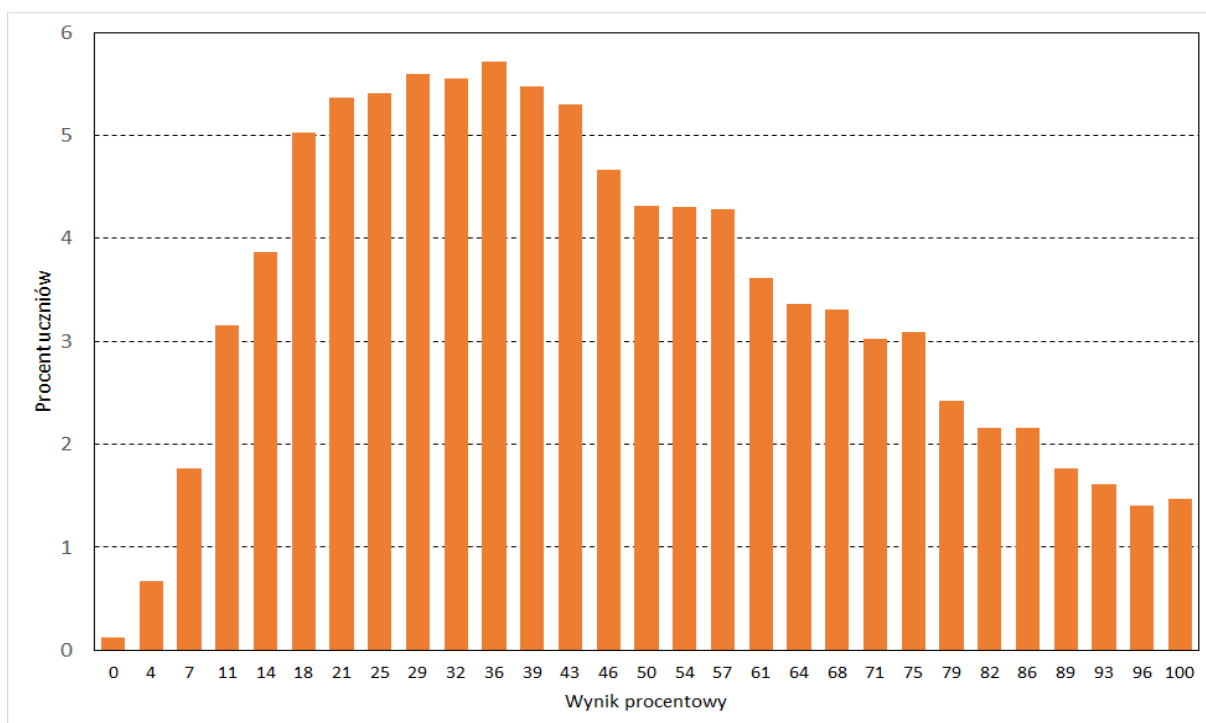
Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu (dane dla okręgu OKE we Wrocławiu)

Termin egzaminu		24 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 135 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		636	
Liczba zespołów egzaminatorów		20	
Liczba egzaminatorów		428	
Liczba obserwatorów ⁵ (§ 143)		101	
Liczba unieważnień ⁵	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	2
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	0
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	1
inne (np. złe samopoczucie ucznia)			
Liczba wglądów ⁵ (§ 50)		101	

⁵Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8894	0	100	43	36	45,9	24,0

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część matematyczno-przyrodnicza – matematyka		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	3	
11	6	2
14	9	
18	14	3
21	19	
25	24	
29	30	4
32	35	
36	41	
39	46	5
43	51	
46	56	
50	61	
54	65	6
57	69	
61	73	
64	76	
68	80	7
71	83	
75	86	
79	88	
82	91	
86	93	8
89	95	
93	97	
96	99	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z matematyki uzyskał 64% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 76% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 24% zdających i znajduje się on w 6 staninie.

Średnie wyniki szkół⁶ na skali staninowej

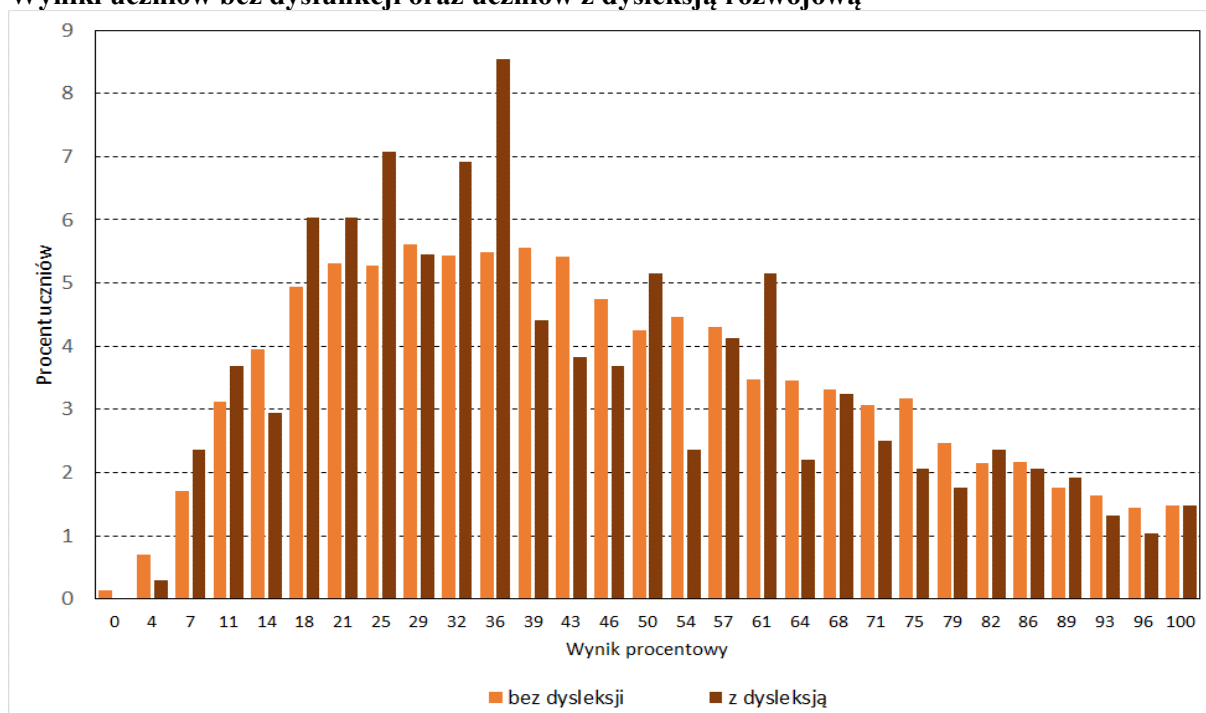
Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	10,8–20,7
2	20,8–32,9
3	33,0–38,7
4	38,8–43,1
5	43,2–47,5
6	47,6–52,4
7	52,5–59,1
8	59,2–72,1
9	72,2–97,2

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

⁶Ilekcję w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-M1-142.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

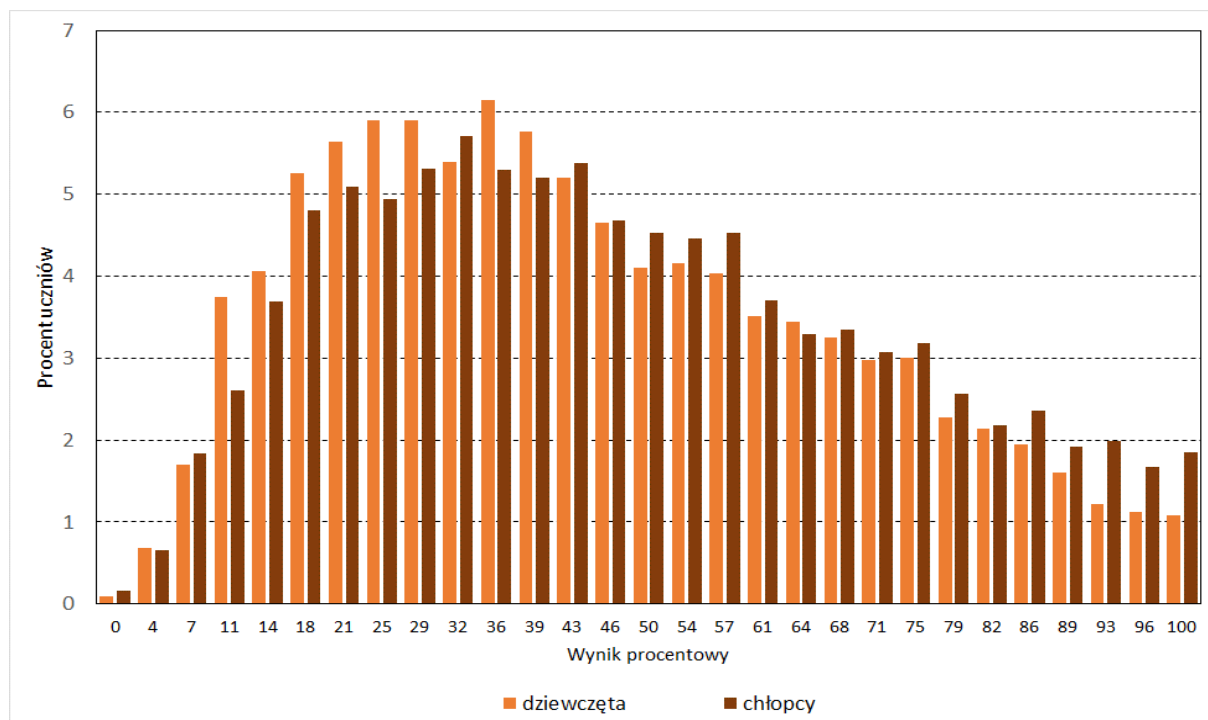

Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	8214	0	100	43	29	46,0	24,0
Uczniowie z dysleksją rozwojową	680	4	100	39	36	43,8	23,7

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4359	0	100	39	36	44,5	23,5
Chłopcy	4535	0	100	43	32	47,2	24,4

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	2603	0	100	43	39	44,4	22,8
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2871	0	100	39	21	43,0	23,4
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2374	0	100	46	29	47,5	24,0
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1046	0	100	54	36	53,7	26,5

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8632	0	100	43	36	45,9	23,8
Szkoła niepubliczna	262	4	100	39	21	45,4	28,8

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	5. Procenty. Uczeń: 2) oblicza procent danej liczby.	68
2.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	5. Procenty. Uczeń: 4) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	30
3.	III. Modelowanie matematyczne.	7. Równania. Uczeń: 1) zapisuje związki między wielkościami za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym związki między wielkościami wprost proporcjonalnymi i odwrotnie proporcjonalnymi.	66
4.	V. Rozumowanie i argumentacja.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 6) szacuje wartości wyrażeń arytmetycznych.	48
5.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	3. Potęgi. Uczeń: 2) zapisuje w postaci jednej potęgi: iloczyny i ilorazy potęg o takich samych podstawach [...].	55
6.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	66
7.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	4. Pierwiastki. Uczeń: 1) oblicza wartości pierwiastków drugiego i trzeciego stopnia z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześciątami liczb wymiernych. 2. Liczby wymierne (dodatnie i niedodatnie). Uczeń: 1) interpretuje liczby wymierne na osi liczbowej. Oblicza odległość między dwiema liczbami na osi liczbowej.	43
8.	V. Rozumowanie i argumentacja.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 3) zamienia ułamki zwykłe na ułamki dziesiętne (także okresowe), zamienia ułamki dziesiętne skończone na ułamki zwykłe.	52
9.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	38
10.	III. Modelowanie matematyczne. V. Rozumowanie i argumentacja.	6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 1) opisuje za pomocą wyrażeń algebraicznych związki między różnymi wielkościami.	47
11.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, w tym do zamiany jednostek (jednostek prędkości, gęstości itp.).	67
12.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Rozumowanie	8. Wykresy funkcji. Uczeń: 4) odczytuje i interpretuje informacje przedstawione za pomocą wykresów funkcji (w tym wykresów opisujących	28

	i argumentacja.	zjawiska występujące w przyrodzie, gospodarce, życiu codziennym).	
13.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	8. Wykresy funkcji. Uczeń: 3) odczytuje z wykresu funkcji: wartość funkcji dla danego argumentu, argumenty dla danej wartości funkcji, dla jakich argumentów funkcja przyjmuje wartości dodatnie, dla jakich ujemne, a dla jakich zero.	55
14.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 5) analizuje proste doświadczenia losowe (np. rzut kostką, rzut monetą, wyciągnięcie losu) i określa prawdopodobieństwa najprostszych zdarzeń w tych doświadczeniach (prawdopodobieństwo wypadnięcia orła w rzucie monetą, dwójki lub szóstki w rzucie kostką, itp.).	53
15.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 4) wyznacza średnią arytmetyczną i medianę zestawu danych.	37
16.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji. III. Modelowanie matematyczne.	7. Równania. Uczeń: 1) rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą. 10. Figury płaskie. Uczeń: 9) oblicza pola i obwody trójkątów i czworokątów.	43
17.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	41
18.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji. III. Modelowanie matematyczne.	11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza pole powierzchni i objętość graniastosłupa prostego, ostrosłupa, walca, stożka, kuli (także w zadaniach osadzonych w kontekście praktycznym).	34
19.	V. Rozumowanie i argumentacja.	11. Bryły. Uczeń: 1) rozpoznaje graniastosłupy i ostrosłupy prawidłowe. 10. Figury płaskie. Uczeń: 7) stosuje twierdzenie Pitagorasa. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> Uczeń rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych i ostrosłupów.	39
20.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza pole powierzchni i objętość graniastosłupa prostego, ostrosłupa, walca, stożka, kuli (także w zadaniach osadzonych w kontekście praktycznym).	52
21.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	65
22.	V. Rozumowanie i argumentacja.	10. Figury płaskie. Uczeń: 13) rozpoznaje wielokąty przystające i podobne. 15) korzysta z własności trójkątów prostokątnych podobnych.	33
23.	IV. Użycie i tworzenie strategii. V. Rozumowanie i argumentacja.	11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza pole powierzchni i objętość graniastosłupa prostego, ostrosłupa, walca, stożka, kuli (także w zadaniach osadzonych w kontekście praktycznym).	18

Komentarz

Gimnazjaliści najlepiej poradzili sobie z rozwiązaniem zadań sprawdzających umiejętność *Wykorzystania i tworzenia informacji* oraz umiejętność *Wykorzystywania i interpretowania reprezentacji*, ale w grupie zadań najłatwiejszych są również zadania reprezentujące pozostałe trzy umiejętności ogólne: *Modelowanie matematyczne*, *Użycie i tworzenie strategii* oraz *Rozumowanie i argumentacja*.

Najłatwiejsze dla zdających okazały się zadania umieszczone w kontekście praktycznym: uczniowie obliczali procent danej liczby oraz czas potrzebny na przebycie trasy przy danej prędkości, przetwarzali informacje podane na schemacie rysunkowym, posługiwali się proporcjonalnością prostą, a także porównywali wysokość dwóch różnych opłat za korzystanie z basenu (poziom wykonania powyżej 65%). Stosunkowo mało trudności sprawiały zdającym zadania tematycznie związane z arytmetyką: działania na potęgach (poziom wykonania 55%), szacowanie wartości ułamków, rozumienie pojęcia ułamka okresowego, (poziomy wykonania około 50%) odczytywanie informacji z wykresu funkcji liniowej (poziom wykonania 55%) oraz zadanie z rachunku prawdopodobieństwa (poziom wykonania 53%).

Zadania dotyczące zagadnień z geometrii okazały się dla uczniów trudniejsze niż zadania z arytmetyki (poziom wykonania od 18% do 41%), a tylko jedno z nich zostało rozwiązane przez ponad połowę uczniów. Istotną barierą, którą napotkali zdający było dostrzeżenie związków między wielkościami występującymi w zadaniu, w szczególności gdy sytuacje były nietypowe lub dane przedstawiono w niestandardowy sposób. Poruszony problem dobrze ilustruje porównanie poziomu wykonania dwóch zadań zamkniętych, którymi badano obliczanie objętości brył. W zadaniu 20. należało porównać objętości walca i kuli o podanych wymiarach, operując w tym celu objętością brył w typowym kontekście (poziom wykonania 52%). W przypadku zadania 18. należało zastosować dobrze znany wzór na objętość graniastostupa prostego, którego model został pokazany w mniej typowym położeniu (poziom wykonania 34%). Blisko połowa gimnazjalistów wybrała niepoprawne odpowiedzi bazujące na nieprawidłowym zidentyfikowaniu podstawy oraz wysokości graniastostupa do ustalenia jego objętości.

W poprzednich latach gimnazjaliści gorzej radzili sobie z wykonaniem zadań, w których rozwiązanie trzeba zapisać samodzielnie, niż z rozwiązaniem zadań zamkniętych. Warto więc zwrócić uwagę na poziom wykonania zadań 7. i 21., który wyniósł odpowiednio 43 i 65%. Obydwa zadania sprawdzały umiejętność ustalania zależności pomiędzy podanymi informacjami i zaplanowania kolejności wykonywania czynności wprost wynikających z treści zadania, lecz nie mieszczących się w ramach rutynowego algorytmu. Łatwo zauważyć, że w tym roku zadanie 21. należało do najłatwiejszych, a zadanie 7. do najtrudniejszych w arkuszu egzaminacyjnym. Zadanie 7. wymagało od ucznia oszacowania wartości pierwiastka drugiego stopnia z liczby 120 i dokonania interpretacji liczb wymiernych na osi liczbowej. Rozwiązując zadanie 21., należało zastosować obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązania problemu praktycznego – uzasadnienia opłacalności zakupu karty rabatowej w kontekście opłat za korzystanie z basenu. Główną trudnością zadania było właściwe zrozumienie zasad obliczania należności za korzystanie z basenu. Do wykonania obliczeń wystarczyły elementarne umiejętności rachunkowe z zakresu szkoły podstawowej. Przez większość uczniów informacje podane w treści zadania zostały zinterpretowane poprawnie. Część z nich popełniła błędy rachunkowe, ale maksymalną liczbę punktów uzyskała blisko 50% uczniów. Najczęściej pojawiały się typowe rozwiązania.

Przykład ciekawego, niestandardowego rozwiązania zaprezentowano poniżej.

~~100~~
~~500~~
 cena robotu na miesiąc - 50 zł
 godzina na terenie za 10 h 8 zł - 10 zł
 godzina na terenie za 8 zł - 6 zł

$8 \cdot 10 = 80 \text{ zł}$
 $8 \cdot 6 = 48 \text{ zł}$
 koszt robotu - 50 zł

1 8 zł za 16 godzin wykonania
 1 8 zł : 16 ≈ 11

$$\begin{array}{r} 11 \\ 16 \overline{) 176} \\ \underline{16} \\ 16 \\ \underline{16} \\ 0 \end{array}$$
 11 zł > 12 zł

~~Koszt biletu~~
 średni koszt biletu z robotem ≈ 11 zł
 koszt biletu bez robotu = 12 zł

Odp: Soki zakupi kartę wejściową dla Wojtka
 opłacalną.

Okazało się, że zdający lepiej poradzi sobie z doбором właściwej strategii rozwiązania problemu w kontekście praktycznym i z wykorzystaniem obliczeń na liczbach wymiernych niż z szacowaniem wartości liczby niewymiernej.

Jednym z najłatwiejszych zadań okazało się zadanie 1., a najtrudniejszym zadanie 2., które sprawdzały stosowanie obliczeń procentowych w kontekście praktycznym. Rozwiązanie zadania 1. wymagało operowania prostymi, dobrze znanymi obiektami matematycznymi. Wybór poprawnej odpowiedzi opierał się na obliczeniu 35% liczby 240 jako kwoty zniżki udzielonej przy zakupie okularów w promocji, a następnie na ustaleniu różnicy ceny początkowej okularów i wysokości obniżki. Czytając ze zrozumieniem zadanie, łatwo było zauważyć, że wysokość obniżki stanowi około jednej trzeciej początkowej ceny okularów. Przydatną więc w rozwiązaniu tego zadania mogła okazać się strategia eliminacji i preferencji – odrzucanie tych odpowiedzi, które nie spełniają warunków zadania, począwszy od odpowiedzi najbardziej odbiegających od warunków zadania, kończąc na tych najbardziej zbliżonych (poziom wykonania 68%). Zadanie 2. sprawdzało umiejętność podawania przykładu obiektu matematycznego spełniającego zadane warunki. Poprawne rozwiązanie zadania 2. wymagało zastosowania obliczeń procentowych do ustalenia, jakim procentem początkowej ceny okularów jest kwota zaoszczędzona przy ich zakupie w promocji, oraz zinterpretowanie wyniku obliczeń w oparciu o informacje wstępne do zadania. Wiek klienta można było ustalić na co najmniej dwa sposoby, przy czym wydaje się, że skuteczną strategią rozwiązania tego zadania jest strategia otwierania – rozwiązanie zadania jako otwartego, a następnie odszukanie otrzymanego wyniku wśród zaproponowanych odpowiedzi. Najczęściej popełnianym błędem było przyjmowanie za podstawę wnioskowania ceny zakupu zamiast kwoty zaoszczędzonej przez klienta przy zakupie okularów w promocji. Wnioskując na podstawie liczby wyboru błędnej odpowiedzi oraz liczby wyboru poprawnej odpowiedzi (poziom wykonania 30%), można przypuszczać, że większość gimnazjalistów poradziła sobie z obliczeniami procentowymi. Prawdopodobnie przyczyną niepowodzenia było przede wszystkim nieuważne czytanie: branie pod uwagę tylko niektórych danych do zadania lub/i nieskorzystanie z warunku promocji podanego w informacji do zadania, a także zaniechanie krytycznej oceny rozwiązania zadania.

Przykładami zadań o bardzo różnym poziomie wykonania a sprawdzającymi taką samą umiejętność, jaką jest odczytywanie informacji z wykorzystaniem danych zaprezentowanych w więcej niż jednej postaci oraz ustalanie zależności pomiędzy podanymi informacjami, mogą być zadania 6. i 12. osadzone w kontekście praktycznym.

Zadanie 6. sprawdzało umiejętność odczytywania i interpretowania informacji przedstawionych w formie opisu i rysunku, w tym w oparciu o obliczenia na liczbach wymiernych. Zasadnicza trudność zadania polegała na ustaleniu, jaką część długości całej trasy stanowiła odległość, którą zawodnik przeplynał. Ponad połowa zdających poradziła sobie z wykorzystywaniem podanych informacji.

Trudne dla gimnazjalistów okazało się zadanie 12. Sprawdzało ono umiejętność prowadzenia prostego rozumowania, w trakcie którego należało ustalić zależności między podanymi informacjami zamieszczonymi w tekście, na rysunku obrazującym trasę wędrowki piechura oraz na wykresach funkcji. Ze szkicowych wykresów przedstawionych na rysunkach można odczytać, w których fragmentach wędrowki piechura jego odległość od punktu B rośnie, maleje albo pozostaje stała. Z analizy rysunku trasy wynika, że początkowo piechur zbliżał się do punktu B , potem pozostawał w takiej samej odległości, a jeszcze później znowu się oddalał. Te informacje należało skonfrontować z wykresami i wybrać odpowiedni. Najwięcej uczniów (35%) wybrało błędną odpowiedź C . Ci uczniowie nie próbowali zapewne analizować sytuacji z zadania, a skusiło ich podobieństwo kształtu wykresu i linii obrazującej trasę. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 28% zdających.

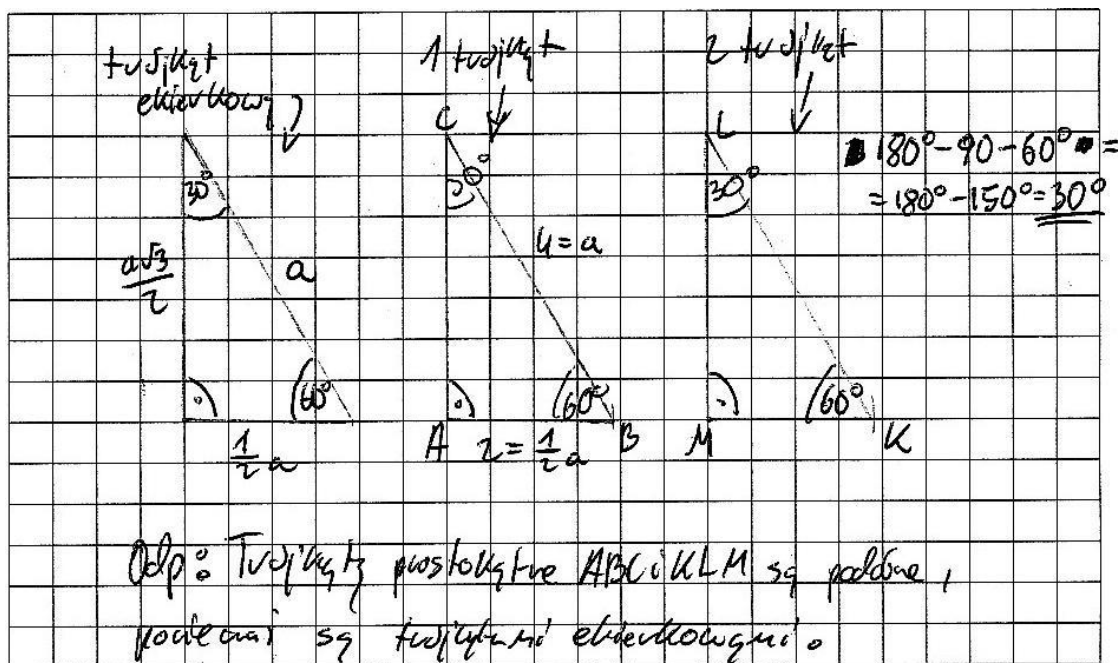
Wydaje się, że główną przyczynę niepowodzenia w rozwiązaniu tego zadania stanowiła trudność w interpretacji informacji przedstawionych za pomocą wykresu funkcji. Prawdopodobnie około 56% zdających (ci, którzy wybrali odp. C albo D) nie przełożyło sobie poprawnie informacji o stałej odległości piechura od punktu B podczas jego poruszania się po okręgu na odpowiedni fragment wykresu. Blisko co piąty uczeń nie odnalazł na wykresie funkcji prawidłowego obrazu informacji o początkowo malejącej, a na ostatnim etapie wędrowki rosnącej odległości piechura od punktu B .

Analizując rozwiązania zadań 19. i 22. można zaryzykować stwierdzenie, że rozumowanie sprawiało gimnazjalistom mniej trudności niż argumentacja.

Rozwiązanie zadania 19. wymagało zastosowania twierdzenia, które nie występuje w treści zadania, a także wyprowadzenia wniosku z układu przesłanek i jego uzasadnienia. Zadanie sprawdzało umiejętność przeprowadzenia prostego rozumowania i wskazania argumentu uzasadniającego poprawność rozumowania. Tylko 39% zdających wybrało poprawną odpowiedź: *Nie, ponieważ wysokość trójkąta jest za mała*. Przyczyn niepowodzenia można upatrywać w pobieżnym czytaniu i nieumiejętności analizy argumentów. Prawie tyle samo zdających (35%) wybrało niepoprawną odpowiedź: *Tak, ponieważ trójkąt ABW jest równoramienny*, skupiając się prawdopodobnie jedynie na informacji, że ostrosłup jest prawidłowy.

Trudnym okazało się również zadanie 22., którym badano umiejętność rozumowania i argumentacji. Trójkąty opisane w treści zadania to charakterystyczne trójkąty, które pojawiają się bardzo często w zadaniach i ćwiczeniach z matematyki. Uczniowie znają ich własności, pamiętają też różne związki miarowe w takich trójkątach. Rozwiązując zadanie, odwoływali się najczęściej do swojej wiedzy o takich trójkątach „ekierkowych”. Dosyć nieporadnie radzili sobie z zapisem swojego rozumowania. Często rozwiązanie ograniczało się do opisu odpowiednich rysunków.

Przykład poprawnego rozwiązania zadania

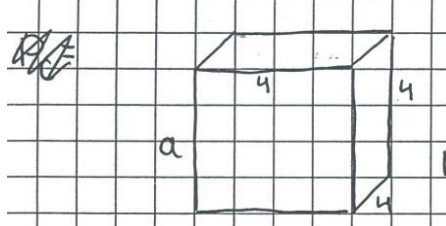
Rzadziej pojawiały się próby uzasadniania proporcjonalności boków. Wielu uczniów nie czuło potrzeby uzasadniania, dlatego miary kątów ostrych mają wartości 30° i 60°, wielu również wypisywało wszystko, co wie na temat trójkątów prostokątnych lub równobocznych. Niektórzy rozumieli, jakie muszą być miary kątów w ABC, by trójkąty były podobne, i uważali, że to właśnie jest dowód. Zadanie rozwiązało poprawnie ok. 21% uczniów, kolejne 23% przedstawiło uzasadnienie niepełne.

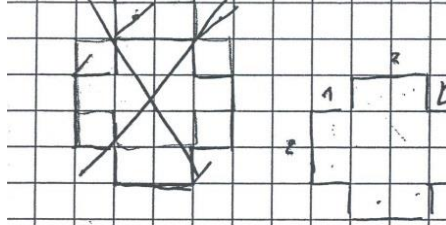
Zagadnienie pod lupą

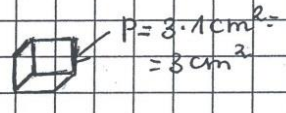
Analiza uzyskanych podczas tegorocznego egzaminu rozwiązań zadań ze stereometrii, zarówno zadań zamkniętych: 17., 18. i 19. jak również zadania otwartego 23., ujawniła problem niewystarczająco ukształtowanej wyobraźni przestrzennej u dużej części uczniów. Rozwiązując wspomniane zadania uczeń musiał, np. w zadaniu 17. wyobrazić sobie cały szkielet prostopadłościanu i na tej podstawie wnioskować o liczbie użytych klocków, a w zadaniu 19. uświadomić sobie, że wysokość bryły nie może być mniejsza od podanej odległości, gdyż w przeciwnym razie nie można zbudować ostrosłupa. Poziom wykonania tych zadań (odpowiednio: 41%, 34%, 39%) pozwala przypuszczać, że znaczną część zdających zawiodła wyobraźnia przestrzenna i nie potrafili wyobrazić sobie różnych obiektów w innym położeniu niż typowym lub spojrzeć na nie z innej perspektywy.

Potwierdzenia tej obserwacji dostarczają niewątpliwie rozwiązania zadania otwartego, które okazało się najtrudniejszym zadaniem w tegorocznym arkuszu (poziom wykonania 18%). Zdający, rozwiązując je, musieli wykazać się umiejętnościami przeprowadzenia prostego rozumowania matematycznego i użycia właściwej strategii – stanowiącymi istotne wymagania ogólne podstawy programowej z matematyki. Zadanie można było rozwiązać różnymi sposobami, ale każdy z nich wymagał od uczniów znajomości własności sześcianu oraz wyobraźni przestrzennej. Jeden ze sposobów polegał na obliczeniu oraz porównaniu ze sobą pól powierzchni sześcianu i powstałej bryły.

Przykład poprawnego rozwiązania

~~1.1~~

 $V = 64 \text{ cm}^3$
 $V = a^3$
 $a = 4 \text{ cm}$
 $P_p = 4 \cdot 4 \cdot 6 = 96 \text{ [cm}^2\text{]}$

 $P = 12 \text{ cm}^2$

 $P = 3 \cdot 1 \text{ cm}^2 = 3 \text{ cm}^2$

$P_c = 6 \cdot 12 \text{ cm}^2 + 8 \cdot 3 \text{ cm}^2 = 72 \text{ cm}^2 + 24 \text{ cm}^2 = 96 \text{ cm}^2$

$96 \text{ cm}^2 = 96 \text{ cm}^2$
 $P_{\text{ca}} = P_{\text{cb}}$

1. Pole powstałej bryły jest równe polu dużego sześcianu
 2. Pole powstałej bryły jest równe 96 cm^2

Rozwiązując zadanie innym sposobem, wystarczyło obliczyć pole powierzchni sześcianu i po zauważeniu, że usunięcie z jego narożników małych sześcianów nie powoduje zmiany pola powierzchni, uzasadnić równość pól obu brył.

Przykład poprawnego rozwiązania

Pole drugiego sześcianu

$1 \text{ cm} \cdot 4 = 4 \text{ cm}$

Wszystkie długości boków sześcianu

Pole powierzchni sześcianu $= 4 \cdot 4 = 16 \text{ cm}^2$

Pole powierzchni sześcianu $= 16 \cdot 6 = 96 \text{ cm}^2$

Pole sześcianu przed usunięciem

Pole sześcianu po usunięciu

Pole sześcianu po dodaniu

Sześcian naszemu tworzy 3 ściany zewnętrzne, czyli 3 cm^2 powierzchni. Po usunięciu sześcianu naszego 3 ściany zewnętrzne zostały usunięte, ale 3 ściany wewnętrzne zostały utworzone, tworząc nowe 3 ściany zewnętrzne. Inne po usunięciu liczba ścian zewnętrznych się nie zmienia, więc pole pozostaje takie same.

Pole drugiego sześcianu $= 96 \text{ cm}^2 = P$ nowej bryły

Poniżej zamieszczono kilka przykładów rozwiązań ilustrujących trudności gimnazjalistów w zakresie przestrzennego widzenia brył.

Przykład rozwiązania, w którym uczeń zinterpretował pola powierzchni 24 ścian usuniętych sześcianów jednostkowych jako pole powierzchni nowo powstałej bryły

Odp: Sześcian jest o 42 ~~cm~~ większy

~~$P_p = 24 \cdot 1^2 = 24$~~

~~$P_p = 24 \cdot 2^2 = 96$~~

$96 - 24 = 42$

SZESZCIAN $\left\{ \begin{array}{l} P_p = 2P_p + P_b \\ P_p \text{ sześcianu} = 2 \cdot 4^2 + 4 \cdot 4^2 = \\ = 2 \cdot 16 + 4 \cdot 16 = 32 + 64 = 96 \end{array} \right.$

$P_p = 96$

BRYŁA $\left\{ \begin{array}{l} P_p = 2P_p + P_b \\ P_p \text{ bryły} = 2 \cdot 2^2 + 4 \cdot 2^2 = 2 \cdot 4 + 4 \cdot 4 = \\ = 8 + 16 = 24 \end{array} \right.$

Kolejny przykład pokazuje, że gimnazjalista odejmował pola powierzchni ośmiu usuniętych jednostkowych sześcianów od pola powierzchni sześcianu.

$x =$ ilość ~~określenie~~ małych sześcianów w krawędzi dużego sześcianu
 krawędź $x = 4\text{cm}$

$x^3 = 64 =$
 $x^2 = 16$ czyli krawędź dużego sześcianu $= 4\text{cm}$
 $x = 4$

$P_{\text{sześcianu}} = 6 \cdot a^2$, gdzie a to krawędź sześcianu

$P_{\text{sześcianu}} = 6 \cdot 4^2 = 6 \cdot 16 = 96\text{cm}^2$
małego dużego

$P_{\text{małego sześcianu}} = 1^2 \cdot 6 = 6\text{cm}^2$

x dużego sześcianu usunęto 8 małych sześcianów

$P_{\text{powstałej bryły}} = 96\text{cm}^2 - (8 \cdot 6\text{cm}^2) = 96\text{cm}^2 - 48\text{cm}^2 = 48\text{cm}^2$

Pole powstałej bryły $\rightarrow 48\text{cm}^2$
 Pole dużego sześcianu $\rightarrow 96\text{cm}^2$

czyli pole powstałej bryły jest dwa razy mniejsze od dużego sześcianu.

Przykład rozwiązania, w którym uczeń błędnie wyobraził sobie powstałą bryłę i obliczając jej pole odejmował od pola powierzchni sześcianu sumę pól ośmiu ścian usuniętych małych sześcianów.

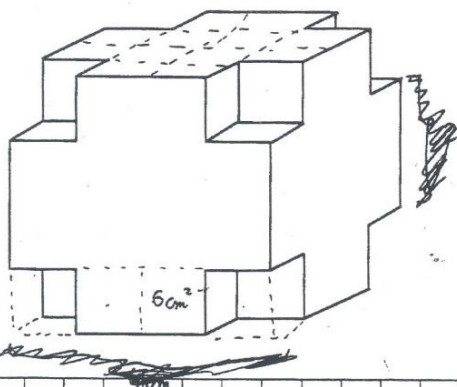
$V_m = 1 \cdot 1 \cdot 1 = 1\text{cm}^3$ m - sześcian o krawędzi 1cm
 $V_d = 64 \cdot 1\text{cm}^3 = 64\text{cm}^3$ d - sześcian o krawędzi 4cm
 $\sqrt{64\text{cm}^3} = 4$

$P_{cd} = 4\text{cm}^2 \cdot 6 = 24\text{cm}^2$
 $P_d = 16\text{cm}^2 \cdot 6 = 96\text{cm}^2$
 $P_m = 1\text{cm}^2 \cdot 8\text{cm} = 8\text{cm}^2$

$P_{cd} - P_m = 96\text{cm}^2 - 8\text{cm}^2 = 88\text{cm}^2$ ~~to jest pole figury usunięty na rysunku~~

~~P_{figury}~~ Pole figury z rysunku wynosi 88cm^2
 a pole dużego sześcianu wynosi 96cm^2 .

Inny przykład niepoprawnego rozwiązania zadania, polegający na obliczeniu pola powierzchni bryły jako sumy pól powierzchni wszystkich ścian jednostkowych sześciątów, z których zbudowana była bryła.

$P_{\text{sześcianu}} = 6a^2$

~~Pole powierzchni dużego sześciątka = $6 \cdot 6^2 = 216 \text{ cm}^2$~~

~~Pole powierzchni małego sześciątka = $6 \cdot 1^2 = 6 \text{ cm}^2$~~

Pole jednego sześcianu (małego) = $6 \cdot 1^2 = 6 \text{ cm}^2$

Pole dużego sześcianu = 64 pole małych sześcianów

Pole dużego sześcianu = $64 \cdot 6 \text{ cm}^2 = 384 \text{ cm}^2$

Następnie z sześcianu usunięto 8 małych sześcianów, więc powstał sześcian nieregularny składający się z 56 małych sześcianów.

Pole powstałego sześcianu = $56 \cdot 6 \text{ cm}^2 = 336 \text{ cm}^2$

Różnica pól = $384 \text{ cm}^2 - 336 \text{ cm}^2 = 48 \text{ cm}^2$

$\frac{336}{384} = \frac{112}{128} = \frac{7}{8}$

7 14
384
-336
=48

$\frac{16}{36}$
 $\frac{64}{384}$
5
33

Odp.: pole powierzchni dużego sześcianu wynosi 384 cm^2 , pole pow. powstałej bryły wynosi 336 cm^2 . Różnica pól wynosi 48 cm^2 . Stosunek pól wynosi $\frac{7}{8}$.

Zadanie rozwiązało poprawnie ok. 10% uczniów, kolejne 19% przedstawiło niepełne rozwiązanie. Jako podłoże kłopotów zdających z rozwiązaniem tego można wskazać niedostateczne ukształtowanie wyobraźni przestrzennej, a w efekcie rozpatrywanie własności figury przestrzennej, w tym dostrzeganie jej kształtu, z perspektywy własności figury płaskiej.

Wnioski i rekomendacje

Na podstawie analizy wyników uzyskanych przez gimnazjalistów rozwiązujących zadania z matematyki na tegorocznym egzaminie gimnazjalnym można stwierdzić, że poziom opanowania wiadomości i umiejętności matematycznych opisanych w podstawie programowej utrzymuje się od trzech lat na podobnym poziomie – łatwość arkusza egzaminacyjnego wyniosła 45,9% (w latach poprzednich: 2012 r. – 46,7% , 2013 r. – 47,3%). Poziom wykonania poszczególnych zadań jest zróżnicowany – od 18% do 68%, przy czym trudniejsze okazały się zadania tematycznie związane z geometrią niż z arytmetyką, a w szczególności te, których rozwiązanie wymagało widzenia przestrzennego. Na lekcjach matematyki warto poświęcić więcej czasu i uwagi na ćwiczenia kształtujące wyobraźnię przestrzenną uczniów, np. poprzez wykonywanie różnorodnych modeli brył, układanie z klocków figur przestrzennych zgodnie z

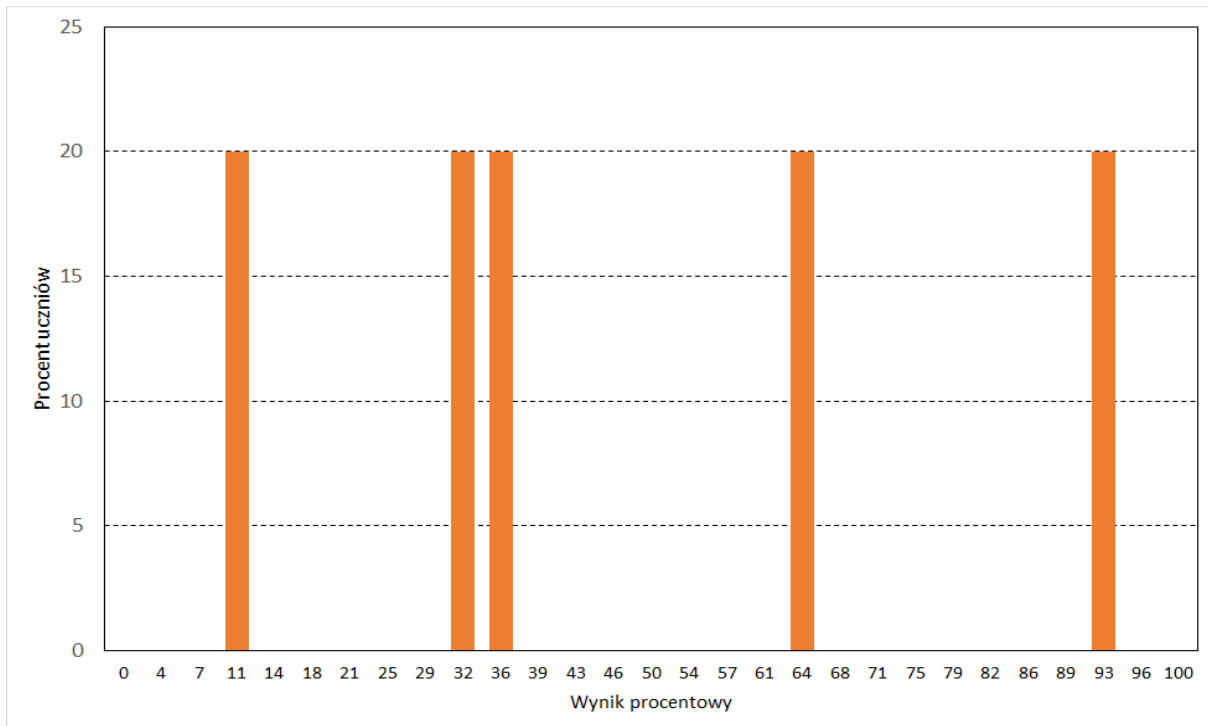
podanym schematem, rysowanie brył w oparciu o przedstawiony model, identyfikowanie kształtu brył na podstawie ich siatek lub rysunków wykonanych w różnej perspektywie. Podobnie jak w latach ubiegłych łatwe okazały się zadania opisujące sytuacje typowe, znane uczniom ze szkoły lub umieszczone w kontekście praktycznym; trudniejsze były zadania przedstawiające dane w sposób nietypowy albo wymagające niealgorytmicznego rozwiązania problemu. W poprzednich latach gimnazjaliści lepiej radzili sobie z wykonaniem zadań zamkniętych niż otwartych, dlatego warto podkreślić, że na tegorocznym egzaminie zadanie wymagające samodzielnego sformułowania rozwiązania okazało się jednym z najłatwiejszych w arkuszu. Pokazuje ono, jak ważne są ćwiczenia kształtujące umiejętność wykorzystywania posiadanej wiedzy czy rozumowania przez analogię. Warto też uświadomić uczniom potrzebę uważnego czytania, tworzenia planu rozwiązania zadania i jego wykonania, a także krytycznej oceny rozwiązania.

Przedstawione wnioski i rekomendacje mogą stać się jednym z punktów odniesienia w planowaniu pracy dydaktycznej z kolejnymi rocznikami gimnazjalistów.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu matematyki (GM-M2-142) został dostosowany na podstawie arkusza standardowego, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano – jednolity w całym arkuszu – pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

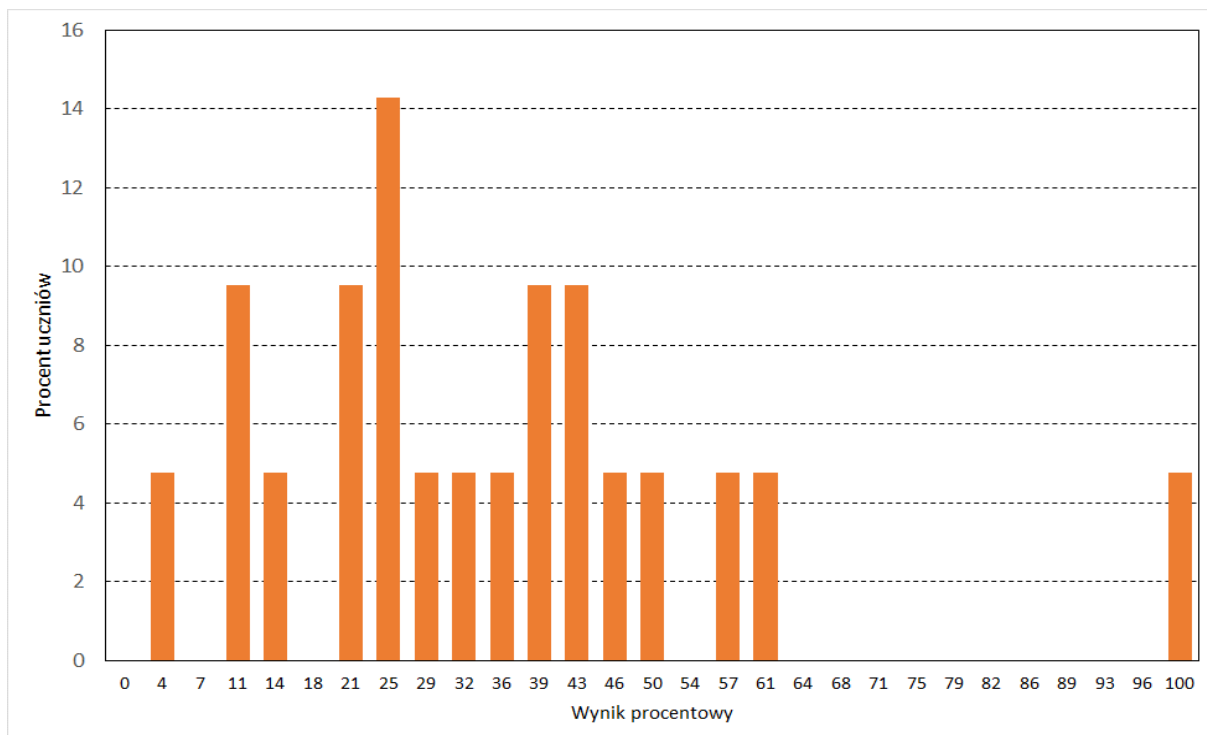
Wykres 4. Rozkład wyników uczniów

Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5	11	93	-	-	47,2	31,8

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu matematyki (GM-M4-142, GM-M5-142, GM-M6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza GM-M1-142. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki (odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt), uproszczono i powiększono formy graficzne, a gdy było to konieczne, zastąpiono je opisem. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

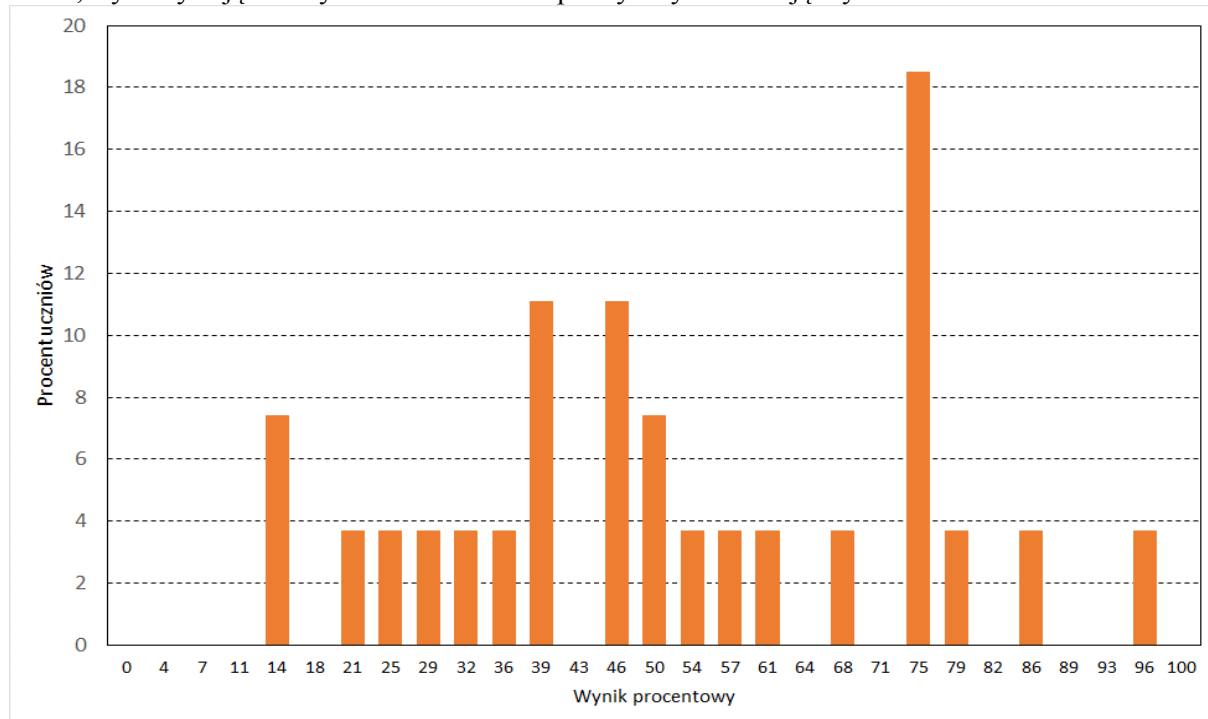
Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
21	4	100	-	-	34,9	17,0

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M7-142, który został przygotowany na podstawie arkusza GM-M1-142. Arkusz egzaminacyjny składał się z 23 zadań: 20 zamkniętych i 3 otwartych. Trzono zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przeredagowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub dodając rysunki.

Wykres 6. Rozkład wyników uczniów

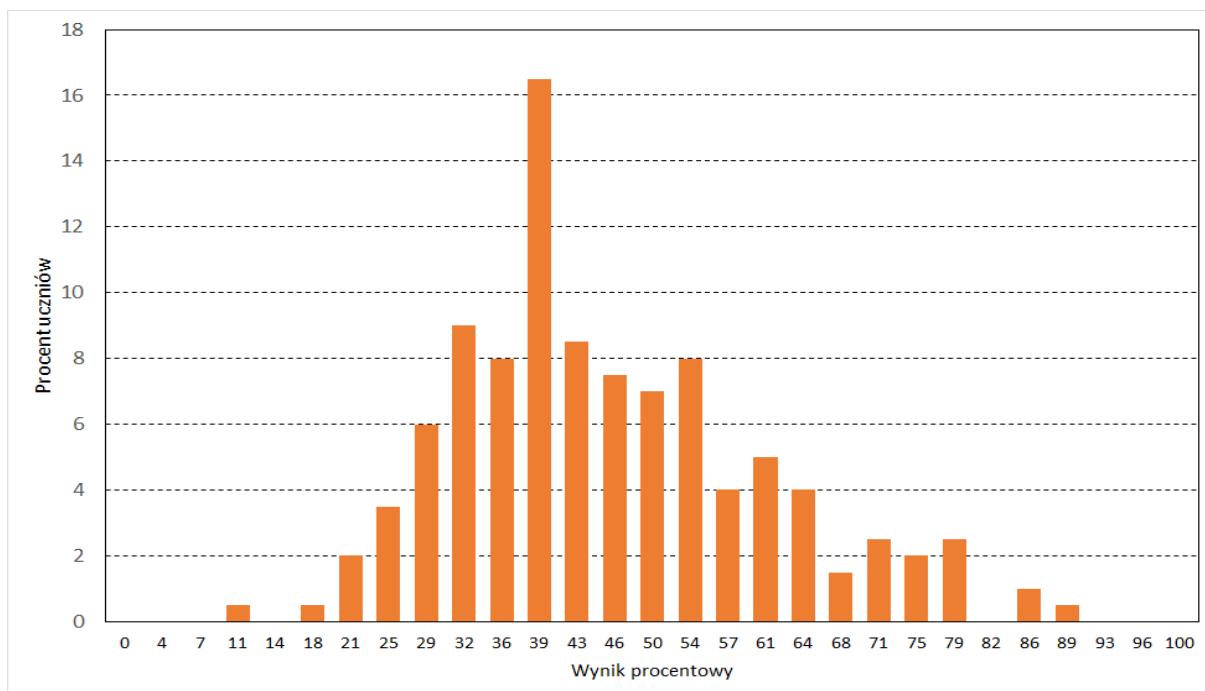
Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
27	14	96	-	-	51,9	22,5

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M8-142.

Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań: 17 zamkniętych i 3 otwarte, które wymagały od uczniów samodzielnego sformułowania rozwiązania. Treści wielu zadań odnosiły się do sytuacji życiowych bliskich uczniowi. W zadaniach wykorzystano tabelę, wykres i rysunki, które ułatwiały udzielenie poprawnych odpowiedzi.

Wykres 7. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
200	11	89	-	-	45,8	14,8

Przedmioty przyrodnicze

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P1-142.

Arkusz egzaminacyjny zawierał 24 zadania zamknięte i składał się z czterech części przedmiotowych: biologii, chemii, fizyki i geografii. Każdy z przedmiotów reprezentowany był przez sześć zadań różnego typu: wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, na dobieranie.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 17. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8894
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	8213
	z dysleksją rozwojową	681
	dziewczeta	4359
	chłopcy	4535
	ze szkół na wsi	2602
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2871
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2375
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1046
	ze szkół publicznych	8632
	ze szkół niepublicznych	262
	w języku ukraińskim	-
	w języku litewskim	-

Z egzaminu zwolniono 68 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 18. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	5
	słabowidzący i niewidomi	21
	słabosłyszący i niesłyszący	27
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	199
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim w języku litewskim	-
	Ogółem	252

3. Przebieg egzaminu

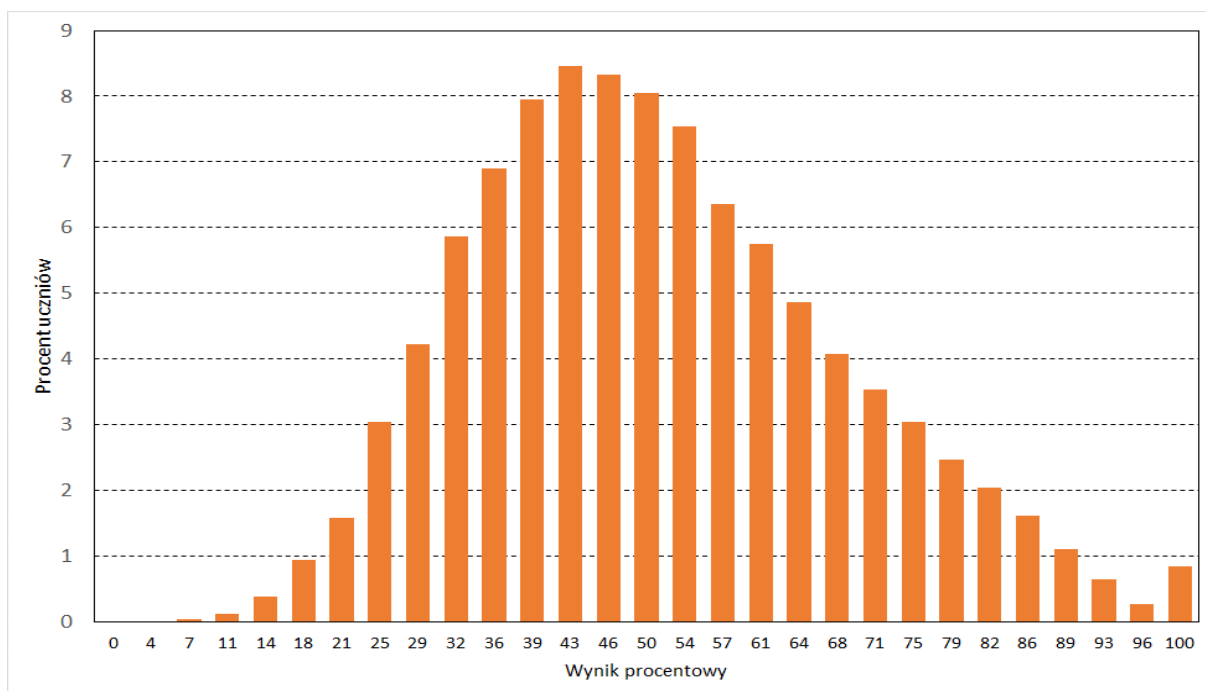
Tabela 19. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu (dane dla okręgu OKE we Wrocławiu)

Termin egzaminu		24 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 80 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		636	
Liczba obserwatorów ⁷ (§ 143)		101	
Liczba unieważnień ⁷	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	2
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	0
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	1
inne (np. złe samopoczucie ucznia)			
Liczba wglądów ⁷ (§ 50)		71	

⁷Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 8. Rozkład wyników uczniów

Tabela 20. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8894	7	100	50	43	51,1	17,4

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 21. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część matematyczno-przyrodnicza – przedmioty przyrodnicze		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	1	
11	1	
14	1	
18	2	
21	3	
25	6	2
29	10	3
32	15	
36	22	4
39	30	
43	38	5
46	46	
50	54	
54	62	6
57	68	
61	74	
64	80	7
68	84	
71	88	
75	91	8
79	94	
82	96	9
86	97	
89	99	
93	99	
96	100	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z przedmiotów przyrodniczych uzyskał 64% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 80% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 20% zdających i znajduje się on w 6 staninie.

Średnie wyniki szkół⁸ na skali staninowej

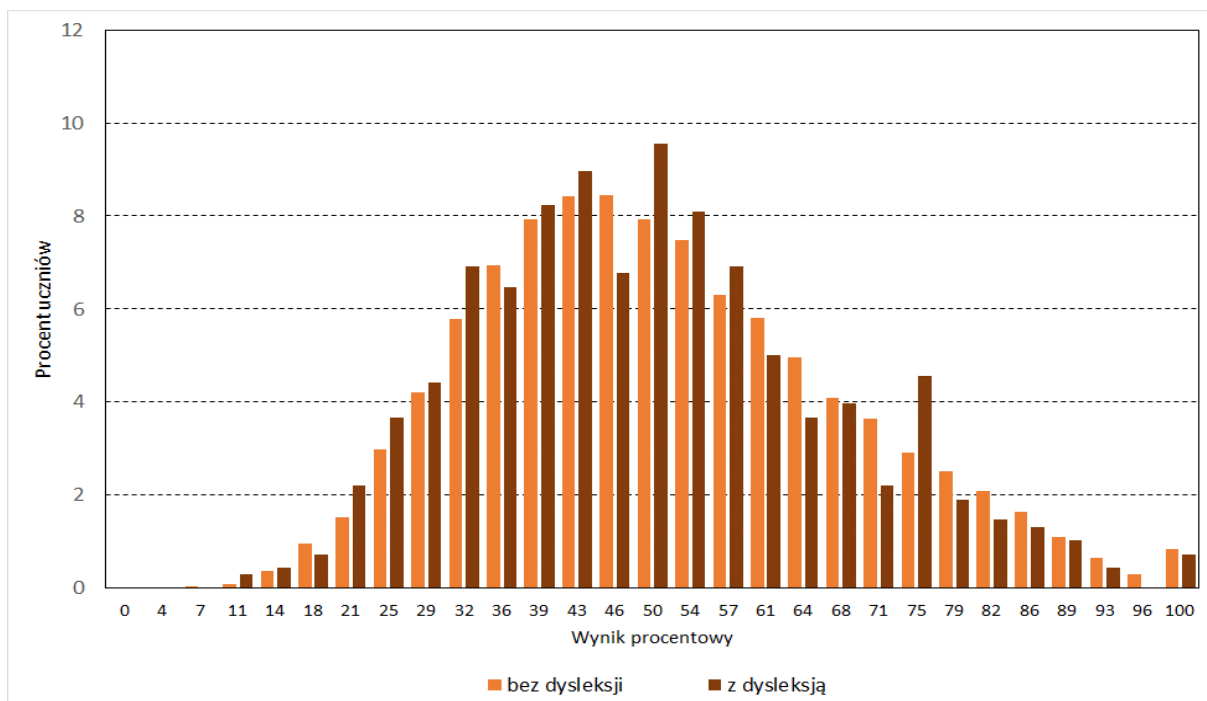
Tabela 22. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	24,6–34,5
2	34,6–42,3
3	42,4–46,1
4	46,2–49,0
5	49,1–52,1
6	52,2–55,3
7	55,4–59,7
8	59,8–68,9
9	69,0–95,3

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

⁸Ilekcją w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-P1-142.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

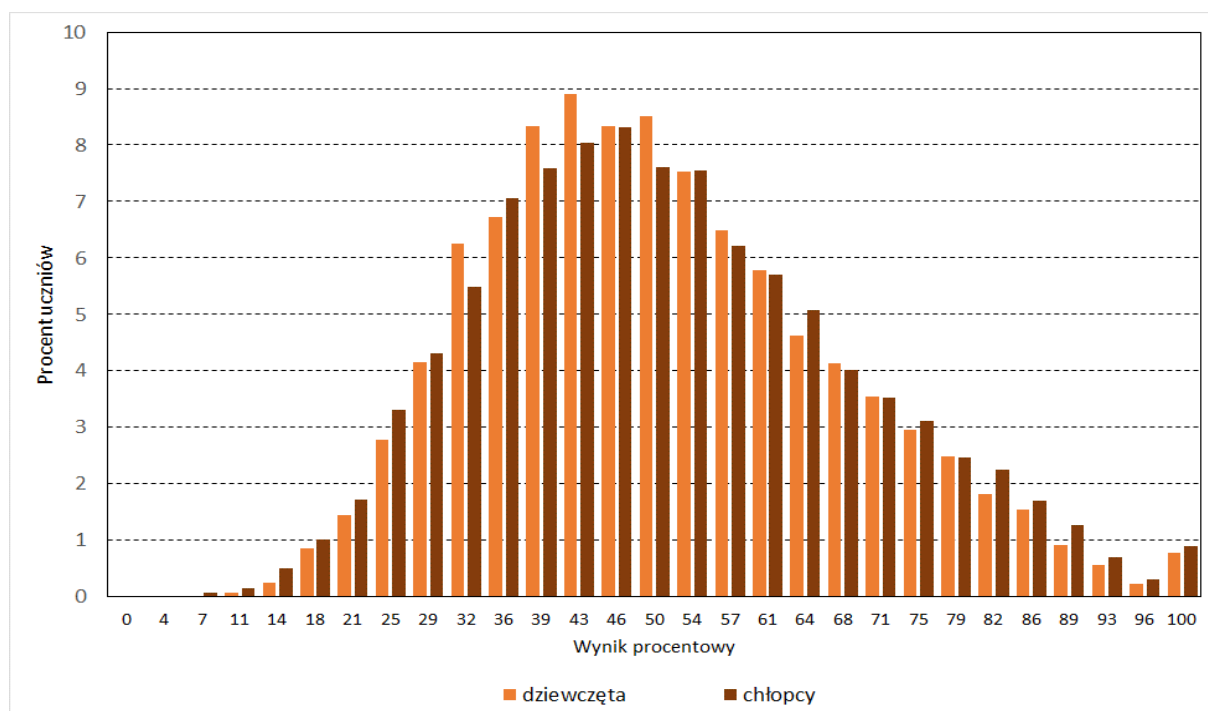

Wykres 9. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 23. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	8213	7	100	50	46	51,2	17,4
Uczniowie z dysleksją rozwojową	681	11	100	50	50	49,7	17,0

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 10. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 24. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4359	7	100	50	43	50,9	16,9
Chłopcy	4535	7	100	50	46	51,2	17,8

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 25. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	2602	7	100	50	43	50,3	16,6
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2871	7	100	46	39	49,1	16,4
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2375	11	100	50	46	51,5	17,4
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1046	11	100	54	43	57,3	19,9

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 26. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8632	7	100	50	43	51,1	17,2
Szkoła niepubliczna	262	7	100	46	46	50,5	20,6

Poziom wykonania zadań

Tabela 27. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Znajomość metodyki badań biologicznych.	Uczeń rozróżnia próbę kontrolną i badawczą.	47
2.	III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji.	III. Systematyka – zasady klasyfikacji, sposoby identyfikacji i przegląd różnorodności organizmów. Uczeń: 9) wymienia cechy umożliwiające zaklasyfikowanie organizmu do [...] stawonogów [...] owadów [...].	45
3.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	IV. Ekologia. Uczeń: 2) wskazuje, na przykładzie dowolnie wybranego gatunku, zasoby, o które konkurują jego przedstawiciele między sobą i z innymi gatunkami. 6) wyjaśnia, jak zjadający i zjadani regulują wzajemnie swoją liczebność. 7) wykazuje [...] że symbioza (mutualizm) jest wzajemnie korzystna dla obu partnerów.	56
4.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. Uczeń: 10.3) przedstawia antagonistyczne działanie insuliny i glukagonu.	39
5.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	IX. Ewolucja życia. Uczeń: 2) wyjaśnia na odpowiednich przykładach, na czym polega dobór naturalny i sztuczny, oraz podaje różnice między nimi.	41
6.	III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji.	VIII. Genetyka. Uczeń: 5) przedstawia dziedziczenie cech jednogenowych, posługując się podstawowymi pojęciami genetyki ([...] allel, homozygota, heterozygota, dominacja, recesywność). 6) wyjaśnia dziedziczenie grup krwi człowieka (układ AB0) [...].	65
7.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. III. Opanowanie czynności praktycznych.	4. Powietrze i inne gazy. Uczeń: 2) opisuje właściwości fizyczne [...] wodoru [...] planuje i wykonuje doświadczenia dotyczące badania właściwości [...] gazów.	62
8.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	2. Wewnętrzna budowa materii. Uczeń: 1) odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, liczbę atomową, masę atomową [...]). 2) [...] definiuje elektrony walencyjne. 3) ustala liczbę protonów [...] w atomie danego pierwiastka, gdy dana jest liczba atomowa [...]. 5) definiuje pojęcie izotopu [...] wyjaśnia różnice w budowie atomów izotopów wodoru.	65

9.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	7. Sole. Uczeń: 5) [...] na podstawie tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków wnioskuje o wyniku reakcji strąceniowej.	36
10.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	9. Pochodne węglowodorów. Substancje chemiczne o znaczeniu biologicznym. Uczeń: 6) [...] zapisuje równanie reakcji pomiędzy prostymi kwasami karboksylowymi i alkoholami jednowodorotlenowym [...].	43
11.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. III. Opanowanie czynności praktycznych.	6. Kwasy i zasady. Uczeń: 6) wskazuje na zastosowanie wskaźników (fenoloftaleiny, wskaźnika uniwersalnego) [...]. 7) wymienia rodzaje odczynu roztworu i przyczyny odczynu kwasowego, zasadowego i obojętnego. 8) interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyn kwasowy, zasadowy, obojętny) [...].	43
12.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	5. Woda i roztwory wodne. Uczeń: 5) odczytuje rozpuszczalność substancji z wykresu jej rozpuszczalności, oblicza ilość substancji, którą można rozpuścić w określonej ilości wody w podanej temperaturze. 4) opisuje różnice pomiędzy roztworem [...] nasyconym i nienasyconym.	52
13.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych.	1. Ruch prostoliniowy i siły. Uczeń: 1) posługuje się pojęciem prędkości do opisu ruchu [...]. 2) odczytuje prędkość i przebytą odległość z wykresów zależności drogi i prędkości od czasu oraz rysuje te wykresy na podstawie opisu słownego. 6) odczytuje dane z tabeli [...]. 9) rozpoznaje zależność rosnącą i malejącą na podstawie danych z tabeli [...].	58
14.	IV. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych).	7. Fale elektromagnetyczne i optyka. Uczeń: 9) opisuje zjawisko rozszczepienia światła za pomocą pryzmatu. 10) opisuje światło białe jako mieszaninę barw [...].	49
15.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych.	2. Energia. Uczeń: 10) posługuje się pojęciem ciepła właściwego [...]. 3. Właściwości materii. Uczeń: 3) posługuje się pojęciem gęstości. 9) wyjaśnia pływanie ciał na podstawie prawa Archimedesesa.	38
16.	II. Przeprowadzanie doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników.	4. Elektryczność. Uczeń: 1) opisuje sposoby elektryzowania ciał przez tarcie [...] wyjaśnia, że zjawisko to polega na przepływie elektronów; analizuje kierunek przepływu elektronów.	49
17.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych. III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych.	3. Właściwości materii. Uczeń: 6) posługuje się pojęciem ciśnienia.	54
18.	II. Przeprowadzanie doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników.	5. Magnetyzm. Uczeń: 4) opisuje działanie przewodnika z prądem na igłę magnetyczną. 9. Wymagania doświadczalne. Uczeń: 10) demonstruje działanie prądu w przewodzie na igłę magnetyczną (zmiany kierunku wychylenia przy zmianie kierunku przepływu prądu, zależność wychylenia igły od pierwotnego jej ułożenia względem przewodu).	51

19.	III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.	1. Mapa – umiejętność czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 1) wykazuje znaczenie skali mapy w przedstawianiu różnych informacji geograficznych [...] posługuje się skalą mapy [...].	54
20.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	2. Kształt, ruchy Ziemi i ich następstwa. Uczeń: 3) [...] przedstawia [...] zmiany w oświetleniu Ziemi oraz w długości trwania dnia i nocy w różnych szerokościach geograficznych i porach roku.	48
21.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	1. Mapa – umiejętność czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 7) lokalizuje na mapach (również konturowych) [...] najważniejsze obiekty geograficzne na świecie [...] góry.	58
22.	II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.	9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń: 8) wykazuje wpływ gór na cechy środowiska przyrodniczego oraz gospodarkę krajów alpejskich.	52
23.	III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.	7. Regiony geograficzne Polski. Uczeń: 4) przedstawia [...] walory turystyczne wybranego regionu geograficznego Polski [...].	40
24.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	7. Regiony geograficzne Polski. Uczeń: 6) [...] wykazuje [...] przyczyny degradacji wód Morza Bałtyckiego. 9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń: 1) wykazuje się znajomością podziału politycznego Europy.	67

Komentarz

Zadania z zakresu przedmiotów przyrodniczych sprawdzały treści zapisane w podstawie programowej z czterech przedmiotów: biologii, chemii, fizyki i geografii. Szczegółowy wykaz sprawdzanych umiejętności podano w Tabeli 27. Analizując wyniki uczniów można zauważyć, że zadania zawarte w arkuszu były dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne i trudne.

Z biologii badano głównie umiejętności *poszukiwania, wykorzystania i tworzenia informacji oraz znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych*. Zwrócono też uwagę na umiejętności dotyczące *znajomości metodyki badań biologicznych oraz umiejętności rozumowania i argumentacji*. Kanwą do konstrukcji zadań były treści z zakresu systematyki, ekologii, budowy i funkcjonowania organizmu człowieka, ewolucji życia oraz zasad przeprowadzania badań biologicznych.

Najwyższy poziom wykonania miało zadanie 6. dwupunktowe, które sprawdzało, czy uczeń potrafi zastosować wiedzę dotyczącą zasad dziedziczenia grup krwi u człowieka. Informacje niezbędne do rozwiązania zadania podane były w tabeli. Analiza wyników pokazała, że na 100 uczniów 76 rozumie podstawowe pojęcia genetyczne i potrafi określić genotyp matki i ojca. Trudniejsze dla uczniów było ustalenie prawdopodobieństwa urodzenia się dziecka z daną grupą krwi. Nieco ponad połowa zdających wykazała się tą umiejętnością.

Warto też zwrócić uwagę na te zadania z biologii, w których od ucznia oczekiwano zarówno znajomości faktów jak i zrozumienia zależności między nimi oraz umiejętności ich analizy i interpretacji. Dodatkowym atutem tych zadań było sprawdzanie umiejętności z wykorzystaniem przykładów nieznanymi uczniowi, które zostały opisane w tekstach do zadań. Umiarkowanie trudne okazało się dla uczniów zadanie, które sprawdzało, czy na przykładzie dowolnie wybranych gatunków uczeń potrafi prawidłowo nazwać sposób, w jaki zjadający i zjadani regulują wzajemnie swoją liczebność (zadanie 3.). Posłużono się przykładami wciornastka i dobroczynka – gatunków, których zdający prawdopodobnie nigdy nie widzieli ani też nie należą one do typowych przykładów omawianych

podczas lekcji. Z sukcesem zadanie rozwiązało 56% zdających, określając zależność między tymi organizmami jako drapieżnictwo. Byli to uczniowie znający ogólne cechy owadów i pajęczaków oraz posiadający umiejętności analizy i interpretacji podanych informacji. Równocześnie ponad 1/5 populacji uznała, że sytuacja dotyczy konkurencji międzygatunkowej. Biorąc pod uwagę treść tekstu wprowadzającego można przypuszczać, że na wyborze tej nieprawidłowej odpowiedzi w dużym stopniu zaważył brak należytego skupienia uwagi na jego treści.

Trudne dla uczniów było zadanie 5., w którym oczekiwano od nich wykazania na podstawie opisanego gatunku – także prawdopodobnie nieznanego uczniowi – na czym polega dobór naturalny i sztuczny. Należało wykorzystać ogólną wiedzę na temat doboru sztucznego i naturalnego oraz w oparciu o nią i podany tekst odpowiedzieć na pytanie – *która z cech jedwabnika morwowego jest efektem doboru naturalnego*. Zadanie poprawnie wykonało tylko 41% zdających. Duża atrakcyjność niepoprawnych odpowiedzi może świadczyć o braku umiejętności analizy i interpretacji informacji podanych w sposób zwięzły i czytelny, jednak wymagających elementarnej, nawet jak na ten etap edukacyjny, znajomości doboru naturalnego i sztucznego oraz umiejętności porównania tych mechanizmów ewolucji.

Równie trudnym okazało się zadanie 1. sprawdzające umiejętność rozróżniania próby badawczej i kontrolnej w opisanym i przedstawionym na rysunkach doświadczeniu. Tylko 47% zdających wykonało je poprawnie. Uczniowie wybierali też błędne odpowiedzi, dlatego można przypuszczać, że nadal nie mają ugruntowanej wiedzy na temat metodyki badań biologicznych. Biologia jest nauką opartą na doświadczeniach oraz obserwacjach, a analiza i interpretacja wyników daje uczniom możliwość lepszego zrozumienia zjawisk biologicznych. Można przypuszczać, że ponad połowa uczniów nie została wdrożona do samodzielnego wykonywania doświadczeń biologicznych zalecanych przez podstawę programową.

Umiejętności z chemii sprawdzane na egzaminie obejmowały głównie dwa cele kształcenia: *pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji* oraz *rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów*.

Wyniki egzaminu świadczą o tym, że łatwe dla uczniów było pozyskiwanie informacji sprowadzające się do jej odczytywania. Trudności zaczynały się, gdy odczytane informacje wymagały interpretacji z wykorzystaniem ugruntowanej wiedzy.

Z zadaniem 8., które dotyczyło umiejętności odczytywania z układu okresowego podstawowych informacji o pierwiastkach, poradziło sobie 65% uczniów. Zdecydowana większość wiedziała, o czym informuje liczba atomowa i masa atomowa, ale co czwarty uczeń nie wiedział, że na podstawie układu okresowego pierwiastków można określić maksymalną wartościowość pierwiastków grup głównych względem tlenu.

Podobnie w zadaniu 12. sprawdzającym umiejętność odczytywania rozpuszczalności substancji z wykresu uczniowie nie mieli problemów z ustaleniem, o ile zwiększy się rozpuszczalność soli, jeżeli roztwór nasycony zostanie ogrzany. Natomiast ustalenie, czy otrzymany w ten sposób roztwór będzie nasycony czy nienasycony, nie było już takie oczywiste. Tylko dwie trzecie zdających wykazało się tą umiejętnością.

Umiejętność analizy podanych informacji potrzebna była także przy rozwiązywaniu zadania 9. polegającego na wskazaniu substancji, której dodanie skutkuje wytrąceniem osadu. W zadaniu zamieszczono tablicę rozpuszczalności wybranych wodorotlenków i soli w wodzie. W celu ułatwienia rozwiązania problemu zapisano jedynie jony występujące w opisanych roztworach. Uczniowie mieli sprawdzić, czy produkty powstałe w wyniku reakcji są rozpuszczalne, czy nierozpuszczalne w wodzie. Było to możliwe, jeśli zdający poprawnie przewidzieli, jakie produkty mogą powstać w wyniku reakcji chemicznych. Umiejętność tę opanowało tylko 36% gimnazjalistów.

Umiejętności związane z odczytywaniem i analizą informacji z różnych źródeł trzeba możliwie często ćwiczyć, ponieważ są one w każdym przedmiocie podstawą do kształtowania umiejętności złożonych. Rozwiązanie kolejnego z zadań chemicznych (zadanie 10.) polegało na uzupełnieniu schematu reakcji estryfikacji poprzez dobór odpowiednich substratów (kwasu karboksylowego i alkoholu), z których

można otrzymać ester o podanym wzorze półstrukturalnym. Ponad połowa uczniów potrafiła wskazać wzór właściwego kwasu albo alkoholu, lecz tylko 43% uczniów poprawnie dokonało wyboru obydwu związków.

Nasuwa się wniosek, że uczniowie nie potrafią poprawnie zapisywać równań reakcji chemicznych, a jest to jedna z podstawowych umiejętności przydatnych zarówno na lekcjach chemii jak i biologii. Być może dla wielu uczniów jedna godzina chemii w tygodniu to zbyt mało czasu na wyćwiczenie tej umiejętności.

Zadania 7. i 11 pokazują, że uczniowie nie potrafią przenieść zdobytej wiedzy teoretycznej do sytuacji przedstawionych w zadaniach. Pierwsze z zadań sprawdzało, czy uczeń na podstawie informacji podanych w tabeli (gęstość wodoru, gęstość powietrza) potrafi wybrać rysunek ilustrujący właściwy sposób zbierania wodoru i uzasadnić swój wybór. Uczniowie lepiej poradzi sobie z wyborem poprawnego uzasadnienia – potrafili stwierdzić, że wodór jest gazem lżejszym od powietrza – ale nie potrafili połączyć tej informacji ze sposobem zbierania wodoru. Gdyby odwoływali się do wykonywanych doświadczeń, zapewne nie mieliby problemu z dokonaniem wyboru poprawnej ilustracji doświadczenia. Drugie z zadań sprawdzało umiejętność rozróżniania doświadczalnie kwasów i zasad za pomocą wskaźników oraz określania przyczyny odczynu kwasowego i zasadowego w odniesieniu do konkretnego roztworu. Okazało się, że tylko co drugi uczeń potrafi na podstawie barw wskaźników identyfikować roztwory badanych substancji. Zdecydowana większość uczniów nie kojarzy, że odczyn kwasowy jest skutkiem obecności jonów H^+ w roztworze, a odczyn zasadowy jest związany z obecnością jonów OH^- , czyli nie potrafią powiązać odczynu roztworu z występowaniem w tym roztworze odpowiednich jonów.

Umiejętności uczniów z fizyki sprawdzane były zadaniami reprezentującymi wszystkie wymagania ogólne podstawy programowej, przy czym skupiono się przede wszystkim na sprawdzeniu umiejętności dotyczących *wykorzystania wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych oraz przeprowadzania doświadczeń i wyciągania wniosków z otrzymanych wyników*.

Nie sprawiło uczniom większych trudności zadanie 13. sprawdzające umiejętność posługiwania się pojęciem prędkości do opisu ruchu, przetworzenie danych z tabeli oraz rozpoznanie wykresów zależności drogi i prędkości od czasu. 58% gimnazjalistów poprawnie ustaliło, jakim ruchem poruszają się obydwa ciała oraz na podstawie danych z tabeli wskazali wykres ilustrujący ruch ciała drugiego. Uczniowie, którzy mało wnikliwie czytali i analizowali informacje, nie zwrócili uwagi na to, że zmienne zależne w tabelach są różne i skupili się tylko na tym, że wielkości są wprost proporcjonalne, stąd bardzo często za poprawne uznawali stwierdzenie, że obydwa ciała poruszały się ruchem jednostajnie przyspieszonym lub utożsamiali ruch obu ciał z ruchem jednostajnym.

Najtrudniejszym zadaniem z fizyki okazało się dla gimnazjalistów zadanie 15., którym sprawdzano, czy uczeń potrafi wykorzystać informacje dotyczące gęstości i ciepła właściwego substancji do opisu zjawisk fizycznych. Tylko 38% gimnazjalistów dokonało poprawnej oceny stwierdzeń podanych w zadaniu.

Ponad połowa uczniów poradziła sobie z zdaniem 17. polegającym na określeniu skutku i charakteru zmiany ciśnienia, gdy zmienia się pole powierzchni, a siła nacisku (ciężar ciała) wywierana na tę powierzchnię pozostaje bez zmian. Trudności uczniów w rozwiązaniu tego zadania mogły wynikać z braku rozumienia pojęć fizycznych. Co czwarty uczeń pomylił pojęcie ciśnienia z ciężarem. Często, jeśli nawet uczniowie wiedzieli, dlaczego zmienia się ciśnienie, to nie potrafili poprawnie wskazać jak się zmieni (wzrośnie czy zmaleje). Nie potrafili odwołać się do sytuacji praktycznej albo nie posiadali umiejętności przekształcania wzoru fizycznego (podobnie jak w zadaniu poprzednim).

Problemy sprawiało uczniom wyciąganie wniosków z przeprowadzanych doświadczeń. Ilustrują to zadania 16. i 18. sprawdzające wymaganie dotyczące *przeprowadzania doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników*. Poprawnie zinterpretować, że paski folii sąsiadujące ze sobą naelektryzowały się jednoimiennie potrafiło 65% uczniów, a że podczas pocierania szalik i folia

naelektryzowały się różniamiennie 61% zdających, lecz tylko 49% uczniów poprawnie dokonało obydwu wyborów.

Drugie zadanie dotyczyło powstawania pola magnetycznego wokół przewodnika, przez który płynie prąd. Uczeń powinien wiedzieć, że jeżeli przez przewodnik płynie prąd elektryczny, to igła magnetyczna wychyla się, co oznacza, że na igłę działa pole magnetyczne. Pole to pochodzi od przewodnika przez który płynie prąd. Jeżeli zmienia się kierunek przepływu prądu, to zmienia się również kierunek wychylenia igły magnetycznej. Oba stwierdzenia zamieszczone w zadaniu były prawdziwe i takiego wyboru dokonało 51% uczniów. Uczniowie wiedzieli, że zmiana kierunku przepływu prądu powoduje zmianę kierunku wychylenia igły magnetycznej (81% uczniów), ale w mniejszym stopniu kojarzyli odchylanie się igły magnetycznej z przepływem prądu elektrycznego przez przewodnik (65% uczniów).

Analiza zadań pokazała, że problemy sprawia uczniom wyciąganie wniosków z doświadczeń do czego zobowiązuje podstawa programowa. Nie mniej niż połowa z czternastu zapisanych w niej doświadczeń powinna zostać wykonana samodzielnie przez uczniów. Gdy uczniowie mogą sięgnąć do swoich obserwacji rozumienie zjawisk fizycznych staje się łatwiejsze i powiązane z rzeczywistością. Pokaz lub film nigdy nie zastąpią tego, co uczeń może samodzielnie wykonać lub zaobserwować podczas wykonywania doświadczenia.

Zadania z geografii dotyczyły głównie wiadomości i umiejętności z zakresu *korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej oraz stosowania wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce*; w mniejszym stopniu *identyfikowania związków i zależności oraz wyjaśniania zjawisk i procesów*. Sprawdzano umiejętności posługiwania się skalą mapy, lokalizacji na mapie wybranych obiektów geograficznych, ustalania następstw ruchu obiegowego Ziemi, rozpoznawania walorów turystycznych wybranych regionów geograficznych Polski, znajomości podziału politycznego Europy w kontekście degradacji wód Morza Bałtyckiego, identyfikowania wpływu gór na cechy środowiska przyrodniczego i gospodarkę.

Zdający, rozwiązując zadanie 24. bez trudu poradzili sobie z przeniesieniem informacji zawartych na diagramie na znajomość podziału politycznego Europy oraz ustaleniem, które kraje leżą na południe i wschód od Bałtyku, i w jakim stopniu odpowiadają za degradację wód Morza Bałtyckiego. Poprawne oszacowanie powierzchni państw nadbałtyckich pozwoliło uczniom ustalić, że *udział związków azotowych wprowadzanych do Bałtyku przez każde z państw (których nazwy podano na diagramie) nie jest proporcjonalny do powierzchni tego państwa*. Zadanie poprawnie rozwiązało 67% uczniów.

Dwa z zadań geograficznych 19. i 21. sprawdzały umiejętności kształtowane już od szkoły podstawowej. Pierwsze z nich sprawdzało umiejętność posługiwania się skalą mapy. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie uczeń powinien rozumieć, że jeżeli dokładność mapy wzrasta (skala liczbowa mapy zmniejsza się), to tej samej odległości w rzeczywistości odpowiada dłuższy odcinek na mapie. Taką świadomością wykazało się 6 na 10 uczniów, ale tylko trochę ponad połowa zdających poprawnie ustaliła odległość pomiędzy tymi samymi miastami w zmienionej skali. Dodatkowo co trzeci uczeń miał problem z poprawnym wykonaniem elementarnego działania matematycznego. Kolejne zadanie odwoływało się do mapy i polegało na ustaleniu (wskazaniu) pasm górskich o przebiegu południkowym. 6 na 10 zdających wykonało zadanie poprawnie, ale jednocześnie co piąty uczeń zamiast wskazać pasma górskie o przebiegu południkowym wskazywał pasma górskie o przebiegu równoleżnikowym, a 17 na 100 uczniów nie potrafiło rozróżnić przebiegu południkowego od równoleżnikowego.

Posługiwanie się skalą mapy, odróżnianie południków od równoleżników to podstawowe umiejętności zapisane w *podstawie programowej z przyrody dla szkoły podstawowej*, które stanowią bazę dla kształtowania umiejętności bardziej złożonych. Dlatego niepokoi fakt, że aż tak wielu uczniów nie ma należyście ukształtowanych tych umiejętności na zakończenie nauki w gimnazjum.

Ponad połowa zdających poradziła sobie z zadaniem 22. sprawdzającym umiejętność identyfikowania związków i zależności między cechami środowiska przyrodniczego, gospodarką i położeniem wybranych krajów alpejskich. Uczniowie odnosząc się do dwóch z państw alpejskich powinni wiedzieć, że większość ich powierzchni leży na obszarze Alp. Na tej podstawie musieli wybrać spośród podanych te cechy, które dowodziły górskiego charakteru środowiska przyrodniczego tych krajów oraz łączyć je z wpływem gór na ich gospodarkę. Podane kraje były jedynie przykładami, do których odnosili się

zdający a istota rzeczy polegała na znajomości pewnych ogólnych cech krajów alpejskich i umiejętności powiązania ich z cechami środowiska i gospodarki. Co piąty uczeń, który uznał, że cechą wymienionych w zadaniu krajów alpejskich, tj. Austrii i Szwajcarii, jest m.in. *duży udział gruntów ornych w strukturze użytkowania ziemi*, dowiódł, że nie widzi ograniczeń wynikających z warunków naturalnych tych krajów dla uprawy roli bądź utożsamia obiegową opinię o Austrii i Szwajcarii, jako krajach znanych powszechnie z „alpejskiego mleka”.

Najtrudniejszym dla zdających w grupie zadań z geografii było zadanie 23. wymagające ustalenia walorów turystycznych wybranego regionu geograficznego Polski. Zadaniem ucznia było połączenie charakterystycznych cech danego regionu, uznanych powszechnie za atrakcje turystyczne Polski z nazwą krainy geograficznej. Około trzech uczniów na dziesięciu potrafiło poprawnie przyporządkować *gólborza na Łysej Górze, będące następstwem wietrzenia mrozowego*, do Gór Świętokrzyskich. Nieco częściej, bo ponad 4 na 10 zdających wiedziało, że *fantastyczne kształty ostańców wapiennych, np. maczuga Herkulesa czy Igła Deotymy* to walory Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Równocześnie niemal jedna czwarta populacji uznała, że *Śnieżka (1602 m n.p.m.), z której można podziwiać wspaniałą panoramę* jest w Górach Świętokrzyskich a prawie jedna piąta zdających uważała, że *rozległe łąki górskie, zwane połoninami, np. Połonina Caryńska* są charakterystyczne dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

Wnioski i rekomendacje

Przedstawiona powyżej analiza osiągnięć uczniów pozwala stwierdzić, że:

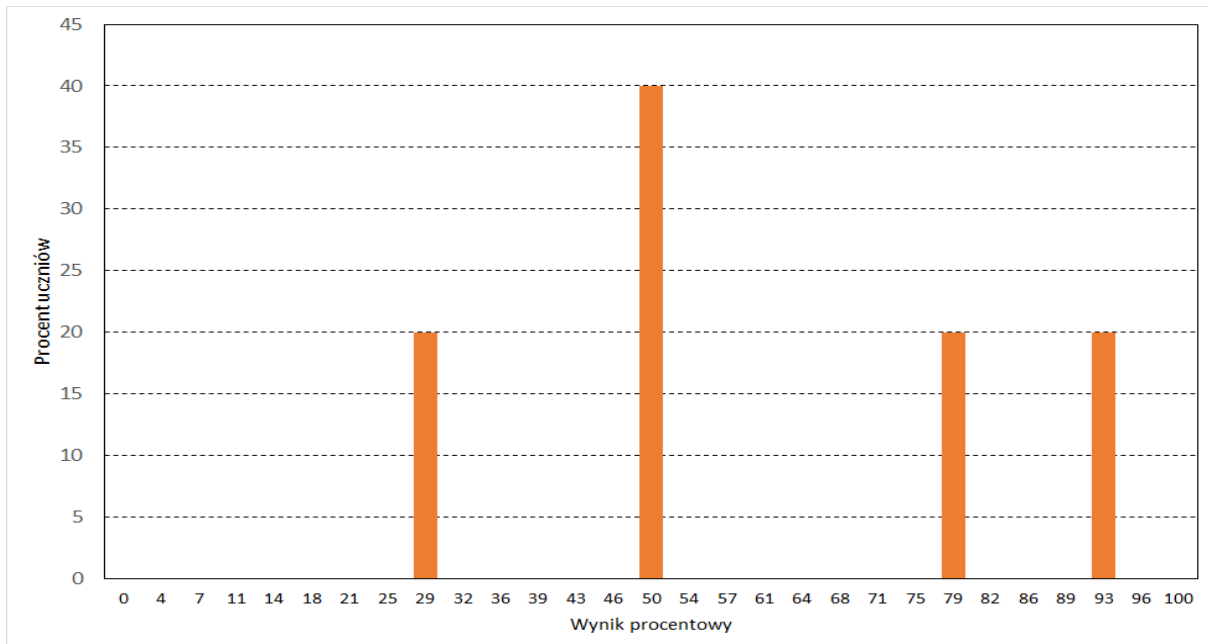
1. uczniom nie sprawiło trudności odczytywanie, przetwarzanie czy interpretowanie informacji przedstawionych w formie tekstu, tabeli czy wykresu, jeżeli dane zapisane były w prostej formie i dotyczyły znanych zagadnień.
2. uczniowie, którzy mało wnikliwie czytali i analizowali informacje, nie zwracali należytej uwagi na istotne szczegóły zawarte w tekście, w tabelach czy na wykresach, co prowadziło do wyciągania niepoprawnych wniosków.
3. uczniom sprawiały problemy zadania wymagające głębszej analizy popartej ugruntowaną wiedzą. Uczniowie posiadali wiedzę, o czym świadczy poprawne stosowanie terminów i pojęć przyrodniczych, ale nie potrafili odnieść zdobytej wiedzy teoretycznej do sytuacji przedstawionych w zadaniach zwłaszcza wtedy, gdy mieli do czynienia z sytuacją nietypową.
4. uczniowie nie potrafili wykorzystać podanych jednostek wielkości fizycznych, by je poprawnie zinterpretować lub brakowało im umiejętności przekształcania wzorów.

Z analizy wyników egzaminu gimnazjalnego z zakresu przedmiotów przyrodniczych wyraźnie widać, że nie najlepiej wypadły zadania dotyczące doświadczeń. Być może uczniowie ich nie przeprowadzili. Zachęcamy do realizacji doświadczeń zapisanych w podstawie programowej. Gdyby uczniowie zaplanowali i przeprowadzili doświadczenie *sprawdzające wpływ wybranego czynnika na proces kiełkowania nasion* z pewnością łatwiej byłoby im wskazać poprawną odpowiedź w zadaniu 1. dotyczącym próby badawczej i kontrolnej w opisanym doświadczeniu. Można również przypuszczać, że przeprowadzenie doświadczenia obrazującego *działanie prądu na igłę magnetyczną* umożliwiłoby większej grupie uczniów rozwiązanie zadania 18. Oba ww. doświadczenia są wymienione w podstawie programowej kształcenia ogólnego, odpowiednio dla biologii i fizyki. Przeprowadzanie doświadczeń to niezwykle cenny element procesu nauczania. Wprowadzanie na lekcjach elementów metody badawczej sprzyja zainteresowaniu uczniów przedmiotem, ułatwia przyswajanie materiału i ułatwia rozwój umiejętności rozumowania. Najkorzystniejsza dla uczniów jest sytuacja, w której mają jak największy udział w planowaniu i przeprowadzaniu doświadczeń.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P2-142) został dostosowany na podstawie arkusza GM-P1-142 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusz, w którym została wyróżniona informacja o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie. W tekstach do zadań i między odpowiedziami zwiększono interlinię oraz zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Uczniowie wybrane odpowiedzi zaznaczali w arkuszu, poprzez otoczenie ich kółkiem.

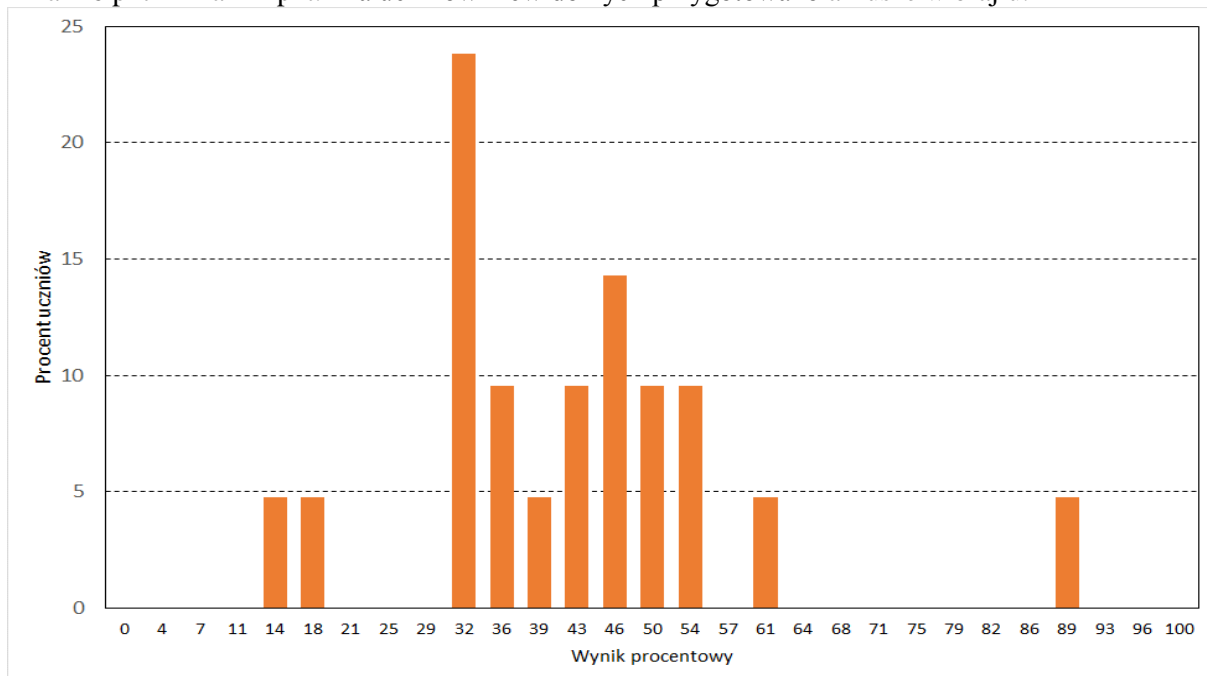
Wykres 11. Rozkład wyników uczniów

Tabela 28. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5	29	93	-	-	60,2	25,5

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P4-142, GM-P5-142, GM-P6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

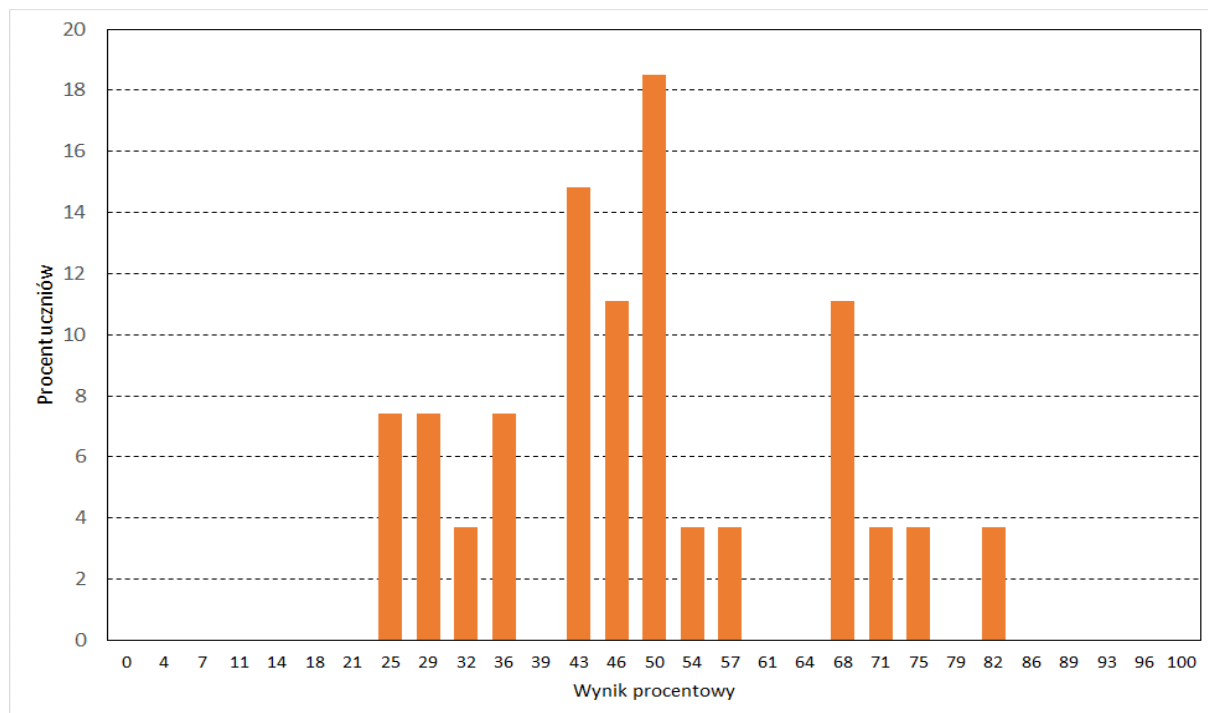
Wykres 12. Rozkład wyników uczniów

Tabela 29. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
21	14	89	-	-	42,1	44,4

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P7-142, który został przygotowany na podstawie arkusza standardowego. Arkusz egzaminacyjny składał się z 24 zadań. Polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przeredagowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub ilustrując treść rysunkami.

Wykres 13. Rozkład wyników uczniów

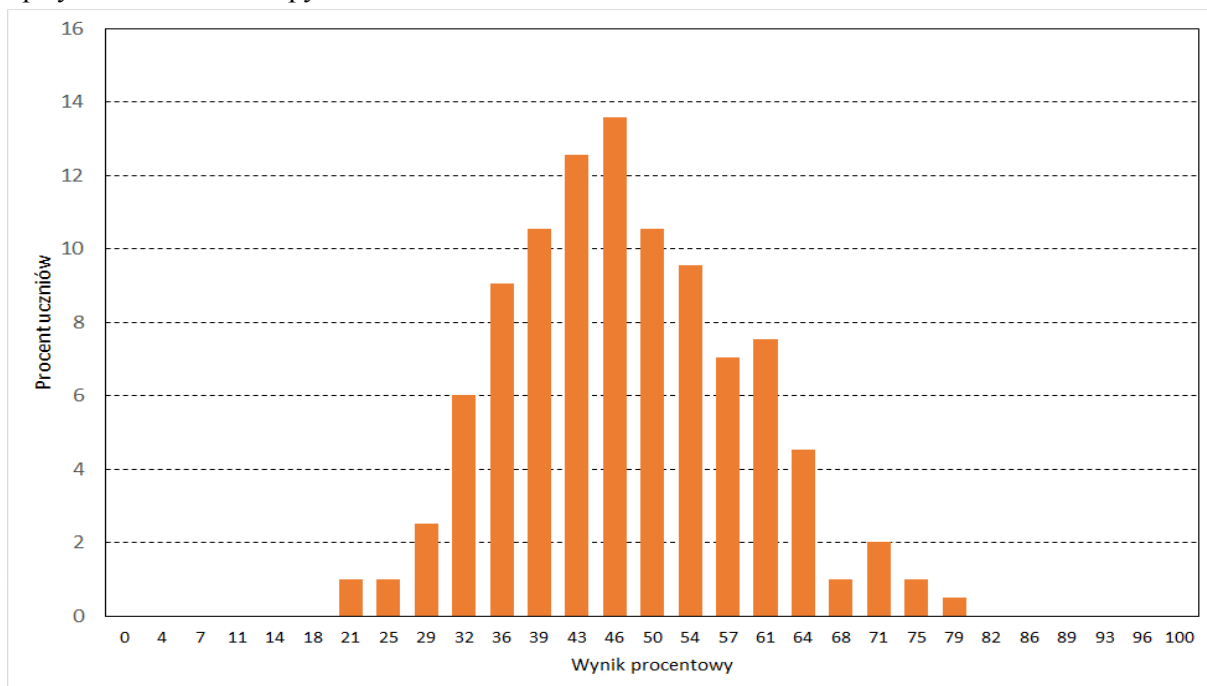
Tabela 30. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
27	25	82	-	-	48,7	15,4

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P8-142.

Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań zamkniętych. W zadaniach wykorzystano rysunki, wykresy opisy doświadczeń i mapy.

Wykres 14. Rozkład wyników uczniów

Tabela 31. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
199	21	79	-	-	47,3	11,1

III. JEZYKI OBCE

Język angielski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		6297
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	5812
	z dysleksją rozwojową	485
	dziewczeta	3121
	chłopcy	3176
	ze szkół na wsi	1423
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1988
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1976
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	910
	ze szkół publicznych	6095
	ze szkół niepublicznych	202

Z egzaminu zwolniono 14 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	5
	słabowidzący i niewidomi	15
	słabosłyszący i niesłyszący	25
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	130
	Ogółem	175

3. Przebieg egzaminu

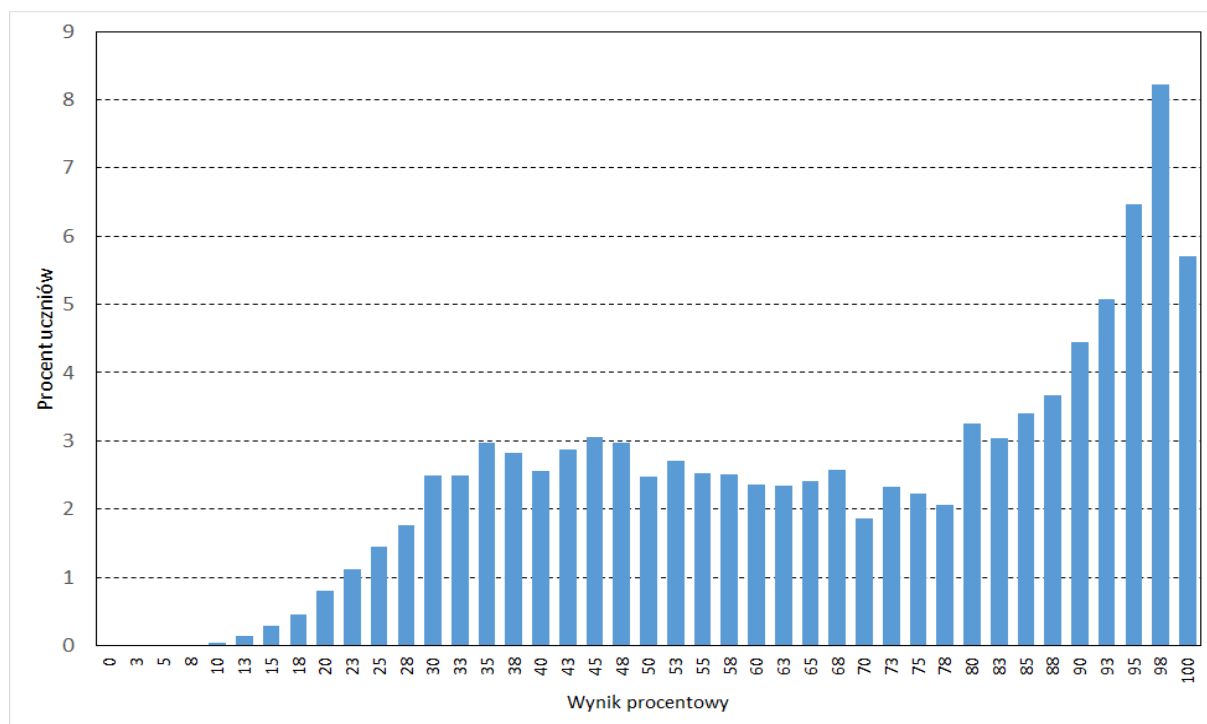
Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu (dane dla okręgu OKE we Wrocławiu)

Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 80 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		432	
Liczba obserwatorów ⁹ (§ 143)		95	
Liczba unieważnień ⁹	w przypadku		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	2
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	0
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	3	
Liczba wglądów ⁹ (§ 50)		67	

⁹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
6297	10	100	70	98	68,1	24,7

Tabela 5. Wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie ze słuchu	0	12	75	100	67,7	3,2
Znajomość funkcji językowych	0	10	70	100	68,2	2,8
Rozumienie tekstów pisanych	0	12	67	100	67,2	3,3
Znajomość środków językowych	0	6	67	83	68,0	1,7

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język angielski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	2	
20	2	
23	4	
25	6	2
28	8	
30	10	
33	13	3
35	16	
38	19	
40	22	
43	25	4
45	28	
48	31	
50	34	
53	36	
55	39	
58	41	5
60	44	
63	46	
65	48	
68	51	
70	53	
73	55	
75	58	
78	60	6
80	63	
83	66	
85	69	
88	72	
90	76	
93	81	7
95	87	
98	95	8
100	100	9

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 63% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 37% zdających i znajduje się on w 6 staninie.

Średnie wyniki szkół¹⁰ na skali staninowej

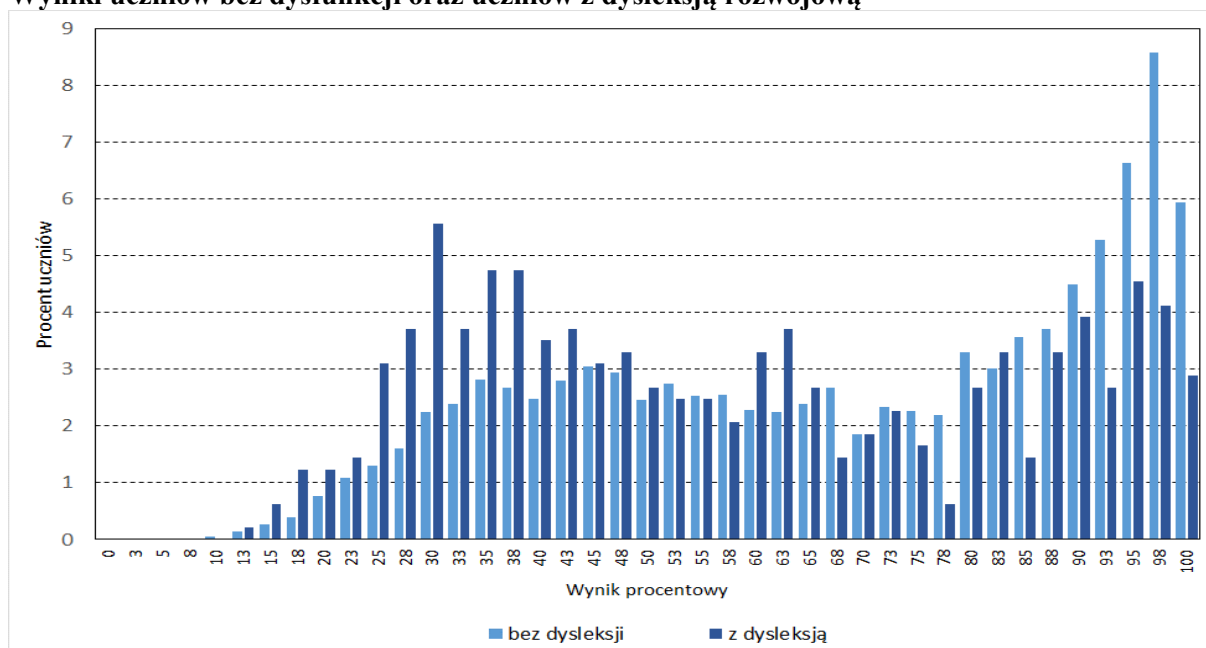
Tabela 7. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	22,2–37,8
2	37,9–48,7
3	48,8–55,2
4	55,3–60,8
5	60,9–66,9
6	67,0–73,5
7	73,6–81,6
8	81,7–92,8
9	92,9–99,3

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

¹⁰Ileć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GA-P1-142.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

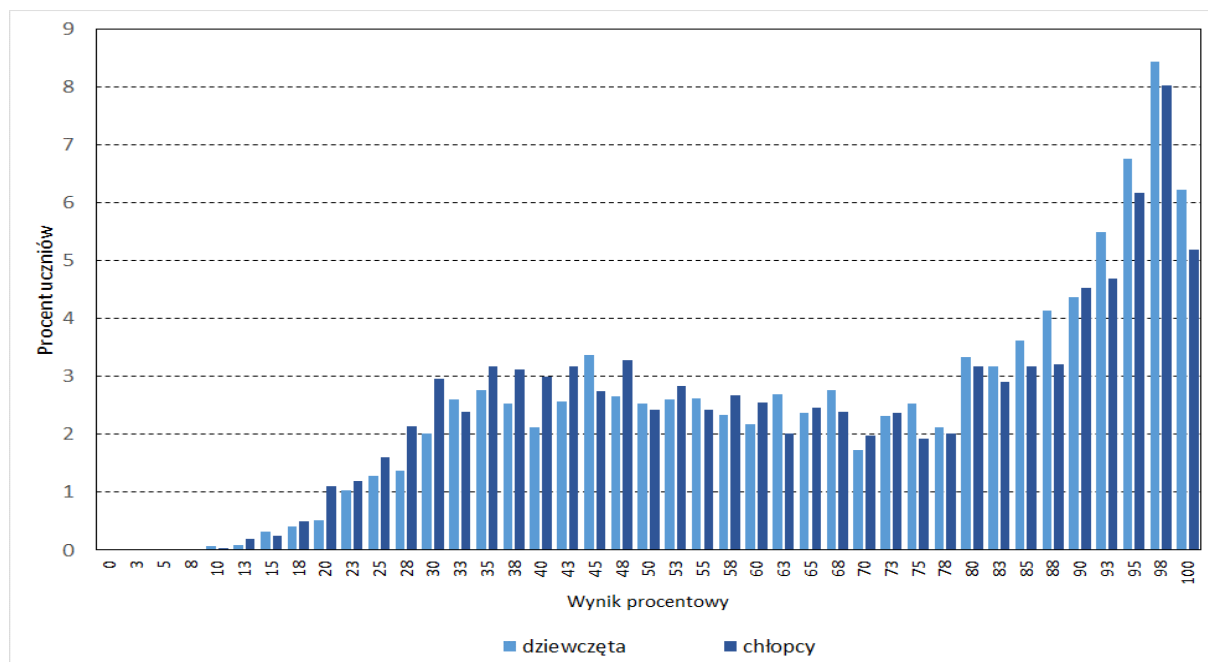

Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 8. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	5812	10	100	73	98	68,1	24,7
Uczniowie z dysleksją rozwojową	485	10	100	55	30	68,1	24,7

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 9. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	3121	10	100	75	98	69,6	24,2
Chłopcy	3176	10	100	68	98	66,6	25,0

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 10. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1423	10	100	65	98	64,6	24,0
Miasto do 20 tys. mieszkańców	1988	13	100	65	98	64,6	24,6
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1976	10	100	75	98	70,0	24,3
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	910	13	100	90	98	76,7	24,1

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 11. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	6095	10	100	70	98	68,0	24,5
Szkoła niepubliczna	202	15	100	80	98	68,6	28,0

Poziom wykonania zadań

Tabela 12. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.		90
	1.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	53
	1.3.		74
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	72
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	67
	2.1.		61
	2.2.		57
	2.3.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	67
	2.4.		67
	3.1.		74
	3.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	63
	3.3.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	68
	IV. Reagowanie na wypowiedzi	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.
4.2.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	50
4.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	68
4.4.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	33
5.1.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	75
5.2.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	66
5.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	82
6.1.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	82
6.2.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	78
6.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	78
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	7.1.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	82
	7.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	42
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	62
	7.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	57
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	80
	8.2.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	65
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	73
	8.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	74

	9.1.		64
	9.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	64
	9.3.		62
	9.4.		81
I. Znajomość środków językowych	10.1.		1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
	10.2.	81	
	10.3.	72	
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	54
	11.2.		59
	11.3.		70

Język angielski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		5862
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	5413
	z dysleksją rozwojową	449
	dziewczeta	2920
	chłopcy	2942
	ze szkół na wsi	1216
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1844
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1907
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	895
	ze szkół publicznych	5673
	ze szkół niepublicznych	189

Z egzaminu zwolniono 14 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 14. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	5
	słabowidzący i niewidomi	15
	słabosłyszący i niesłyszący	23
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	12
	Ogółem	55

3. Przebieg egzaminu

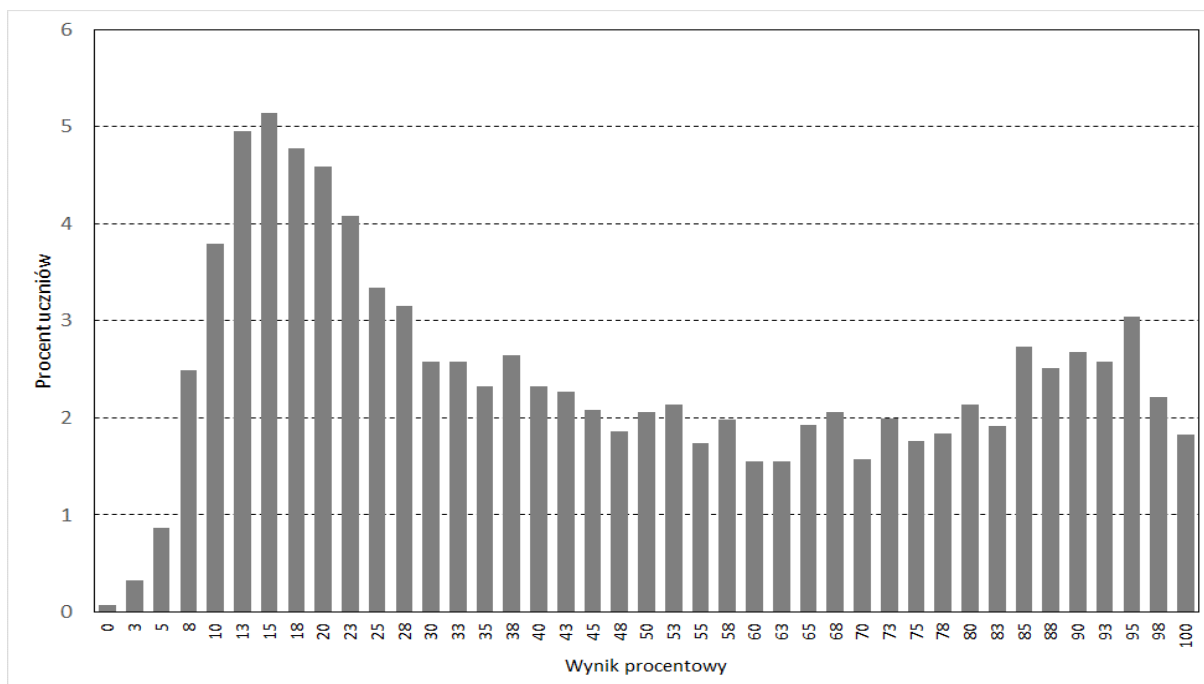
Tabela 15. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu (dane dla okręgu OKE we Wrocławiu)

Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		395	
Liczba zespołów egzaminatorów		10	
Liczba egzaminatorów		180	
Liczba obserwatorów ¹¹ (§ 143)		95	
Liczba unieważnień ¹¹	w przypadku		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	2
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	0
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	3
Liczba wglądów ¹¹ (§ 50)		67	

¹¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 4. Rozkład wyników uczniów

Tabela 16. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5862	0	100	40	15	47,3	29,3

Tabela 17. Wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie ze słuchu	0	100	50	100	54,6	3,0
Rozumienie tekstów pisanych	0	100	50	100	52,8	3,1
Znajomość środków językowych	0	100	30	0	34,1	3,2
Wypowiedź pisemna	0	100	50	0	46,2	3,7

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 18. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język angielski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	2	
8	5	
10	9	2
13	15	3
15	21	
18	27	
20	31	4
23	35	
25	39	
28	42	
30	44	
33	47	5
35	49	
38	51	
40	53	
43	55	
45	57	
48	59	
50	61	
53	63	6
55	64	
58	66	
60	68	
63	69	
65	71	
68	73	
70	74	
73	76	7
75	78	
78	79	
80	81	
83	83	
85	85	
88	87	8
90	90	
93	92	
95	95	9
98	98	
100	100	

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 81% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 19% zdających i znajduje się on w 7 staninie.

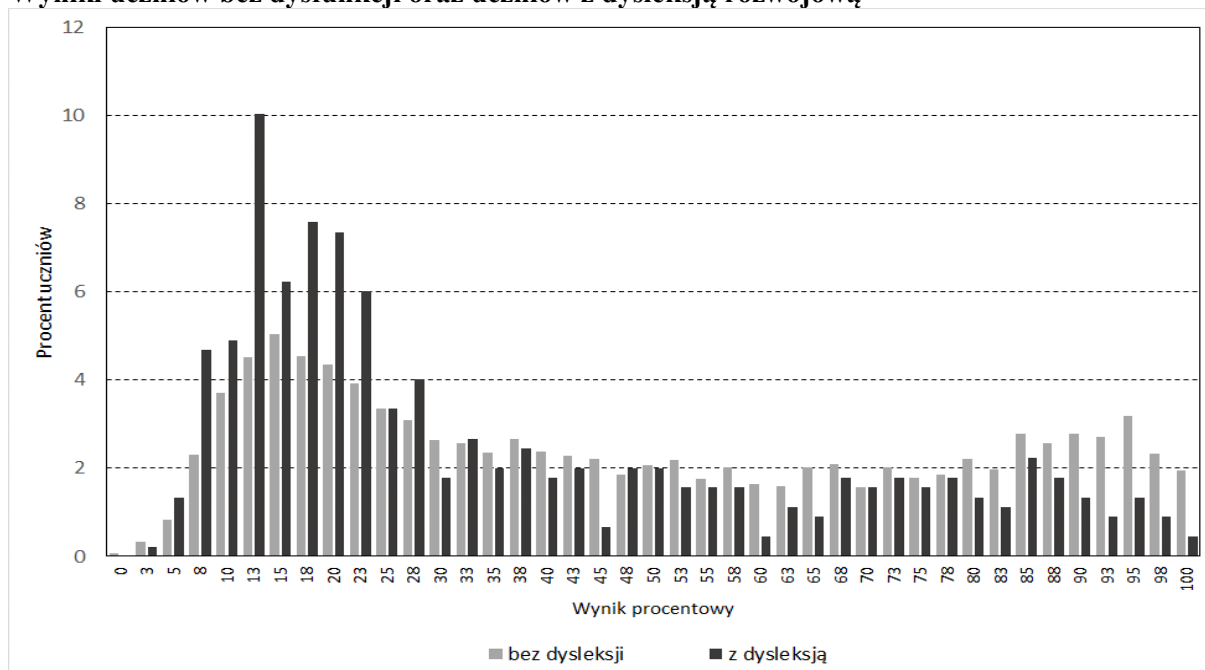
Średnie wyniki szkół¹² na skali staninowej

Tabela 19. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	10,6–17,8
2	17,9–26,4
3	26,5–32,1
4	32,2–37,9
5	38,0–44,8
6	44,9–52,9
7	53,0–65,4
8	65,5–82,8
9	82,9–98,8

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

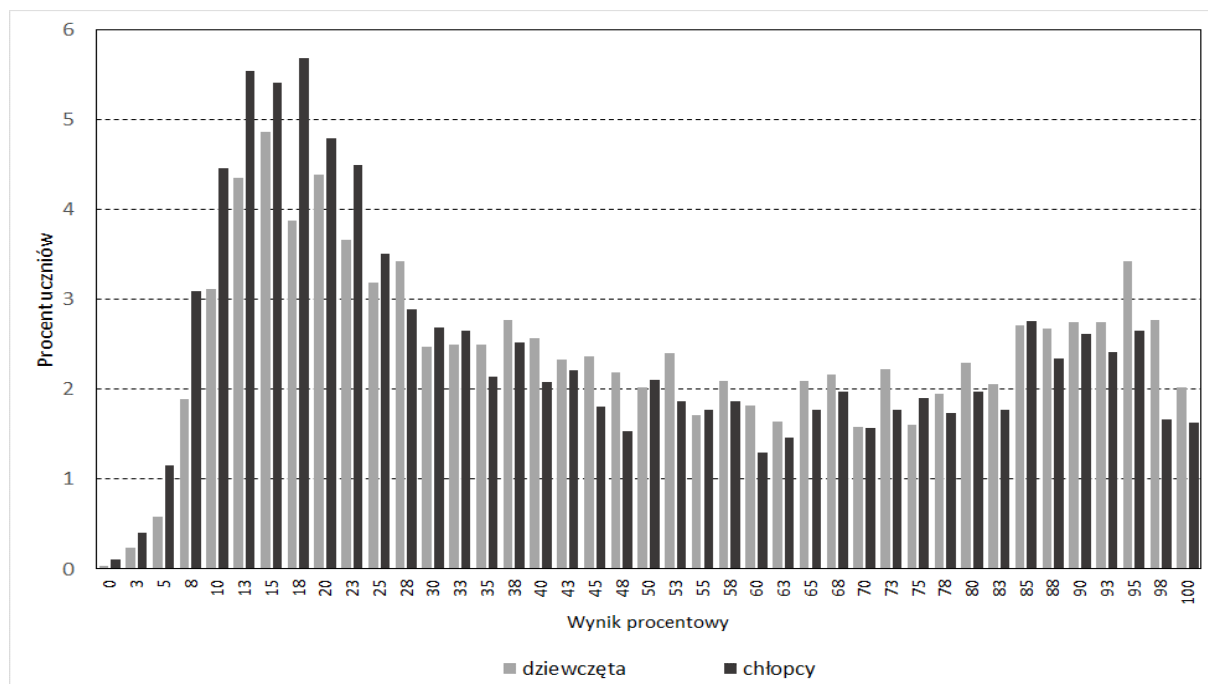
Wykres 5. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 20. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średni a (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	5413	0	100	43	15	48,2	29,4
Uczniowie z dysleksją rozwojową	449	3	100	25	13	36,6	26,6

¹²Ileć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GA-R1-142.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 6. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 21. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	2920	0	100	45	15	49,6	29,1
Chłopcy	2942	0	100	38	18	45,0	29,3

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 22. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1216	3	100	38	18	43,6	27,1
Miasto do 20 tys. mieszkańców	1844	0	100	35	15	43,0	28,0
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1907	0	100	45	15	49,2	29,6
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	895	3	100	60	95	57,1	31,4

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 23. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	5673	0	100	40	15	47,1	29,1
Szkoła niepubliczna	189	3	100	55	98	53,1	34,1

Poziom wykonania zadań

Tabela 24. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	83
	1.2.		39
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	68
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	55
	1.5.		44
	1.6.	2.4) Uczeń określa intencję nadawcy/autora tekstu.	44
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	58
	2.2.		55
	2.3.		44
	2.4.		57
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	60
	3.2.		57
	3.3.		55
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	50
	4.2.		51
	4.3.		48
	4.4.	53	
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	41
	5.2.		45
	5.3.		69
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	53
	6.2.		21
	6.3.		39
	6.4.		31
	6.5.		47
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	19
	7.2.		27
	7.3.		38
	7.4.		21
	7.5.		46
I. Znajomość środków językowych	8	treść	46

III. Tworzenie wypowiedzi	IV. Reagowanie na wypowiedzi	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy, uczucia 7) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na	spójność i logika wypowiedzi	52
		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiających realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 1) człowiek – zainteresowania 5) życie rodzinne i towarzyskie – formy spędzania czasu wolnego 9) kultura – uczestnictwo w kulturze.	zakres środków językowych	46
			poprawność środków językowych	43

Komentarz

Gimnazjaliści przystępujący do egzaminu z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskali średnio 68% punktów, a na poziomie rozszerzonym 47% punktów. Analizując wyniki uzyskane za zadania w poszczególnych obszarach sprawdzanych umiejętności można zauważyć, że w przypadku poziomu podstawowego różnice są nieznaczne (patrz tabela 5.). Mogłoby to świadczyć o zbliżonym poziomie ich opanowania przez uczniów. Jednak wykres rozkładu wyników (wykres 1.) jest wyraźnie dwumodalny, co oznacza, że w populacji występują dwie grupy uczniów o dość zróżnicowanych ogólnych kompetencjach językowych. W pierwszej grupie najwięcej uczniów osiągnęło wynik mieszczący się pomiędzy 35% a 48%, natomiast druga grupa, liczniejsza, to zdający, którzy uzyskali wynik pomiędzy 95% a 100%. Warto zwrócić uwagę, że wykres rozkładu wyników dla poziomu rozszerzonego (wykres 4.) wygląda podobnie, ale grupa uczniów o niskich wynikach jest znacznie liczniejsza od grupy, która uzyskała wyniki wysokie.

Fakt bardzo dużego zróżnicowania poziomu gimnazjalistów uczących się języka angielskiego potwierdzają dane uzyskane w *Europejskim Badaniu Kompetencji Językowych (European Survey on Language Competences, ESLC)*. Badanie to, przeprowadzone w roku 2011, objęło uczniów klas trzecich gimnazjum¹³ i pokazało, że średnio co czwarty absolwent gimnazjum osiągnął biegłość językową na poziomie B1 lub B2¹⁴, a więc wyższym niż zakładany dla egzaminu gimnazjalnego poziom A2/ A2+. Badanie ESLC wykazało jednocześnie, że prawie 60% uczniów to osoby, których umiejętności językowe są poniżej poziomu A2.

Analizując wyniki egzaminu z języka angielskiego należy pamiętać, że ok. 90% uczniów przystępujących do egzaminu na poziomie podstawowym, przystępuje również do egzaminu na poziomie rozszerzonym. Ogromna większość zdających kontynuuje w gimnazjum naukę języka angielskiego rozpoczętą w szkole podstawowej, co oznacza, że realizują oni podstawę programową III.1. i muszą przystąpić do egzaminu na poziomie rozszerzonym. Dlatego też w przypadku języka angielskiego warto popatrzeć na wyniki egzaminu przekrojowo, analizując wyniki poziomu podstawowego i rozszerzonego łącznie, a nie w podziale na dwie odrębne części. Wprawdzie średni wynik osiągnięty przez uczniów na poziomie podstawowym jest wysoki, jednak należy pamiętać, że zadania zawarte w tym arkuszu są oparte na wymaganiach podstawy programowej III.0, opracowanej dla uczniów rozpoczynających naukę danego języka obcego w gimnazjum. Wyniki na poziomie rozszerzonym są znacznie niższe. Ponad 40% uczniów przystępujących do egzaminu na poziomie rozszerzonym osiągnęło wynik poniżej 30% punktów. Istnienie tak dużej grupy uczniów, którzy uzyskują niskie i bardzo niskie wyniki oznacza, że duża część gimnazjalistów nie opanowała wymagań

¹³ Badanie przeprowadzone zostało na uczniach, którzy realizowali starą podstawę programową.

¹⁴ *Europejskie Badanie Kompetencji Językowych*, raport krajowy, IBE, Warszawa 2011, s. 31.

podstawy programowej III.1 w zadowalającym stopniu i nie osiągnęła poziomu, który powinni prezentować po 9 latach nauki języka obcego. Częściowo może to wynikać z faktu, że wynik tego egzaminu do roku szkolnego 2017/2018 nie jest brany pod uwagę w rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych, tym niemniej jest to zjawisko niepokojące.

Głównym celem niniejszej analizy wyników jest wskazanie mocnych i słabych stron gimnazjalistów oraz potencjalnych przyczyn trudności w rozwiązywaniu niektórych zadań z tegorocznych arkuszy egzaminacyjnych. Analiza taka może pomóc w lepszym przygotowaniu kolejnych roczników gimnazjalistów do egzaminu z języka angielskiego.

W obszarze rozumienia ze słuchu obserwujemy dużą różnicę pomiędzy wynikiem osiągniętym przez gimnazjalistów na poziomie podstawowym (67%) a wynikiem na poziomie rozszerzonym (54%). Analiza wyników na poziomie podstawowym pokazuje, że zdający dość dobrze poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi ogólne rozumienie tekstu, np. określanie kontekstu sytuacyjnego (1.4.) oraz intencji autora (1.5.). W zadaniach sprawdzających umiejętność wyszukiwania informacji wyniki zdających były bardziej zróżnicowane. Przyjrzyjmy się dwóm zadaniom, które sprawdzały tę umiejętność.

1.1. Which is Tina's dog?

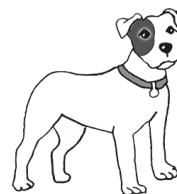
A.

B.

C.

Transkrypcja:

Woman: Hi Mike! It's Tina. You won't believe it but I've got a dog. I called him Spotty because he's all white with a big black spot on his head. I can't wait to show him to you. I'm sure you'll like him.

Zadanie 1.1. okazało się najłatwiejsze w arkuszu na poziomie podstawowym. Poprawnie rozwiązało je 90% zdających. Tekst będący podstawą rozwiązania zadania był krótki i nie zawierał wielu szczegółów. Aby udzielić poprawnej odpowiedzi należało zrozumieć następujący fragment tekstu: *he's all white with a big black spot on his head.*, a znaczenie jedynego trudniejszego słowa (*spot*) było stosunkowo łatwe do odgadnięcia w powiązaniu z zamieszczonym w arkuszu materiałem ikonograficznym.

1.2. What is Julie going to do during her winter holidays?

A.

B.

C.

Transkrypcja:

John: What are you going to do during the winter break, Julie?

Julie: I'm going to the mountains with my cousin. She's an excellent skier. I'd love to ski, but I can't.

John: So how are you going to spend your time?

Julie: There's a skating rink and I'll spend my time there. I love skating. In summer I always go hiking in the mountains, but I never do it in winter. I'm scared of snow storms.

Zadanie 1.2. sprawiło uczniom znacznie więcej trudności, o czym świadczy fakt, że wykonało je poprawnie tylko 53% gimnazjalistów. Nie wystarczyło wychwycenie zwrotów nawiązujących do zamieszczonych w arkuszu obrazków; udzielenie poprawnej odpowiedzi na pytanie wymagało połączenia kilku informacji w tekście. Należało odróżnić czynności wykonywane przez Julie od tych wykonywanych przez jej kuzynkę, a także zwrócić uwagę na to, który z przedstawionych na obrazkach sportów Julie uprawia w trakcie ferii zimowych. Osoby, które wybrały błędne odpowiedzi, często kierowały się pojedynczymi słowami usłyszczanymi w tekście, np. *ski*, *go hiking*, nie zrozumiały jednak, że Julie nie umie jeździć na nartach i boi się chodzić po górach w zimie.

Niski poziom opanowania umiejętności wyszukiwania szczegółowych informacji w tekstach słuchanych potwierdzają także wyniki egzaminu na poziomie rozszerzonym. Większość zadań sprawdzających tę umiejętność rozwiązało poprawnie około 40-50% zdających. W zadaniu 2. może to wynikać z faktu, że zadanie to jest oparte na czterech wypowiedziach na ten sam temat i wymaga dużej koncentracji, ale równie trudne okazały się zadania 1.2., 1.4. oraz 1.5.

1.5. The first prize in this year's contest is

- A. money.
- B. books.
- C. a tablet.

Transkrypcja (fragment):

Now about the prizes. They are usually very attractive. I remember that last year the winner got a tablet. This time the winner will get some albums about the most beautiful places in the world. To buy them, you would have to pay at least £200.

Analiza transkrypcji do zadania 1.5. pokazuje, że nie było w nagraniu żadnych zaawansowanych struktur, które mogłyby być wyzwaniem dla uczniów na poziomie rozszerzonym, tymczasem tylko 44% gimnazjalistów rozwiązało to zadanie poprawnie. Prawdopodobnie duża część zdających nie zrozumiała odniesienia do przeszłości (w przypadku tabletu) oraz informacji, że £200 to wartość nagrody, a nie suma, którą otrzyma zwycięzca.

Znajomość funkcji językowych sprawdzana jest w formie odrębnej grupy zadań tylko na poziomie podstawowym. Warto przyjrzeć się zadaniu 4., które okazało się trudniejsze od pozostałych dwóch zadań w tej części arkusza. Jedną z przyczyn trudności może być fakt, że zdający dopasowuje

odpowiedzi do pytań odtwarzanych z płyty CD i nie ma możliwości powrotu do nich po zakończeniu nagrania. Analizując poziom wykonania poszczególnych jednostek zadania 4. możemy zauważyć, że dwie z nich (4.2. i 4.4.) sprawiły zdającym szczególnie duży problem. W zadaniu 4.2. *When did you last see Mary?* poprawnej odpowiedzi E. *Just half an hour ago.* udzieliło 50% gimnazjalistów. Duża część zdających wybrała odpowiedzi, w których występowało imię Mary: B. *I didn't tell Mary* lub D. *I think it was Mary.*, chociaż w żadnej z nich nie było odniesienia do terminu spotkania. Jeszcze trudniejsze okazało się pytanie o podmiot 4.4. *Who told you about the meeting?* Tylko 33% zdających wskazało właściwą odpowiedź D. *I think it was Mary.* Co czwarty uczeń wybrał odpowiedź B. *I didn't tell Mary.*, prawdopodobnie kojarząc czasownik *tell* w odpowiedzi z jego formą przeszłą *told* w pytaniu. Najłatwiejsze dla tegorocznych gimnazjalistów okazało się zadanie 4.1. *How long does it take you to get to school?* Odpowiedź C. *Ten minutes if I'm lucky.* wskazało 69% uczniów. Jednym z powodów może być fakt, że odpowiedź zaczynająca się od liczebnika była typową, często prezentowaną w podręcznikach reakcją na pytanie *How long...?*

Tę samą prawidłowość obserwujemy w zadaniu sprawdzającym znajomość funkcji językowych. Zadanie 5.3., w którym poprawna odpowiedź C. *Go straight on, then turn right* jest typową, najczęściej prezentowaną w materiałach dydaktycznych reakcją na pytanie o drogę, poprawnie rozwiązało 82% zdających.

5.3. X: Excuse me, how do I get to the station, please?

Y: _____

X: Thank you.

- A. You can get one right now.
- B. That's right. Here you are.
- C. Go straight on, then turn right.

Natomiast jeżeli poprawna odpowiedź odbiegała od wyuczonych zwrotów, była znacznie rzadziej wybierana.

5.2. X: Could you put your jacket over there?

Y: _____

- A. I'll do it in a minute.
- B. How about mine?
- C. Of course you can.

W zadaniu 5.2. do wyrażającego prośbę pytania *Could you put your jacket over there?* należało dopasować odpowiedź *I'll do it in a minute.* W większości wypadków na tak zadane pytanie rozmówca reaguje krótkim potwierdzeniem, np. *Sure.* lub *Of course.* Najprawdopodobniej dlatego około 30% zdających wybrało odpowiedź C. Nie zwrócili oni uwagi na to, że w zadaniu sytuacja jest inna i odpowiedź *Of course you can* nie może być reakcją rozmówcy na skierowaną do niego prośbę.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, podobnie jak w przypadku rozumienia ze słuchu, obserwujemy dużą różnicę pomiędzy wynikiem osiągniętym przez gimnazjalistów na poziomie podstawowym (67%) a wynikiem na poziomie rozszerzonym (53%).

Analiza wyników egzaminu na poziomie podstawowym pokazuje, że podobnie jak w przypadku reagowania językowego zdający lepiej radzili sobie w zadaniach, w których były bardzo standardowe sytuacje i czytelne powiązania leksykalne między tekstem i zadaniem. Dobrym tego przykładem mogą być dwa ogłoszenia z zadania 7.

<p>7.1.</p> <p>TODAY'S CHEF'S SPECIALS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onion soup with grated cheese • chicken curry with rice • cucumber salad • fresh strawberries with cream • green tea with lemon juice <p>Only £9.49 Service included.</p>	<p>7.4.</p> <p style="text-align: center;">NEW LOWER PRICE!</p> <p>Juice made from mountain spring water and 100% natural fruit extracts. No sugar added.</p> <p>Best before: see the top of the carton.</p>
---	--

Zadania 7.1. i 7.4. sprawdzały tę samą umiejętność: określanie kontekstu sytuacyjnego. 82% zdających poprawnie wskazało, że pierwszy tekst to ogłoszenie na tablicy przed restauracją (B. *This text is placed on a board outside a restaurant*). Wprawdzie pozostałe teksty w tym zadaniu też dotyczyły jedzenia lub picia, ale lista dań była bardzo czytelną wskazówką leksykalną. Drugie ogłoszenie (7.4.) było już znacznie większym wyzwaniem. Mimo że pojawiało się w nim typowe wyrażenie *Best before*, to z informacją na opakowaniu produktu żywnościowego skojarzyło je 57% uczniów.

Innym przykładem wartym przeanalizowania jest zadanie 9. 81% zdających poprawnie wskazało atrakcję, która będzie najlepsza dla osoby zainteresowanej obrazami (zadanie 9.4.). W tekście B., która była poprawną odpowiedzią, występowały wyrażenia jednoznacznie kojarzące się z malarstwem, np. *art gallery*, *artist*. Znacznie mniejsza grupa uczniów (62%) wybrała ofertę zoo jako miejsca odpowiedniego dla kogoś, kto chce zobaczyć zwierzęta na żywo (zadanie 9.3.). Ponad 25% uczniów wybrała w tym zadaniu odpowiedź C.

C.	Computer-animated wild animals in films? Why not! <u>They can be even more scary than the live ones.</u> There are five films on in the Summer Cinema. If you enjoy watching animal characters in action, come and have fun. The shows are free for people under twenty-six. Others pay £5 for two films.
----	---

Tekst C. przedstawia ofertę kina letniego. W podkreślonym fragmencie pojawia się wprawdzie słowo *live*, ale w kontekście porównania zwierząt na ekranie z tymi prawdziwymi. Wybór opcji C. oznacza, że prawie 1/3 uczniów nie zrozumiała tego fragmentu i kontekstu całego tekstu.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych na poziomie rozszerzonym większość zadań została rozwiązana poprawnie przez 40-50% zdających. W zakresie umiejętności, które są sprawdzane wyłącznie na poziomie rozszerzonym, można stwierdzić, że gimnazjaliści poradzili sobie nieco lepiej z zadaniem sprawdzającym określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (zadanie 3.) niż z zadaniem sprawdzającym określanie związków między poszczególnymi częściami tekstu (zadanie 4.).

Zadanie 5., które sprawdzało umiejętność wyszukiwania szczegółów w tekście, potwierdza obserwacje z poziomu podstawowego. Jedyne zadanie, które rozwiązała poprawnie większość zdających (69%), to zadanie 5.3., w którym do osoby zainteresowanej historią, literaturą i muzyką, należało dobrać właściwą ofertę wycieczki. Wysoki odsetek poprawnych odpowiedzi w tym zadaniu związany jest zapewne z odniesieniami do Szekspira i The Beatles w tekście. Natomiast w pozostałych jednostkach tego zadania mniej niż połowa uczniów udzieliła poprawnej odpowiedzi.

Znajomość środków językowych jest sprawdzana na obydwu poziomach egzaminu z języka angielskiego. Wyniki tegorocznego egzaminu gimnazjalnego nie napawają optymizmem. Wprawdzie na poziomie podstawowym wynik osiągnięty z tej części arkusza (68%) nie odbiega od wyniku z pozostałych obszarów, ale należy pamiętać, że w tym arkuszu występują jedynie zadania zamknięte. Na poziomie rozszerzonym, zawierającym zadania otwarte, gimnazjaliści uzyskali niższe wyniki zarówno z części sprawdzającej znajomość środków językowych (34%), jak i w kryterium poprawności językowej w zdaniu 8. (43%). Warto też zwrócić uwagę, że najczęściej powtarzający się wynik ze znajomości środków językowych oraz z tworzenia wypowiedzi pisemnej to 0% (patrz tabela 17.).

Oznacza to, że duża część uczniów w ogóle nie podjęła próby rozwiązania tych zadań, lub podjęła próbę ale nie była w stanie rozwiązać żadnego zadania poprawnie.

Analiza wyników zdających pokazuje, że najlepiej radzą sobie oni ze stopniowaniem przymiotników (zadanie 11.3. na poziomie podstawowym oraz 6.1. na poziomie rozszerzonym); natomiast najniższe wyniki uzyskują w zadaniach sprawdzających stosowanie czasów w języku angielskim. Na poziomie podstawowym najmniej osób (54%) rozwiązało poprawnie zadanie 11.1., które wymagało zastosowania czasu *Past Simple* (*The most important news is that my parents* 11.1. ____ *a new restaurant a few weeks ago.*), natomiast na poziomie rozszerzonym tylko 19% zdających przetłumaczyło poprawnie fragment w zadaniu 7.1. (*Nie widziałam*) ____ *Jane since last Sunday* używając czasu *Present Perfect*. Prawie 80% gimnazjalistów nie potrafiło też zastosować formy dzierżawczej w zadaniu 7.4. *Is that (twojego brata) ____ bike?*

Zagadnienie „pod lupą”

Tworzenie wypowiedzi pisemnej to część arkusza, której wykonanie wymaga od ucznia wykazania się opanowaniem najbardziej złożonych umiejętności. Oprócz znajomości środków językowych, pozwalających na tworzenie tekstu, niezbędne jest też logiczne połączenie poszczególnych jego części oraz zaplanowanie go w taki sposób, aby uwzględnić wszystkie elementy polecenia. Ta złożoność umiejętności potrzebnych do wykonania tego zadania jest dużym wyzwaniem, zwłaszcza dla uczniów o niższych umiejętnościach językowych. Ale nawet uczniom, którzy bardzo dobrze posługują się językiem angielskim, zdarza się pominąć istotne elementy polecenia lub zrealizować je w sposób mało precyzyjny, lub budzący wątpliwości. Warto więc przyjrzeć się temu zagadnieniu na przykładzie zadania z tegorocznego egzaminu.

Zadanie 8. składa się z trzonu oraz trzech elementów polecenia (tzw. „kropki”)

Obejrzałeś(-aś) wystawę fotograficzną. W e-mailu do kolegi z USA:

Trzon

- **wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) się na tę wystawę**
- **opisz zdjęcie, które najbardziej Ci się podobało**
- **napisz o Twoich planach związanych z fotografowaniem.**

Elementy polecenia
tzw. „kropki”

Trzon tworzy kontekst komunikacyjny wypowiedzi: określa rodzaj tekstu, wskazuje adresata i wprowadza tematykę, której ta wypowiedź będzie dotyczyć. Ważne jest, aby informacje zawarte w trzonie zostały ujęte w wypowiedziach uczniów. Realizując powyższy temat uczeń powinien we wstępie poinformować o swojej wizycie na wystawie fotografii. Oto przykłady dwóch takich wstępów:

Guess what! Yesterday I saw an amazing photo exhibition.

Do you like photo galleries? I visited one last week.

Warto zwrócić uwagę uczniów, że wypowiedź powinna dotyczyć wystawy fotograficznej, a nie wizyty w jakimkolwiek muzeum lub galerii, a czasownik *obejrzałeś(-aś)* wyraźnie wskazuje, że należy się odnieść do wizyty, która już się odbyła. Jeśli uczeń pisze o wystawie, na którą się dopiero wybiera (np. *I heard about a great gallery/exhibition. I would really like to go there.*), to nie realizuje polecenia w sposób prawidłowy i ryzykuje utratę punktów w kryterium treści.

Dalsza część polecenia zawiera trzy elementy. Każdy z nich ma ścisły związek z konkretnym wymaganiem szczegółowym z podstawy programowej kształcenia ogólnego, które uczeń powinien opanować w trakcie nauki w gimnazjum. Poszczególne „kropki” mogą też nawiązywać do innych wymagań podstawy programowej. W ramach każdego elementu polecenia sprawdzana jest konkretna umiejętność, ale w każdym przypadku istnieje wiele możliwości poprawnej realizacji. Ważne, aby w trakcie pracy z uczniami uświadamiać im jak istotne jest przeanalizowanie polecenia i dobranie

do każdego z jego podpunktów odpowiednich struktur leksykalnych i gramatycznych umożliwiających wypełnienie danego wymagania. Przyjrzyjmy się poszczególnym elementom tego zadania.

Element pierwszy:

- **wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) się na tę wystawę**

Realizując ten element polecenia uczeń powinien wykazać się następującymi umiejętnościami z podstawy programowej:

- uczeń [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia (7.2.).
- uczeń przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości (5.3.)

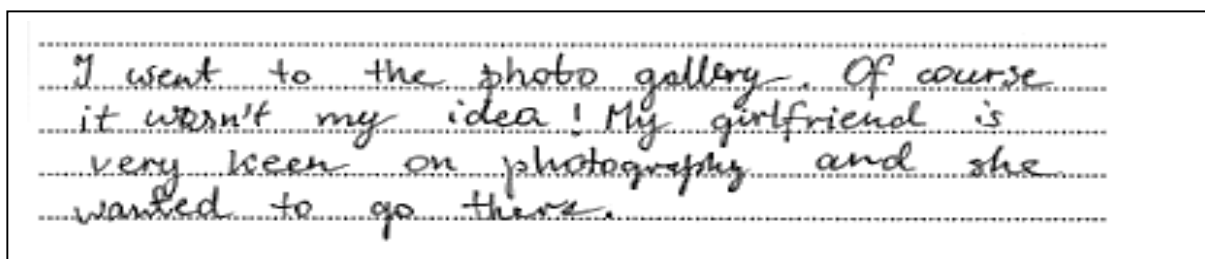
Wymagane jest podanie uzasadnienia, więc najbardziej typowym sposobem realizacji tej „kropki” jest użycie:

- spójników *so* lub *because*
I went to see this exhibition because I got two tickets from my friend;
I saw a nice photo so I decided to go inside.
- zdania okolicznikowego celu
I visited the gallery to see the pictures of my favourite photographer.

Jak widać z powyższych przykładów, kluczową strukturą gramatyczną w tym przypadku jest także czas przeszły. Ale uczeń mógł też wskazać powód pójścia na wystawę używając czasów teraźniejszych, np. poprzez odniesienie się do swoich zainteresowań tematem fotografii

Photography has been my hobby for years.
I often take pictures myself and I want to learn from the best.

Inny przykład dobrej, choć mniej standardowej, realizacji pokazuje poniższy fragment pracy.

Warto zwrócić uwagę uczniów, że komunikat powinien być jak najbardziej czytelny dla odbiorcy. Jeżeli uczeń pisze: *I went to the photo exhibition. It is fantastic.*, nie jest jasne, czy podaje powód swojej wizyty, czy raczej opinię o obejrzanej wystawie. Takich wątpliwości nie mamy jednak, jeśli wypowiedź zostanie zmieniona na *I went to the photo exhibition because I heard it was fantastic.*

Element drugi:

- **opisz zdjęcie, które najbardziej Ci się podobało**

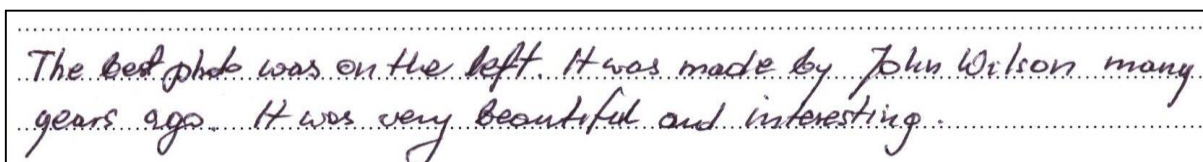
Uczeń powinien wykazać się znajomością środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych, pozwalających na zrealizowanie wymagania: uczeń opisuje ludzi, miejsca, przedmioty, czynności, zjawiska (5.1.)

Opisując zdjęcie uczeń mógł odnieść się zarówno do samej fotografii (np. opisać jej wielkość, kolorystykę lub sposób wykonania) jak i do sytuacji przedstawionej na tym zdjęciu (np. miejsce, osoby, wykonywane przez nie czynności).

W zależności od wybranej opcji przydatne do realizacji tego wymagania mogły okazać się:

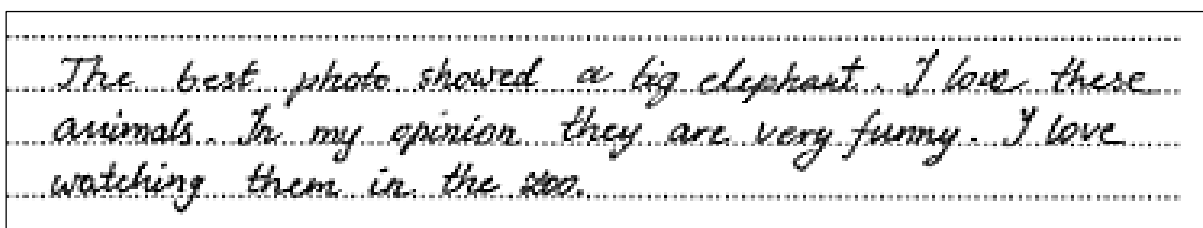
- środki językowe umożliwiające wprowadzenie informacji o zawartości treściowej zdjęcia
In the picture there were a lot of flowers in a big garden.
The picture showed a beautiful black horse.
In the picture I could see a big ship.
- czas *Present Continuous* używany do opisu czynności wykonywanych przez osoby/zwierzęta przedstawione na zdjęciu
In this picture the people are dancing in the middle of the street
- słownictwo wskazujące na cechy samego zdjęcia
The picture I liked was big and very colourful.
The quality of the picture was amazing./ The picture had a strange shape.

Warto podkreślić, że ten podpunkt polecenia wyraźnie wymagał opisanie zdjęcia, co nie jest równoznaczne z podaniem jakichkolwiek informacji o nim. Poniższy fragment pracy zawiera kilka informacji o zdjęciu oraz opinię autora tekstu, ale nie jest to opis fotografii.

The best photo was on the left. It was made by John Wilson many years ago. It was very beautiful and interesting.

W kolejnym przykładzie opis zdjęcia jest ograniczony do wskazania obiektu, który na nim występuje (duży słoń). Pozostała część pracy, mimo że jest związana tematycznie z wybranym zdjęciem, nie wnosi nic do jego opisu.

The best photo showed a big elephant. I love these animals. In my opinion they are very funny. I love watching them in the zoo.

Element trzeci:

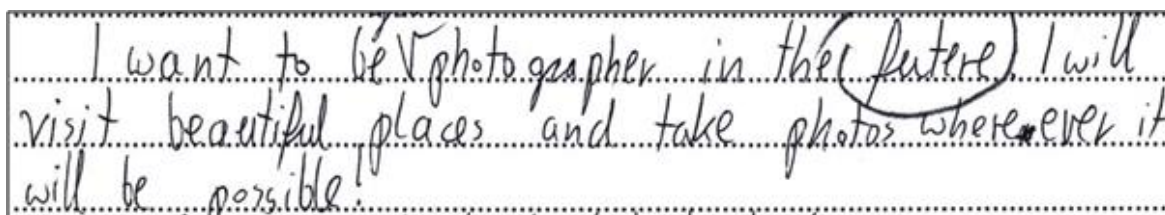
- **napisz o swoich planach związanych z fotografowaniem**

Odnosząc się do tego podpunktu uczeń powinien wykazać się znajomością środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych, pozwalających na zrealizowanie wymagania: uczeń opisuje [...] plany na przyszłość (5.7.)

Aby zrealizować ten element polecenia należało przede wszystkim znać i wykorzystywać struktury gramatyczne umożliwiające odnoszenie się do przyszłości. Uczeń mógł użyć na przykład:

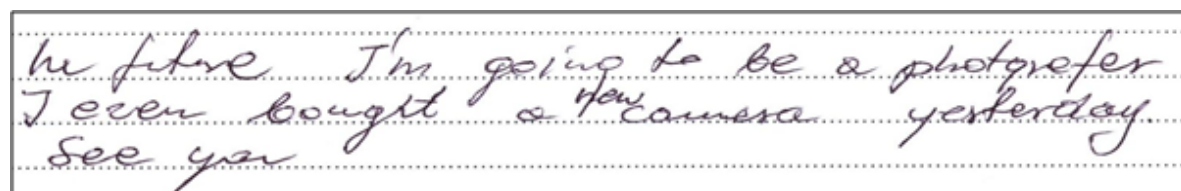
- czasu *Present Continuous* (niezbędny stosowny okolicznik czasu wskazujący na przyszłość)
I'm starting a photography course in Warsaw in July.
- czasu *Future Simple*
I think I will buy a new camera to take much better pictures.
- wyrażenia *going to*
I'm going to take part in a photography camp this summer.

Najbardziej typowy sposób realizacji tego polecenia ilustruje poniższy fragment pracy ucznia.

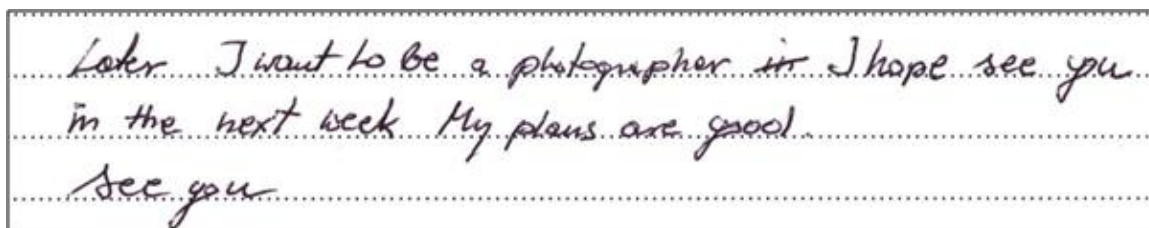
I want to be a photographer in the future. I will visit beautiful places and take photos wherever it will be possible!

Nie oznacza to jednak, że wykorzystanie konstrukcji gramatycznych wskazanych powyżej to jedyne właściwe rozwiązanie. Ostatni element polecenia w ciekawy sposób zrealizował autor kolejnej pracy. Użycie czasu przeszłego jest jak najbardziej uzasadnione, gdyż poprzednie zdanie *In future I'm going to be a photographer* jednoznacznie wskazuje na plan lub zamiar, a nabycie aparatu jest krokiem na drodze do tego celu.

In future I'm going to be a photographer. I even bought a new camera yesterday. See you

Fragment kolejnej pracy to już znacznie mniej udany sposób realizacji tego elementu polecenia. Zdający wyraża co prawda chęć zostania fotografem, ale jest to jedyny fragment, który jest zgodny z poleceniem. Mimo że dalej uczeń pisze o planach, to nie mają one nic wspólnego z fotografowaniem, a to oznacza, że ten fragment pracy nie może być uznany za rozwinięcie trzeciej „kropki”.

Later I want to be a photographer in I hope see you in the next week My plans are good. See you

Przedstawiona analiza pokazuje, że warunkiem pełnej realizacji każdego zadania egzaminacyjnego jest szczegółowa analiza polecenia pod kątem umiejętności, których opanowaniem należy się wykazać, oraz dobrane środków językowych (zarówno gramatycznych jak i leksykalnych), które pozwolą zdającemu na jak najpełniejsze i najbardziej precyzyjne zrealizowanie poszczególnych elementów polecenia. Co bardzo istotne, środki językowe umożliwiające spełnienie poszczególnych wymagań podstawy programowej mogą być odpowiednio dobrane w zależności od poziomu biegłości językowej danej grupy uczniów. Dla uczniów o niższych umiejętnościach ważne jest opanowanie najbardziej podstawowych struktur umożliwiających spełnienie poszczególnych wymagań. Celem uczniów o wyższym poziomie umiejętności jest natomiast opanowanie jak najszerszej gamy struktur, aby mogli uzyskać maksymalną liczbę punktów nie tylko w kryterium treści, ale też w kryterium zakresu środków językowych.

W tabeli poniżej podanych jest kilka wybranych wymagań z podstawy programowej wraz z przykładami środków językowych przydatnych do ich realizacji.

Wymaganie z podstawy programowej:	Przykładowe środki językowe
5.2) uczeń opisuje wydarzenia życia codziennego	<ul style="list-style-type: none"> ❖ użycie czasu <i>Present Simple</i> <i>I get up at 7a.m.</i> ❖ użycie przysłówków częstotliwości <i>After breakfast we always went sightseeing.</i> <i>At the camp we usually play volleyball in the afternoon.</i> ❖ użycie określeń <i>Present Simple</i> <i>There is a sports event every day in the afternoon.</i>
5.4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości	<ul style="list-style-type: none"> ❖ użycie określeń pozwalających na opis wydarzeń przeszłych <i>First we went swimming, then we decided to play volleyball.</i> <i>Suddenly my car broke down.</i> ❖ użycie czasów przeszłych <i>I saw him in the street last week. He was walking with a new girlfriend.</i>
7.2) uczeń uzyskuje [...] informacje i wyjaśnienia	<ul style="list-style-type: none"> ❖ tworzenie pytań w różnych czasach i / lub przy użyciu czasowników modalnych <i>How did you spend time on holiday in Greece?</i> <i>Can you tell me ...?</i> ❖ tworzenie pytań pośrednich <i>I would like to know...</i>
7.8) uczeń prosi o radę i udziela rady	<ul style="list-style-type: none"> ❖ wyrażanie prośby o radę: <i>Can you give me some advice?</i> <i>What should I do?</i> ❖ udzielanie rady <i>I think you should ...</i> <i>If I were you, I would ...</i> <i>You'd better ...</i>
7.7) uczeń wyraża swoje emocje	<ul style="list-style-type: none"> ❖ użycie przymiotników opisujących emocje: <i>It was amazing!</i> <i>I felt so happy/sad/excited.</i> ❖ użycie czasowników wyrażających emocje: <i>I love ...</i> <i>I hate ...</i> ❖ zwroty używane do wyrażania emocji <i>What a pity!</i> <i>How wonderful!</i>

Opanowanie przez uczniów określonego spektrum środków językowych w zakresie wszystkich wymienionych w podstawie programowej umiejętności szczegółowych pozwoli im precyzyjnie wyrażać myśli i realizować kolejne elementy polecenia w sposób przejrzysty i bardziej świadomy.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka angielskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Analiza wyborów uczniów w zadaniach zamkniętych pokazuje, że zdający bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie uwagi uczniów na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte, i ich powiązanie z opcjami w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika nie powinno polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Część zadań w arkuszu na poziomie podstawowym sprawdza umiejętność reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego. Nie oznacza to jednak, że praca z uczniami powinna się ograniczyć wyłącznie do najbardziej typowych reakcji w tych sytuacjach. Pytając o drogę równie często usłyszymy konkretne wskazówki, jak gdzieś dotrzeć, jak i informację o tym, że ktoś nie wie lub nie jest pewien, jak nas pokierować. Reakcję typową (np. *idź prosto; skręć w lewo*) znajdziemy w każdym podręczniku, ale warto takie listy poszerzać, podając uczniom przykłady mniej typowych odpowiedzi i zachęcając ich do tworzenia/wymyślenia własnych. Zadania, w których uczniowie wykażą się większą samodzielnością i twórczym podejściem do ich rozwiązania, pozostaną w pamięci uczących się dużo dłużej. Praktyka taka sprawi też, że nie będą się czuli ograniczeni do stereotypowych rozwiązań, także w sytuacji egzaminacyjnej.
- ❖ Zgodnie z podstawą programową uczeń powinien posiadać świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami). Istotne jest, by nauczyciele, wprowadzając podczas lekcji struktury charakterystyczne dla danego języka, zwracali uwagę uczniów na odmiennosć sposobu ich funkcjonowania w języku polskim oraz języku obcym. Ograniczy to stosowanie przez nich dosłownych tłumaczeń (tzw. kalek językowych), a w konsekwencji wpłynie pozytywnie na naturalność oraz poprawność ich wypowiedzi.
- ❖ Polecenie w wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym przygotowywane jest w taki sposób, aby sprawdzić opanowanie kilku wybranych umiejętności z podstawy programowej w zakresie tworzenia tekstów i reagowania językowego. Dlatego ważne jest, aby przyzwyczajać uczniów do wnikliwej analizy polecenia i planowania swojej wypowiedzi. W tym celu warto ćwiczyć na lekcjach dobieranie odpowiednich środków językowych do wykonania poszczególnych elementów polecenia i wskazywać uczniom różnorodne sposoby realizacji wymagania w taki sposób, aby uniknąć niejednoznaczności w pracy. W zależności od grupy językowej ten wachlarz wprowadzanych struktur może być mniej lub bardziej szeroki, ważne jest, aby każdy uczeń, niezależnie od swojego poziomu biegłości językowej, był w stanie zrealizować wymagania podstawy programowej w sposób przejrzysty i komunikatywny dla odbiorcy.

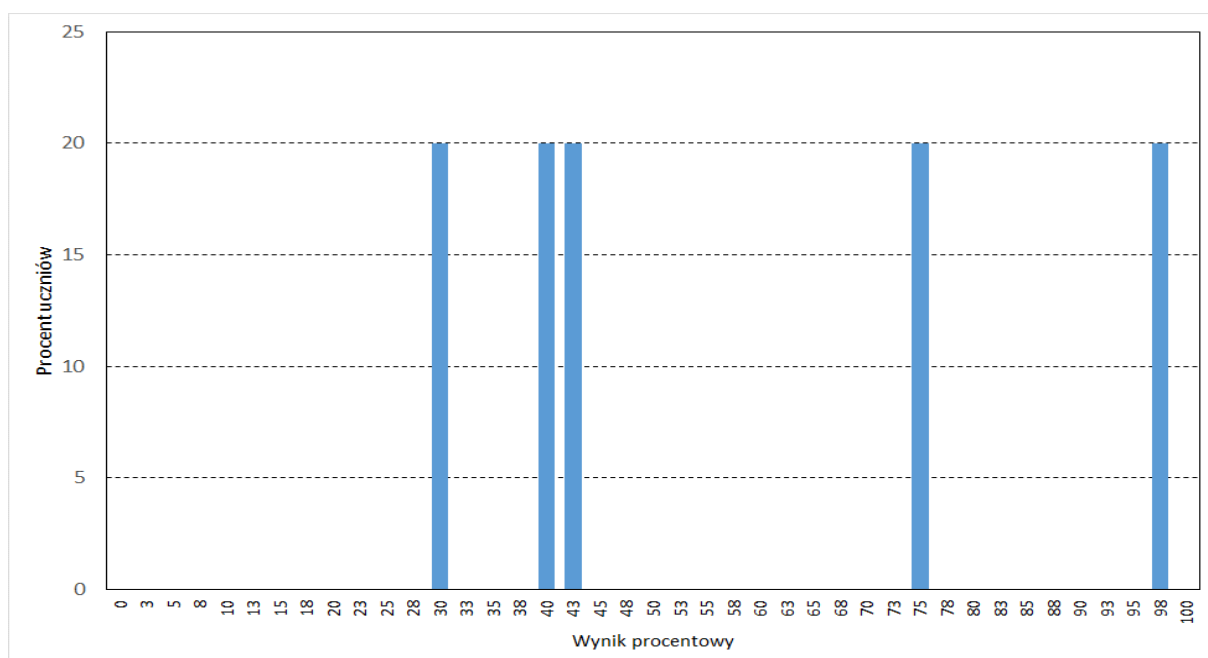
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka angielskiego (GA-P2-142) został przygotowany na podstawie arkusza GA-P1-142 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. W związku z wydłużonym czasem trwania egzaminu na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Wykres 7. Rozkład wyników uczniów

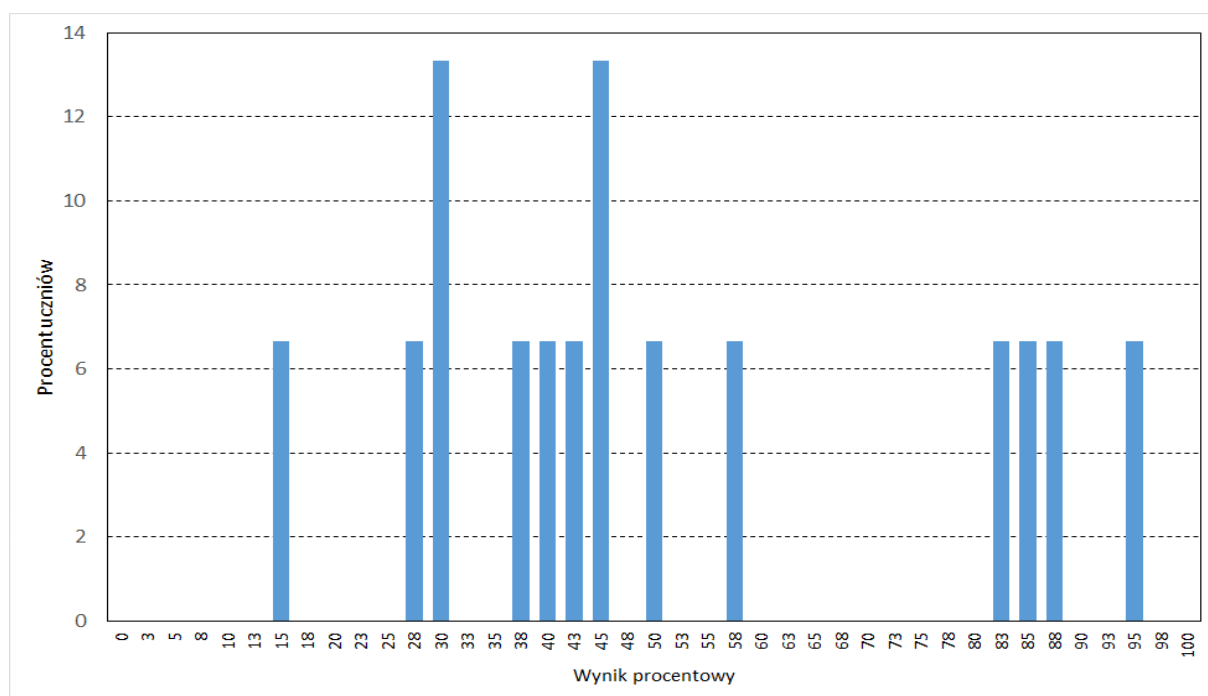
Tabela 25. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5	30	98	-	-	57,2	28,4

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka angielskiego (GA-P4-142, GA-P5-142, GA-P6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GA-P4-142 – Arial 16 pkt, GA-P5-142 – Arial 24 pkt. W arkuszu GA-P5-142 materiał ikonograficzny został dodatkowo opisany. W przypadku arkuszy GA-P5-142 oraz GA-P6-142 na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Wykres 8. Rozkład wyników uczniów

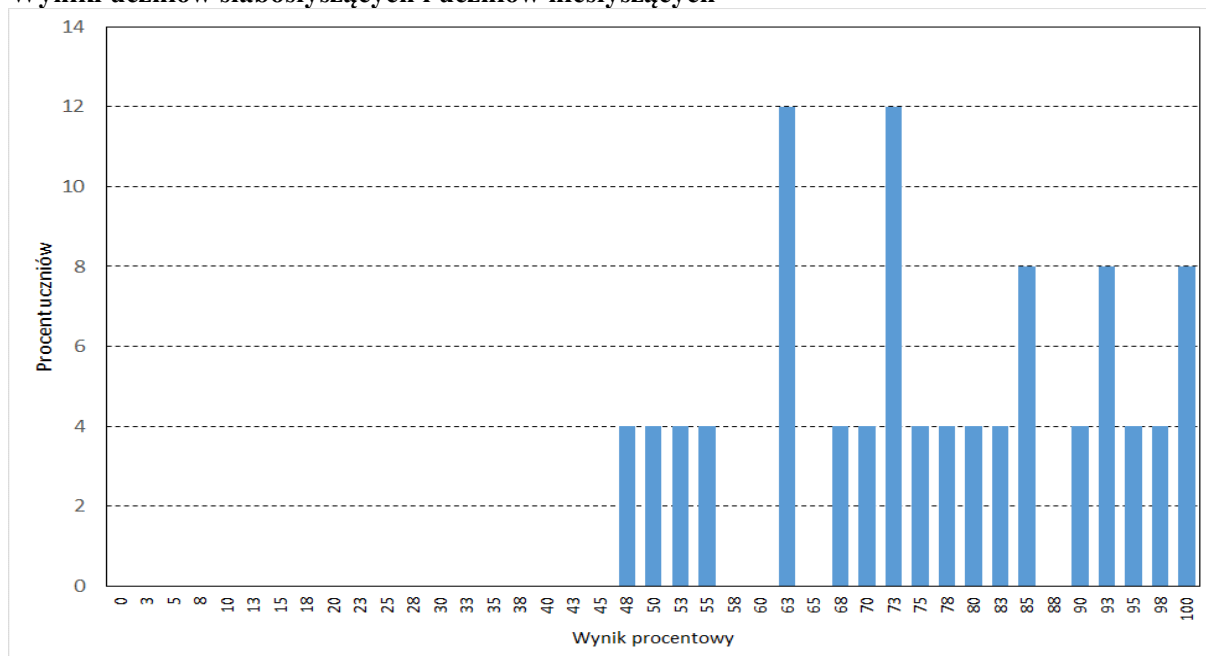
Tabela 26. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
15	15	95	-	-	51,5	98,2

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-P7-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 9 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz znajomość funkcji językowych.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Wykres 9. Rozkład wyników uczniów

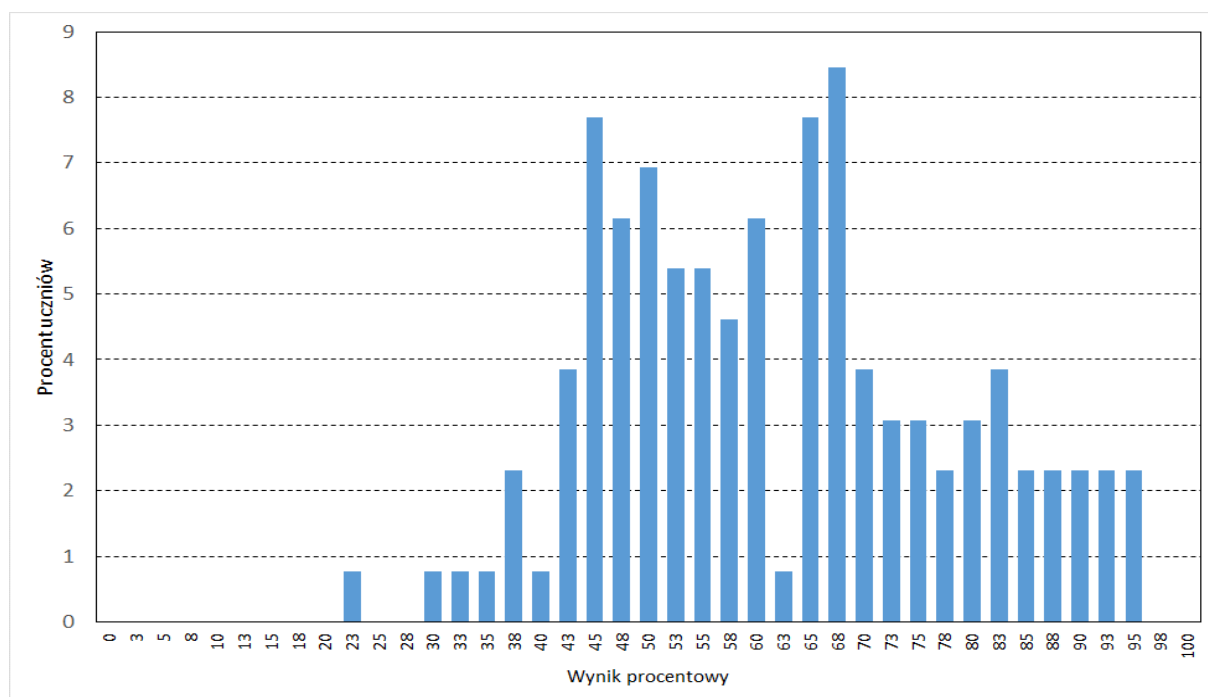
Tabela 27. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
25	48	100	-	-	76,3	15,9

Opis arkusza dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-P8-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Wykres 10. Rozkład wyników uczniów

Tabela 28. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne

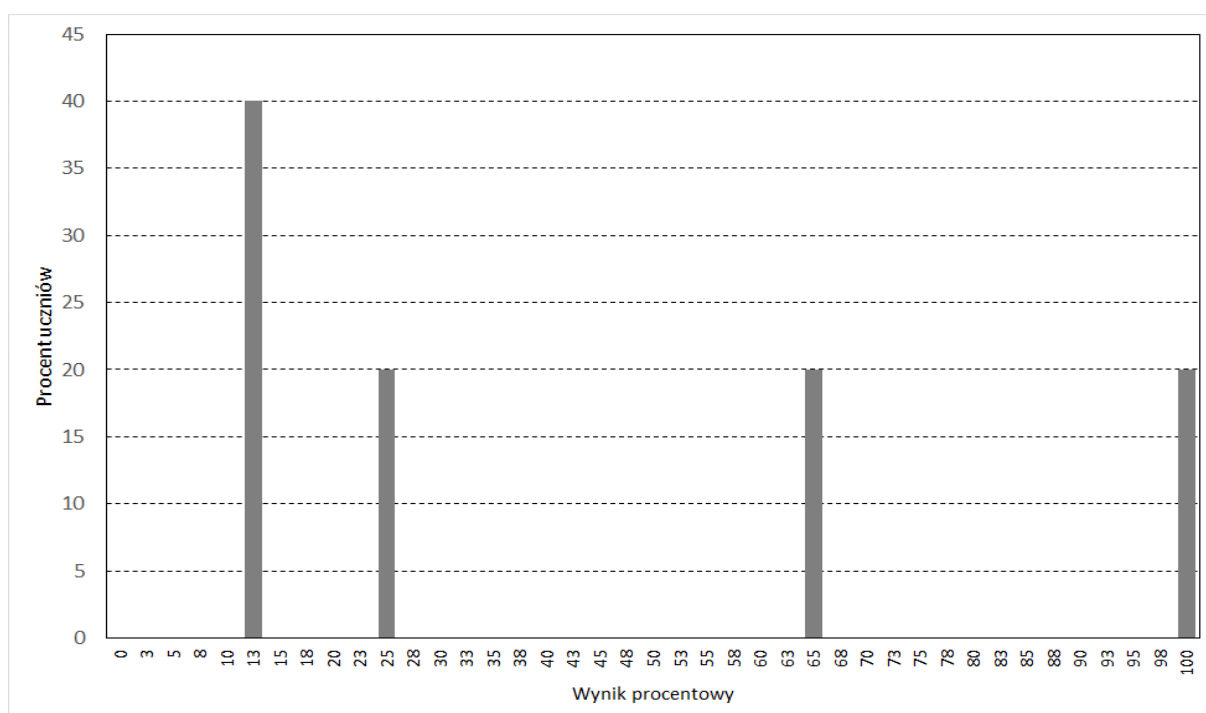
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
130	23	95	-	-	62,2	16,1

Poziom rozszerzony

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka angielskiego (GA-R2-142) został przygotowany na podstawie arkusza GA-R1-142 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstęp między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Zmodyfikowany został także temat wypowiedzi pisemnej. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Wykres 11. Rozkład wyników uczniów

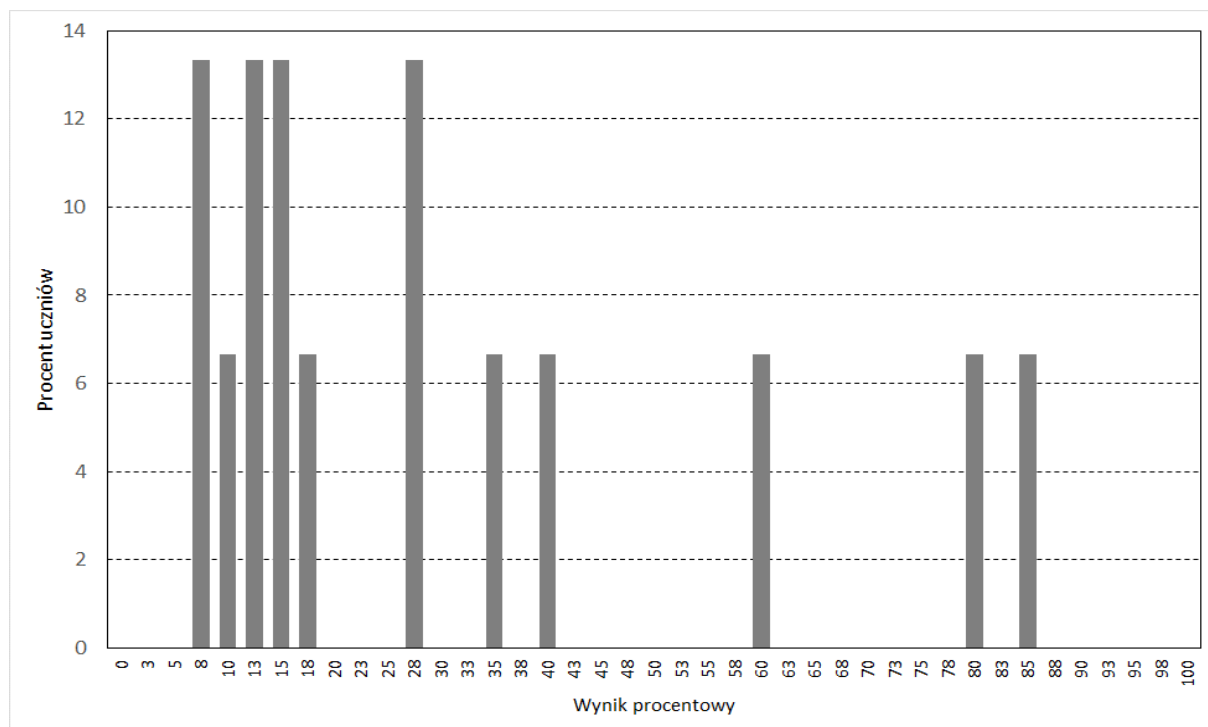
Tabela 29. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5	13	100	-	-	43,2	38,3

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka angielskiego (GA-R4-142, GA-R5-142, GA-R6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GA-R4-142 – Arial 16 pkt, GA-R5-142 – Arial 24 pkt. W przypadku arkuszy GA-R5-142 oraz GA-R6-142 na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Wykres 12. Rozkład wyników uczniów

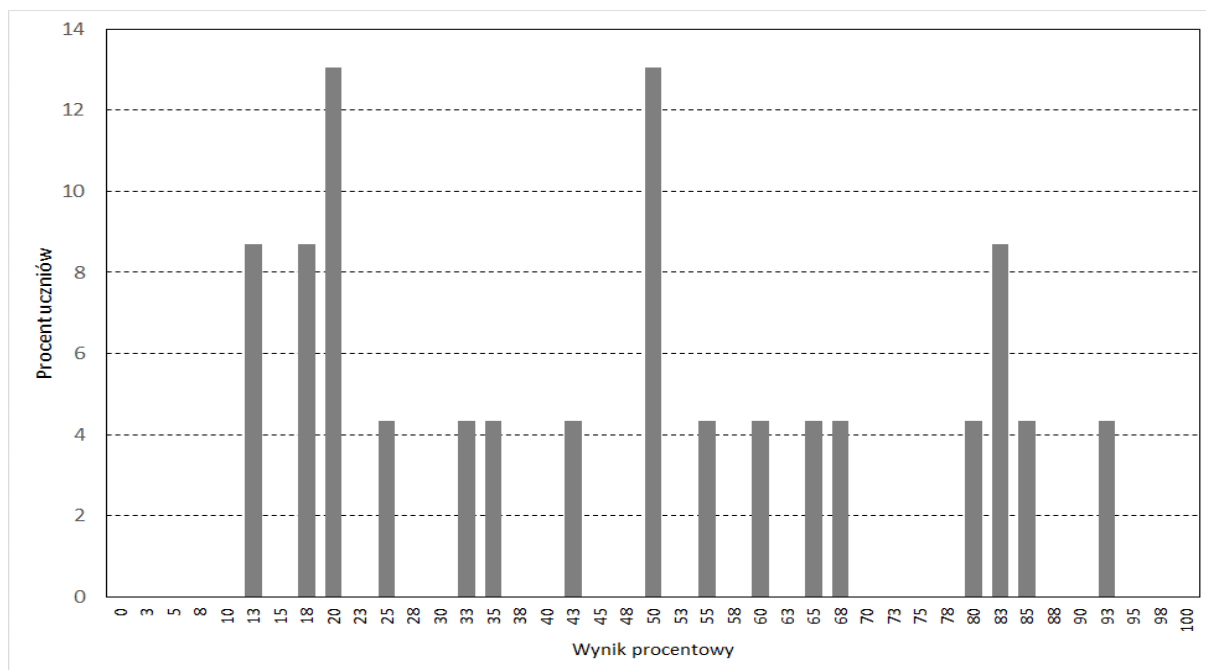
Tabela 30. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
15	8	85	-	-	30,4	34,1

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R7-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 7 zadań (4 zadania zamknięte i 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Wykres 13. Rozkład wyników uczniów

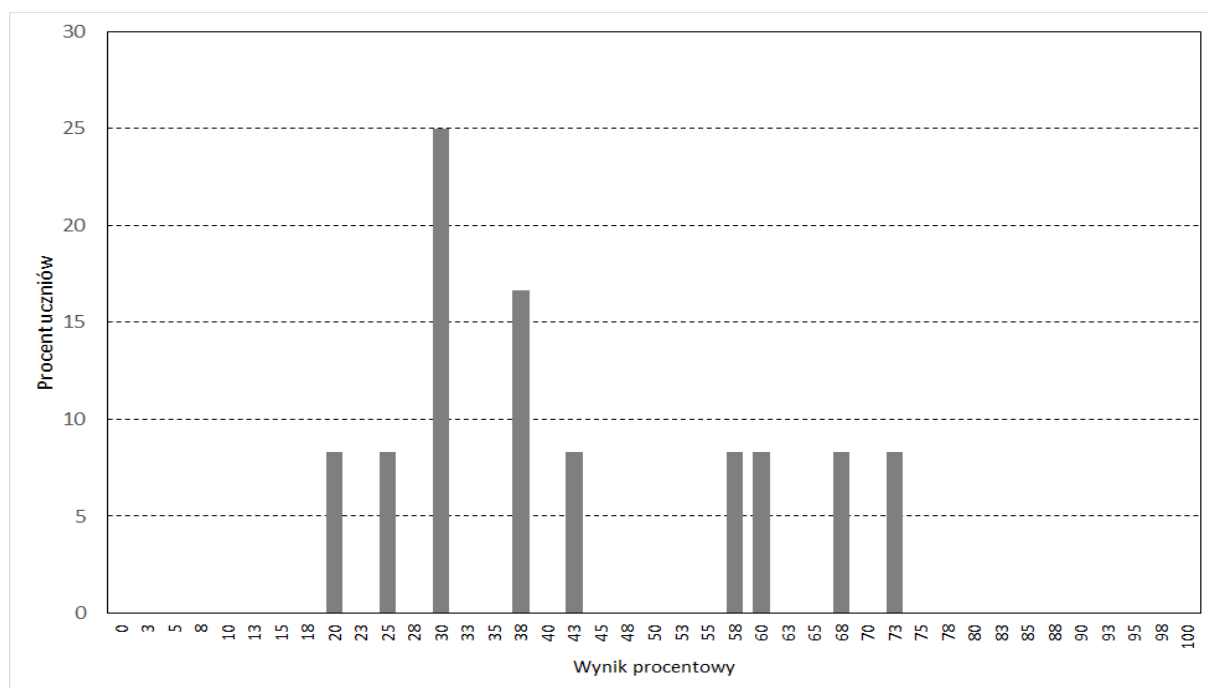
Tabela 31. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
23	13	93	-	-	47,0	26,4

Opis arkusza dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R8-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań (10 zadań zamkniętych oraz 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Wykres 14. Rozkład wyników uczniów

Tabela 32. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
12	20	73	-	-	42,8	17,7

Język niemiecki – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		2586
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	2391
	z dysleksją rozwojową	195
	dziewczeta	1232
	chłopcy	1354
	ze szkół na wsi	1178
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	881
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	400
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	127
	ze szkół publicznych	2526
	ze szkół niepublicznych	60

Z egzaminu zwolniono 46 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący i niewidomi	6
	słabosłyszący i niesłyszący	2
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	67
	Ogółem	75

3. Przebieg egzaminu

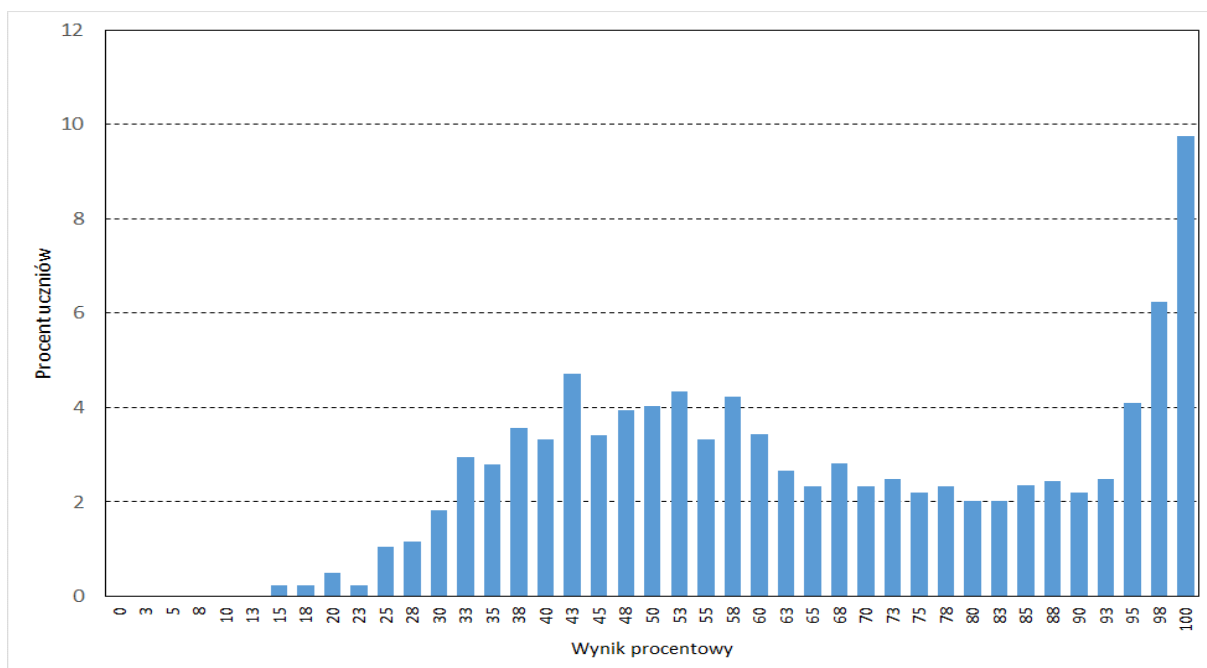
Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.		
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym		
		do 80 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym		
Liczba szkół		365		
Liczba obserwatorów ¹⁵ (§ 143)		95		
Liczba unieważnień ¹⁵	w przypadku			
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0	
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	2	
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	0	
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0	
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	2		
Liczba wglądów ¹⁵ (§ 50)		67		

¹⁵Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2586	15	100	63	100	65,6	23,5

Tabela 5. Wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie ze słuchu	0	100	67	100	68,8	2,7
Znajomość funkcji językowych	0	100	70	100	66,2	2,6
Rozumienie tekstów pisanych	0	100	67	100	65,6	3,2
Znajomość środków językowych	0	100	50	33	52,4	1,9

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język niemiecki – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	1	
23	2	
25	4	
28	6	2
30	9	
33	12	3
35	17	
38	22	4
40	28	
43	34	
45	41	5
48	47	
50	53	
53	58	6
55	63	
58	67	
60	71	
63	74	
65	77	7
68	79	
70	82	
73	84	
75	85	
78	87	
80	89	
83	90	8
85	92	
88	93	
90	94	
93	96	
95	97	9
98	98	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 89% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 11% zdających i znajduje się on w 7 staninie.

Średnie wyniki szkół¹⁶ na skali staninowej

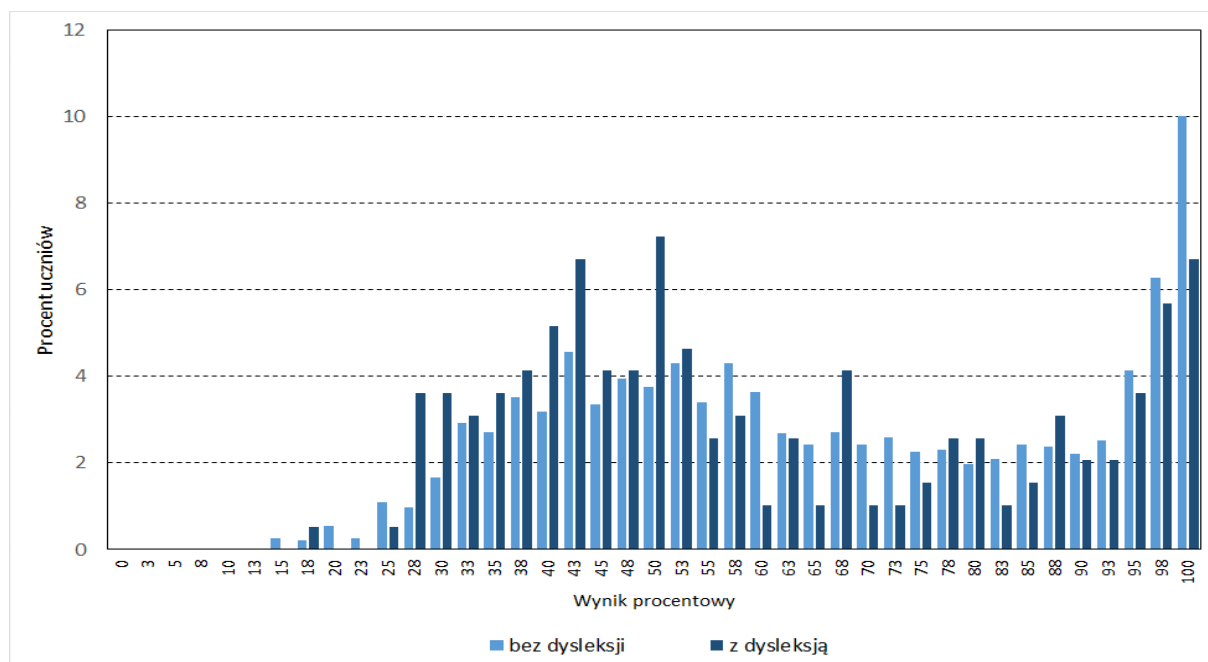
Tabela 7. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	26,5–36,5
2	36,6–40,8
3	40,9–45,0
4	45,1–49,6
5	49,7–54,6
6	54,7–60,1
7	60,2–67,5
8	67,6–76,8
9	76,9–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

¹⁶Hełkoć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-P1-142.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

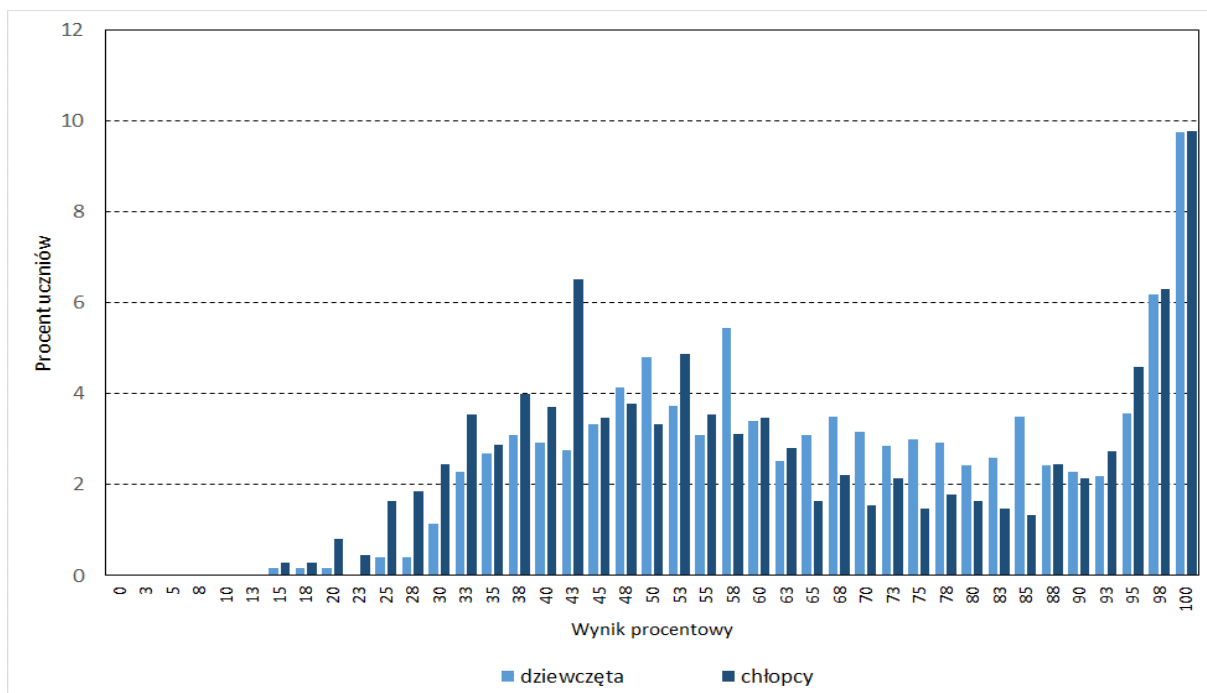

Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 8. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	2391	15	100	63	100	66,0	23,4
Uczniowie z dysleksją rozwojową	195	18	100	53	50	61,0	23,6

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 9. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	1232	15	100	68	100	67,9	21,9
Chłopcy	1354	15	100	58	100	63,5	24,6

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 10. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1178	15	100	68	100	69,3	22,8
Miasto do 20 tys. mieszkańców	881	15	100	58	100	61,9	23,3
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	400	15	100	58	98	62,0	23,6
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	127	25	100	68	100	67,6	24,7

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 11. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	2526	15	100	63	100	66,0	23,3
Szkoła niepubliczna	60	20	100	40	35	49,8	25,4

Poziom wykonania zadań

Tabela 12. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	58
	1.2.		66
	1.3.		76
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	64
	1.5.	2.4) Uczeń określa główną myśl tekstu.	66
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	83
	2.2.		76
	2.3.		31
	2.4.		89
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	80
	3.2.		66
	3.3.		71
	IV. Reagowanie na wypowiedzi	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.
4.2.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	48
4.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	49
4.4.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	44
5.1.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	50
5.2.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	95
5.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	75
6.1.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	82
6.2.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	86
6.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	63
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	7.1.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	64
	7.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	70
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	81
	7.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	79
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	40
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	52
	8.3.		62
	8.4.		3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.

	9.1.		67
	9.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	74
	9.3.		68
	9.4.		77
I. Znajomość środków językowych	10.1		1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
	10.2	47	
	10.3	54	
	11.1	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	64
	11.2		46
	11.3		45

Język niemiecki – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		1010
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	935
	z dysleksją rozwojową	75
	dziewczeta	461
	chłopcy	549
	ze szkół na wsi	477
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	303
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	171
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	59
	ze szkół publicznych	970
	ze szkół niepublicznych	40

Z egzaminu zwolniono 46 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 14. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący i niewidomi	2
	słabosłyszący i niesłyszący	-
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	1
	Ogółem	3

3. Przebieg egzaminu

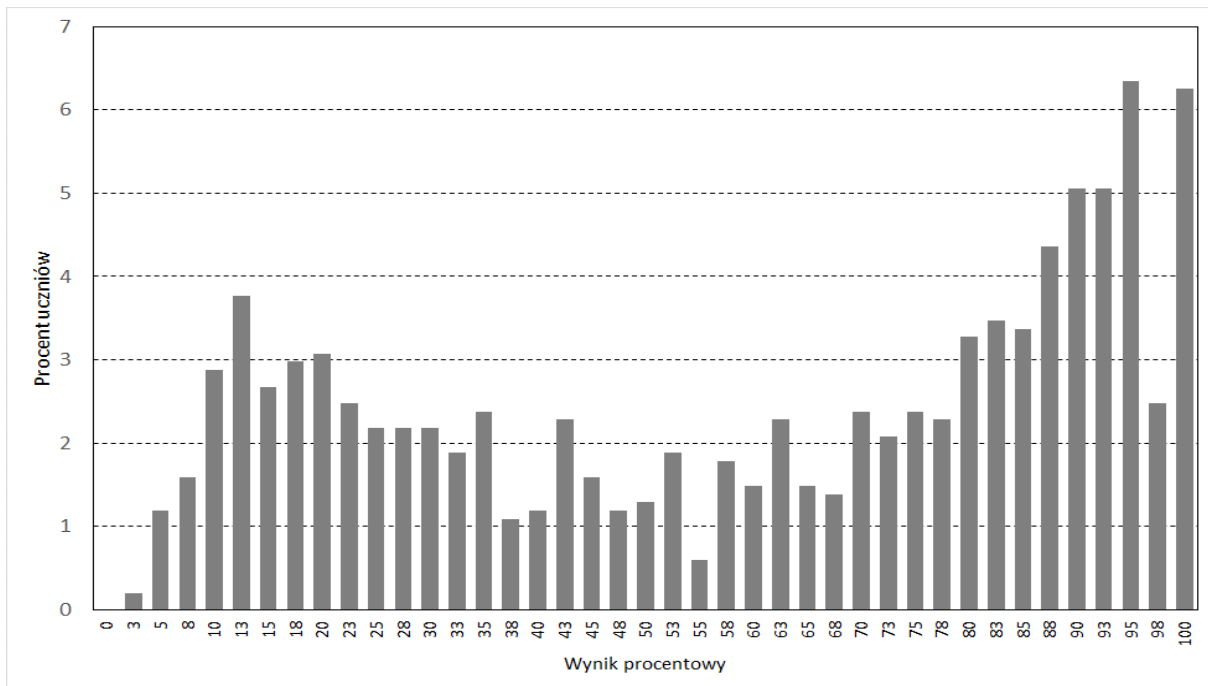
Tabela 15. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu (dane dla okręgu OKE we Wrocławiu)

Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		113	
Liczba zespołów egzaminatorów		2	
Liczba egzaminatorów		44	
Liczba obserwatorów ¹⁷ (§ 143)		95	
Liczba unieważnień ¹⁷	w przypadku		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	2
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	0
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	3	
Liczba wglądów ¹⁷ (§ 50)		67	

¹⁷Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 4. Rozkład wyników uczniów

Tabela 16. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1010	3	100	68	95	59,7	31,2

Tabela 17. Wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie ze słuchu	0	100	80	100	73,0	2,9
Rozumienie tekstów pisanych	0	100	70	100	64,3	3,4
Znajomość środków językowych	0	100	30	0	35,4	3,2
Wypowiedź pisemna	0	100	70	0	57,7	3,9

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 18. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język niemiecki – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	2	
8	4	
10	9	2
13	14	
15	21	3
18	27	4
20	33	
23	38	
25	43	
28	47	5
30	50	
33	53	
35	57	
38	60	6
40	63	
43	65	
45	68	
48	70	
50	73	
53	75	
55	77	7
58	79	
60	80	
63	82	
65	83	
68	84	
70	86	
73	87	
75	88	
78	90	8
80	91	
83	92	
85	93	
88	94	
90	96	9
93	97	
95	98	
98	99	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 91% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 9% zdających i znajduje się on w 8 staninie.

Średnie wyniki szkół¹⁸ na skali staninowej

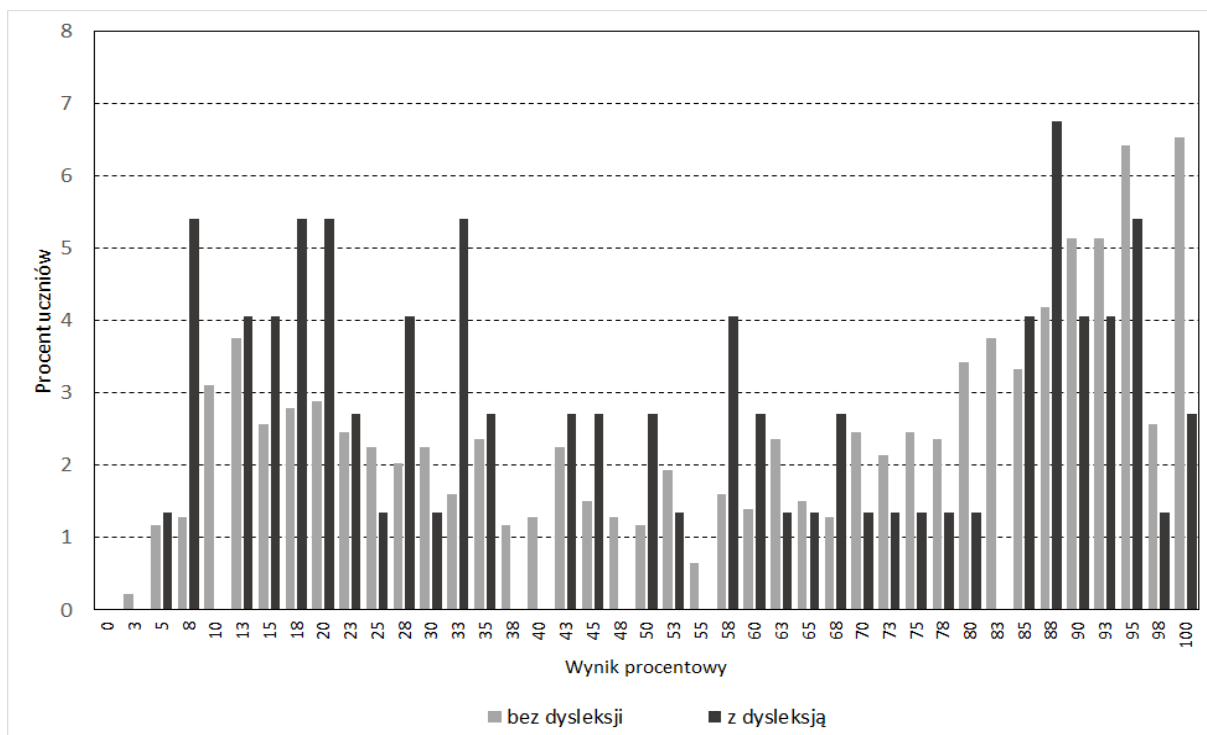
Tabela 19. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	9,2–15,8
2	15,9–21,5
3	21,6–26,8
4	26,9–32,2
5	32,3–38,9
6	39,0–48,0
7	48,1–61,7
8	61,8–82,1
9	82,2–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

¹⁸Ileć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-R1-142.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

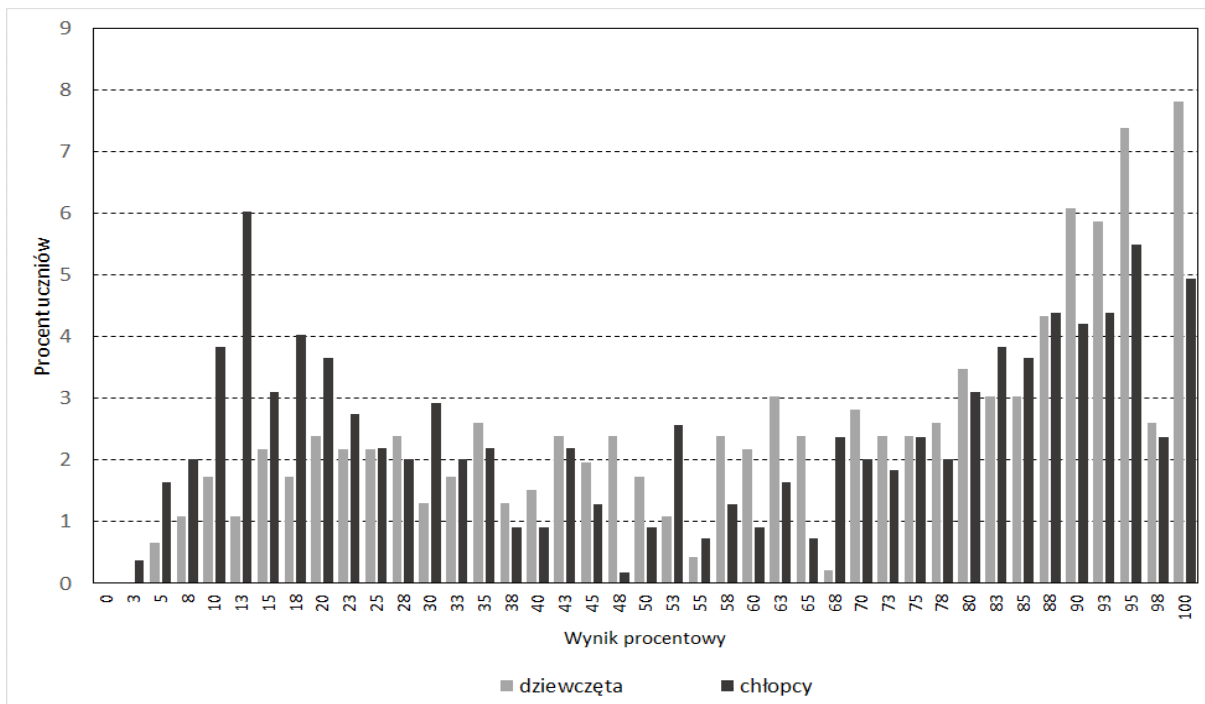

Wykres 5 Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 20. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	935	3	100	68	100	60,3	31,1
Uczniowie z dysleksją rozwojową	75	5	100	50	88	52,0	31,3

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 6. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 21. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	461	5	100	73	100	64,8	28,9
Chłopcy	549	3	100	60	13	55,4	32,5

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 22. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	477	5	100	75	90	66,2	28,1
Miasto do 20 tys. mieszkańców	303	5	100	53	95	54,5	32,5
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	171	3	100	50	13	50,9	32,1
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	59	3	100	63	100	59,4	34,9

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 23. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	970	3	100	68	95	60,7	30,7
Szkoła niepubliczna	40	5	100	20	20	35,0	33,7

Poziom wykonania zadań

Tabela 24. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	86	
	1.2.		84	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	82	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	80	
	1.5.		79	
	1.6.	2.4) Uczeń określa główną myśl tekstu.	68	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	60	
	2.2.		69	
	2.3.		56	
	2.4.		66	
2.5.	60			
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	59	
	3.2.		74	
	3.3.		69	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	52	
	4.2.		64	
	4.3.		64	
	4.4.		58	
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	76	
	5.2.		66	
	5.3.		60	
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	15	
	6.2.		56	
	6.3.		24	
	6.4.		45	
	6.5.		23	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	31	
	7.2.		20	
	7.3.		37	
	7.4.		61	
	7.5.		41	
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi	8	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy, uczucia 7) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia.	treść	54
		spójność i logika wypowiedzi	65	
		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiających realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 1) człowiek – zainteresowania 5) życie rodzinne i towarzyskie – formy spędzania czasu wolnego 9) kultura – uczestnictwo w kulturze.	zakres środków językowych	61
			poprawność środków językowych	54

Komentarz

Poziom podstawowy

Za rozwiązanie zadań z języka niemieckiego na poziomie podstawowym gimnazjaliści uzyskali średnio 66% punktów.

Gimnazjaliści dość dobrze poradzi sobie z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu, uzyskali w tej części arkusza najwyższy wynik 69% punktów możliwych do uzyskania. Największym wyzwaniem dla zdających były natomiast zadania sprawdzające znajomość środków językowych. Uczniowie w tej części arkusza uzyskali 53% punktów możliwych do uzyskania. Poniżej przyjrzymy się kilku wybranym problemom, jakie pojawiły się przy rozwiązywaniu tegorocznego arkusza.

W części arkusza sprawdzającej umiejętność rozumienia ze słuchu uczniowie dość dobrze poradzi sobie z zadaniami, w których musieli określić główną myśl tekstu, tzn. z zadaniem 1.5., (poprawnie rozwiązało je 66% zdających), i z zadaniem 3.3., (71% prawidłowych odpowiedzi).

W przypadku zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji sukces zdających często uzależniony był od zasobu struktur leksykalnych, jaki opanowali. Wybór nieprawidłowej odpowiedzi często spowodowany był brakiem zrozumienia poszczególnych wyrazów. Jako przykład ilustrujący tę sytuację może posłużyć zdanie 1.1., które poprawnie rozwiązało 58% gimnazjalistów.

1.1. Was ist Veras Tante von Beruf?

Transkrypcja:

Felix: Das Foto ist sehr schön, Vera. Hast du es gemacht?

Vera: Nein, meine Tante.

Felix: Ist sie Fotografin?

Vera: Nein, aber Fotografieren ist ihr Hobby. In den Sommerferien fliegt sie ins Ausland und fotografiert Menschen und die Natur. Im Geounterricht zeigt sie dann ihren Schülern die schönsten Fotos.

Tekst będący podstawą do zadania wydaje się być łatwy, nie zawiera skomplikowanych struktur leksykalno-gramatycznych, a mimo to uczniowie wybierali błędne rozwiązania. Można przypuszczać, że dość często występujące w tekście słownictwo z częstką „Foto-” (*Foto, Fotografin, Fotografieren, fotografiert, Fotos*) tak bardzo skupiło uwagę uczniów na zawodzie fotografa, że nie analizowali innych informacji, jakie zawierał tekst.

Innym zadaniem w grupie zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji było zadanie 2. Polegało ono na przyporządkowaniu do każdej z czterech osób prezentu, który zamierza ona podarować.

Personen		Geschenke	
2.1. Anna	☐	A. eine Computermaus	
2.2. Robert	☐	B. ein Kriminalfilm	
2.3. Markus	☐	C. ein Plüschtier	
2.4. Jasmin	☐	D. eine Torte	
		E. ein Buch	

Transkrypcja:

Robert: Hallo, Anna! Hast du schon ein Geschenk für Martha gekauft?

Anna: Noch nicht. Ich will etwas übers Internet kaufen. Martha hat gesagt, ihre Maus ist kaputt. Ich kaufe ihr also eine neue. Und du, Robert? Hast du schon etwas für sie gewählt?

Robert: Ja, aber mein Geschenk ist nicht so praktisch wie deins. Ich habe keine Geschenkideen. Aber ich will Martha einen Teddy kaufen.

Anna: Wie süß! Sie freut sich bestimmt über ein Maskottchen. Und was kaufen die anderen, Markus und Jasmin? Hast du sie gefragt?

Robert: Markus hat gesagt, dass Martha gerne Krimis liest. Er kauft ihr also einen Krimi. Sie liest in jeder freien Minute.

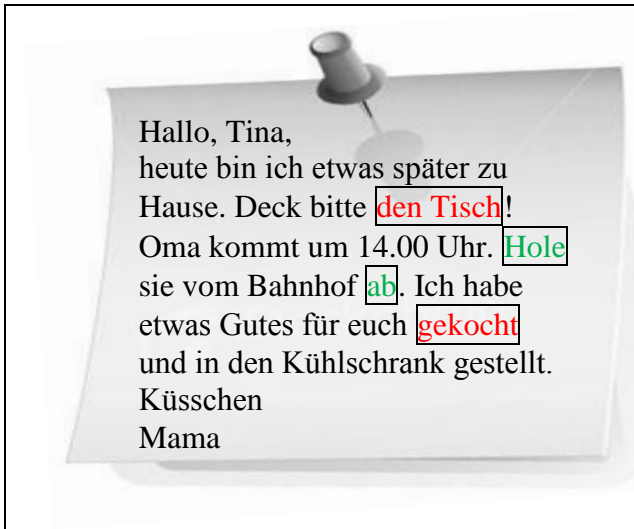
Anna: Das stimmt. Also... Alles ist schon vorbereitet. Getränke, Obst und Gemüsesalat. Wir brauchen nur noch etwas Süßes.

Robert: Jasmin hat eine gute Idee. Als Geschenk wird sie heute eine große Schokoladentorte für Martha backen. Ihre Mutter hilft ihr dabei.

Zadanie 2.3. okazało się najtrudniejszym zadaniem w całym arkuszu (poprawnie rozwiązało je tylko 31% zdających). Większość przystępujących do egzaminu wybierała błędną odpowiedź B. („ein Kriminalfilm”). Uczniowie nie zwrócili uwagi na występujący dwukrotnie w zdaniu czasownik „lesen” („Markus hat gesagt, dass Martha gerne Krimis liest. Er kauft ihr also einen Krimi. Sie liest in jeder freien Minute.”), odnoszący się do książki (kryminału), (odpowiedź E.). Występujące w nagraniu słowo „Krimis” uczniowie kojarzyli przede wszystkim z filmem, a nie z książką. Zdający bardzo często wybierają rozwiązania najbardziej oczywiste, brzmiące identycznie lub bardzo podobnie do fragmentów tekstów słyszanych, zamiast skupić uwagę na wszystkich jego szczegółach. Może to jednak skutkować, tak jak to miało miejsce właśnie w zadaniu 2.3., wyborem złej odpowiedzi.

W tym samym zadaniu warto zwrócić uwagę np. na jednostkę 2.4., która okazała się łatwa. Uczniowie nie mieli trudności ze wskazaniem prezentu, który podaruje Jasmin. W tym przypadku wykorzystano to samo słowo w tekście oraz zadaniu. Na podstawie zdania „Jasmin hat eine gute Idee. Als Geschenk wird sie heute eine große Schokoladentorte für Martha backen.“ 89% gimnazjalistów zaznaczyło prawidłową odpowiedź D. („eine Torte”).

Podobne zjawisko obserwujemy w zadaniach sprawdzających umiejętność rozumienia tekstów pisanych. Poniższe zadanie (8.2.) ilustruje taką sytuację:

Hallo, Tina,
 heute bin ich etwas später zu
 Hause. Deck bitte **den Tisch!**
 Oma kommt um 14.00 Uhr. **Hole**
 sie vom Bahnhof **ab**. Ich habe
 etwas Gutes für euch **gekocht**
 und in den Kühlschrank gestellt.
 Küsschen
 Mama

8.2. Was soll Tina machen?

- A. Das Mittagessen **kochen**.
- B. **Den Tisch** sauber machen.
- C. Die Oma nach Hause **bringen**.

Z przytoczonego przykładu widać, że w odpowiedziach błędnych A. i B. znajdują się wyrazy lub fragmenty wyrazów brzmiące identycznie jak w tekście. W odpowiedzi prawidłowej natomiast czasownik *jdn abholen* był zastąpiony czasownikiem *jdn bringen*, stąd taki wariant odpowiedzi wydał się zdającym nieatrakcyjny. Zadanie prawidłowo rozwiązało 52% uczniów.

Najtrudniejszym zadaniem w zakresie rozumienia tekstów pisanych było zadanie 8.1. w którym zdający mieli określić główną myśl tekstu. Jedynie 40% zdających wybrało prawidłową odpowiedź C. Uczniowie koncentrowali swoją uwagę na słowach, które dobrze znali, i które jednoznacznie kojarzyły się albo z chorobą (odpowiedź A.) albo ze szkołą (odpowiedź B.). W tekście nie pada czasownik „*sich treffen*” (spotykać się). Dopiero opis całej sytuacji przedstawiony w mailu pozwala wyciągnąć wniosek, że tematem tej wiadomości jest spotkanie z psychologiem.

<p>Nachricht ✕</p> <p>von: <input type="text" value="gabi12@net.de"/></p> <p>an: <input type="text" value="mimirosa@net.de"/></p> <p>Betreff: <input type="text" value="Zukunft ☺"/></p> <hr/> <p>Liebe Melanie, wie geht's dir? Hast du keine Grippe mehr? Heute war ein Berufspsychologe in unserer Schule. Er erzählte über verschiedene Berufe. Er fragte auch nach unseren Interessen und Noten. Der Psychologe gab uns Tipps zu den besten Berufen. Liebe Grüße Gabi</p>	<p>8.1. Worüber schreibt Gabi?</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Über ihre Krankheit. B. Über ihre Lehrer. C. Über ein Treffen.
---	---

W zakresie zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych mniej trudności sprawiły uczniom wiązki zadań 5. i 6., najwięcej – wiązka 4., w której uczniowie przyporządkowywali odpowiednie reakcje językowe do dwukrotnie wysłuchanych wypowiedzi.

Najprostszym dla uczniów w całym arkuszu okazało się zadanie 5.2. Wyniki pokazują, że dobrze opanowali oni zwrot „*Danke sehr*” będący reakcją na formę grzecznościową „*Guten Appetit!*”. 95% zdających wskazywało poprawną odpowiedź. Zaskakujący jest natomiast fakt, że zadanie 6.3. poprawnie rozwiązało tylko 63% uczniów. Zdający nie potrafili wskazać poprawnej formy powitania w języku niemieckim „*Grüß dich, Jens!*” Wielu z nich wybierało formę pożegnania „*Tschüs, Jens!*”, co jest typowym błędem interferencyjnym.

W obszarze znajomości funkcji językowych najtrudniejsze okazało się zadanie 4. Uczniowie uzyskali w tym zadaniu średnio 53% punktów. Najtrudniejsza dla zdających w tym zadaniu była jednostka 4.4. (wyrażanie prośby o powtórzenie bądź wyjaśnienie). 44% uczniów poprawnie przyporządkowało właściwą reakcję B. „*Kannst du den Titel wiederholen?*” do wypowiedzi „*Ich habe das Magazin „Reise & Preise“ gekauft*”. Większość z nich wybierała błędną odpowiedź C. „*Ich wünsche dir eine gute Reise.*”. Dodatkowa trudność polegała na tym, że właściwą reakcją na zdanie oznajmujące było pytanie, co dla ucznia jest sytuacją mniej standardową.

Porównując poziom wykonania zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych, można zauważyć, że uczniowie lepiej radzą sobie z zadaniami, w których sytuacja i reakcja są zapisane w arkuszu, gorzej, kiedy muszą wybrać odpowiednią reakcję na komunikat słuchany.

Wśród zadań trudnych znalazły się także wiązki zadań 10. i 11., sprawdzające znajomość środków językowych. Treść zadania 10. dotyczyła opisu pokoju i jego planowanego remontu. Prawie połowa tegorocznych trzecioklasistów nie potrafiła uzupełnić zdania 10.1. odpowiednim wyrazem spośród wyrazów podanych w tabeli, co może świadczyć o brakach w zasobie słownictwa z zakresu tematycznego DOM (nierozróżnianie znaczeń rzeczowników „*Einfamilienhaus*” i „*Hochhaus*”). W zadaniu już na początku została podana informacja, że chodzi o budynek wielopiętrowy i właśnie dzięki tej informacji uczeń powinien wiedzieć, który z podanych typów domów należy wybrać.

Analiza wyników uzyskanych przez zdających w zadaniu 11., sprawdzającym znajomość struktur gramatycznych pokazuje, że uczniowie mają problemy z odmianą czasownika „*befinden*” w czasie teraźniejszym (45% prawidłowych rozwiązań), oraz z odmianą zaimka zwrotnego w celowniku (46% prawidłowych odpowiedzi).

Poziom rozszerzony

Za rozwiązanie zadań z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym gimnazjaliści uzyskali średnio 60% punktów. Najlepiej zdający poradzi sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia ze słuchu (średni wynik 73%). Natomiast najtrudniejszymi okazały się dla uczniów zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik 35%). Przyczyny popełnianych przez uczniów błędów w zadaniach sprawdzających umiejętność rozumienia ze słuchu oraz rozumienia tekstów pisanych można szukać w pobieżnym słuchaniu/czytaniu tekstów. Ilustracją tego może być zadanie 2.3., które zostało poprawnie rozwiązane jedynie przez 56% uczniów.

A. Alle Bücher stehen alphabetisch geordnet im **Regal**.

B. In meinem Zimmer herrscht große **Unordnung**.

C. An den Wänden meines Zimmers sind Poster.

D. Ich habe meine Möbel selbst gewählt.

E. Ich räume mein Zimmer selbst auf.

Transkrypcja:

Wypowiedź 3.

Ich habe ein kleines, gemütliches Zimmer. Ich brauche nicht viel Platz. Von 8 bis 17 Uhr bin ich in der Schule und dann fahre ich noch zum Volleyballtraining oder Fotokurs. Oft komme ich spät nach Hause und bin schon müde. Ich mache trotzdem **Ordnung**, denn es gefällt mir, wenn meine Kleider im Schrank hängen und die CDs im **Regal** stehen.

W przypadku wypowiedzi 2.3. uczniowie wybierali odpowiedzi A. i B. częściej niż odpowiedź prawidłową E. W prezentowanym przykładzie widać, że uczniowie wybierając odpowiedź,

nie koncentrują się na treści całego tekstu lecz wybierają odpowiedź, w której słyszą w tekście takie samo pojedyncze słowo znajdujące się w zadaniu. Zadanie polegało na tym, aby poprawnie zidentyfikować wyrażenia synonimiczne „*aufräumen*“ i „*Ordnung machen*“. W odpowiedzi B. użyto słowa „*Unordnung*”, które jest antonimem słowa „*Ordnung*” pojawiającego się w tekście. Mimo przedrostka „*Un-*” odpowiedź stała się dla uczniów tak atrakcyjna, że właśnie ją wybierali.

W zadaniach sprawdzających umiejętność rozumienia tekstów pisanych zdający uzyskali średnio 64% punktów możliwych do zdobycia. Zdający poradzi sobie lepiej z zadaniem 3., sprawdzającym umiejętność określania głównej myśli poszczególnych części tekstu niż z zadaniem 4., w którym musieli określić związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Najtrudniejsza do uzupełniania okazała się luka 4.1. 52% zdających podało prawidłową odpowiedź E. Część uczniów nie zidentyfikowała logicznego połączenia między zdaniami. W poprawnej odpowiedzi pojawia się rzeczownik „*Privates*”, którego określeniem jest zaimek wskazujący „*Das*”, znajdujący się w kolejnym zdaniu w tekście.

Telefonieren immer und überall – dem Sprecher macht es Spaß, aber die Anderen sind genervt, wenn man z.B. laut über die letzte Geburtstagsparty erzählt. Das interessiert fremde Menschen auf der Straße nicht. **4.1.** ____ Das kann man doch zu Hause ruhig am Telefon besprechen. Wenn man alleine ist.

E. Deswegen sollte Privates privat bleiben.

Również luka 4.4. sprawiła uczniom trudność. Poprawnie uzupełniło ją 58% zdających. Poprawna odpowiedź to zdanie B. „*Der Gesprächspartner kann uns sehr gut hören.*” W kolejnym zdaniu znajduje się zaimek osobowy „*ihn*”, który bezpośrednio odnosi się do słowa „*Der Gesprächspartner*”.

Was tun, wenn das Handy klingelt und man gerade auf einer Party ist? Man sollte nicht schreien. **4.4.** ____ Nur wir hören ihn nicht.

B. Der Gesprächspartner kann uns sehr gut hören.

W zadaniu 5., sprawdzającym umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji, wyniki w poszczególnych jednostkach były bardziej zróżnicowane. Zadanie 5.1. wykonało poprawnie 76% zdających.

5.1. ____

Peter möchte etwas für seine Gesundheit tun. Er sucht eine **Wintersportart** und träumt von einer großen Karriere als Profisportler. Sein Ziel will er **im Team** erreichen. **Jedes Wochenende hat er Zeit.**

C.
SPORTKLUB VÖLS – bietet Freizeit- und Leistungssport. Wer **in einer Mannschaft** als Fortgeschrittener spielen möchte, sollte sich sofort zum Training mit bekannten Trainern melden. Besonders beliebt sind Ballsportarten und **Eishockey**. **Das Training findet samstags und sonntags statt.**

Uczniowie poprawnie wyszukali w ofercie klubu sportowego informacje zbieżne z oczekiwaniami Petera (zaznaczenia w tekście powyżej). Większość z nich poprawnie połączyła m.in. słowo *Wochenende* z dniami tygodnia *Samstag* oraz *Sonntag*. Co ciekawe, w zadaniu 5.3., które rozwiązało poprawnie znacznie mniej zdających (60%), uczniowie zasugerowali się prawdopodobnie również informacją dotyczącą terminu.

5.3. _____

Jan achtet auf einen gesunden Lebensstil. Schwimmen interessiert ihn aber nicht mehr. Er sucht nach einer neuen Sportdisziplin mit einer Lebensphilosophie. Er will seinen Charakter formen und in Harmonie leben. Vormittags hat er Zeit. An den Wochenenden ist er beschäftigt.

W profilu Jana również znajduje się informacja o weekendzie, lecz chłopiec właśnie wtedy na zajęcia chodzić nie może. Tymczasem wielu uczniów wybrało propozycję weekendowego kursu (odpowieź C), co wskazuje, że nie zrozumieli oni zdania podkreślonego w tekście. Oprócz terminu zajęć, ważną też była informacja dotycząca ich rodzaju. Chłopiec poszukiwał dla siebie innej, niestandardowej dyscypliny: „*Er sucht nach einer neuen Sportdisziplin mit einer Lebensphilosophie. Er will seinen Charakter formen und in Harmonie leben.*” W tekście oferty należało zwrócić uwagę na takie wyrażenia jak : „*Im Training schulen sie Konzentration und Respekt. Meditation gehört auch zum Programm.*”

Wiele trudności sprawiły uczniom przystępującym do egzaminu na poziomie rozszerzonym zadania otwarte 6. i 7., sprawdzające znajomość struktur leksykalno-gramatycznych.

Zadanie 6. polegało na uzupełnieniu luk w krótkim tekście podanymi wyrazami. Wyrazy te uczeń powinien przekształcić na właściwą formę, tak aby powstał spójny i logiczny tekst. Jedynie 33% zdających poradziło sobie z wymaganiami tego zadania. Bardzo często zdający opuszczali to zadanie, co może świadczyć o tym, że nie opanowali oni sprawdzanych w zadaniu struktur leksykalno-gramatycznych.

Uczniowie, którzy podejmowali próbę rozwiązania zadania, uzupełniali luki źle dobranymi wyrazami, co świadczy o niezrozumieniu przez nich treści tekstu. Wielu z uczniów uzupełniało tekst źle odmienionymi bądź nieodmienionymi formami podanych wyrazów.

Najwięcej trudności sprawiło uczniom uzupełnienie luk w zadaniach 6.1., i 6.5. W obu przypadkach odpowiednio 15% i 23% gimnazjalistów wykonało to zadanie prawidłowo. Zadanie 6.1. sprawdzało umiejętność tworzenia liczby mnogiej rzeczownika „*Kino*”, natomiast zadanie 6.5. umiejętność odmiany przymiotnika „*populär*” po rodzajniku nieokreślonym. W zadaniu 6.3. zdający mieli wykazać się umiejętnością tworzenia liczebnika porządkowego „*dritten*”. 24% gimnazjalistów rozwiązało to zadanie prawidłowo. Prawie połowa uczniów (45%) uzupełniła właściwie lukę w zadaniu 6.4. rzeczownikiem „*Rolle*” w liczbie mnogiej, a ponad połowa (56%) – lukę w zadaniu 6.2. poprawnie odmienionym czasownikiem „*heißen*”.

Także zadanie 7., polegające na tłumaczeniu fragmentów zdań, okazało się trudne dla tegorocznych gimnazjalistów.

- 7.1. Ich kann nicht länger bleiben, denn ich muss um 20.00 Uhr (*być w domu*) _____

7.2. Der Deutschkurs macht ihm (*dużo przyjemności*) _____.
7.3. Die Tomatensuppe (*smakuje*) _____ mir sehr gut.
7.4. (*Jak długo*) _____ spielst du Tennis?
7.5. Das Konzert findet (*w czwartek*) _____ statt.

61% gimnazjalistów prawidłowo przetłumaczyła fragment pytania w zadaniu 7.4., ale już tylko 41% zdających poprawnie uzupełniło zadanie 7.5. wyrażeniem „*am Donnerstag*”. Przyczyną błędów często było pomylenie przyimka lub dni tygodnia („*Dienstag*”/„*Donnerstag*”). 31% gimnazjalistów poprawnie przetłumaczyło na język niemiecki wyrażenie „*być w domu*”. Uczniowie często mylą wyrażenia „*zu Hause*” oraz „*nach Hause*”. Właśnie z tego powodu mogła wynikać błędna odpowiedź. Częstą przyczyną niepowodzeń w tych zadaniach było także popełnianie błędów ortograficznych, co

uniemożliwiało przyznanie punktu. Należy pamiętać, że w zadaniach 6. i 7. wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów.

Zagadnienie „pod lupą”

Analiza wyników uzyskanych przez uczniów piszących egzamin, pokazuje, że jednym z najtrudniejszych zadań jest dla zdających zadanie 8. na poziomie rozszerzonym, sprawdzające umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. To tutaj sprawdzane są najbardziej złożone umiejętności w zakresie przekazywania określonych w poleceniu informacji, nadawania wypowiedzi określonej formy, zachowania logicznego toku formułowania myśli, wreszcie posługiwania się w sposób sprawny strukturami leksykalno-gramatycznymi. Trudności związane z realizacją tego zadania wynikają z wielu czynników. Przyjrzyjmy się niektórym z nich.

Zadanie 8. składa się z trzonu zadania, w którym opisana jest sytuacja komunikacyjna oraz trzech elementów polecenia tzw. „kropek”.

Zadanie 8. (0–10)

Twój kolega z Niemiec poinformował, że przyjeżdża do Ciebie w najbliższy weekend. W e-mailu do kolegi:

Trzon

- napisz, jak zareagowała Twoja rodzina na wiadomość o jego przyjeździe
- opisz pogodę zapowiadaną na weekend
- przedstaw plany na wspólne spędzenie czasu.

Elementy polecenia tzw. „kropki”

Istotnym jest, jakie informacje zawarte są w trzonie zadania. To w tym miejscu zamieszczony jest opis sytuacji, w jakiej znajduje się piszący oraz informacja, do kogo adresuje wiadomość. Zdarza się, że uczniowie pobieżnie odczytują treść poleceń, nie analizując, jakich informacji oczekuje się w piśmie napisanym przez nich tekście.

W tegorocznym zadaniu e-mail miał być reakcją na wiadomość, jaką zdający otrzymał od kolegi o jego planowanej wizycie w Polsce. Zdarzało się, że uczniowie zamiast napisać e-mail do kolegi z Niemiec, formułowali wypowiedź do innej osoby i opisywali przyjazd kolegi z Niemiec. Przykładem błędnego zrozumienia polecenia jest zamieszczona poniżej wypowiedź jednego z tegorocznych gimnazjalistów:

Hallo!
Wie geht's? Mir geht's gut. Was gibt es neues bei dir? Meine Freund Kamil fährt zu mir im Urlaub. Meine Familie sehr, unser liebster Mutter spricht, dass Kamil ist toll. Weiter ist super. Im Urlaub nicht hat Regen

Przykład błędnego zrozumienia podanego w poleceniu adresata maila.

Ten przykład pokazuje, jak ważne jest aby uczeń wnikliwie czytał polecenie i umiał odnaleźć w nim wskazówki do wykonania zadania, od których uzależniona jest ocena treści pracy.

W każdej kolejnej edycji egzaminu sprawdzane są różne umiejętności szczegółowe, które zawarte są w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Realizując kolejne elementy polecenia, uczeń powinien wykazać się tymi umiejętnościami. Stąd istotna jest analiza treści zadania właśnie pod tym kątem.

Realizacja zadania 8. wymaga od ucznia opanowania szerokiego spektrum umiejętności. Przeanalizujmy to na przykładzie tegorocznego egzaminu.

Pierwszy element polecenia brzmiał:

- napisz, jak zareagowała Twoja rodzina na wiadomość o jego przyjeździe

Przy realizacji tego elementu polecenia uczeń powinien wykazać się następującymi umiejętnościami z podstawy programowej:

- uczeń przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości (5.3.)
- uczeń przedstawia opinie innych osób (5.6.).

Aby spełnić wymienione wymagania, uczeń powinien dysponować odpowiednimi środkami leksykalno-gramatycznymi. Na przykład użyć:

- przymiotników opisujących reakcję rodziny
„*Meine Mutter ist zufrieden.*”
- konstrukcji umożliwiających przedstawienie opinii rodziny
„*Mein Vater findet es toll, dass du kommst.*”
„*Mein Bruder sagt, dass er sich freut.*”

Do poprawnej realizacji tego elementu polecenia uczeń mógł użyć czasu przeszłego np. „*Meine Mutter hat sich gefreut*” lub teraźniejszego, np. „*Meine Mutter bereitet ein Zimmer für dich vor.*”

Drugi element polecenia brzmiał:

- **opisz pogodę zapowiadaną na weekend**

Przy realizacji tego elementu polecenia uczeń powinien wykazać się znajomością środków leksykalnych oraz gramatycznych, pozwalających na zrealizowanie wymagania: uczeń opisuje [...] zjawiska (5.1.)

Do opisu pogody można było użyć:

- odpowiednich przymiotników opisujących zjawiska atmosferyczne, tj.: „*sonnig*”, „*windig*”, „*regnerisch*” itd.
- wyrażen czasownikowych, tj.: „*Es regnet*”. „*Es scheint die Sonne*”.

Zadaniem ucznia było opisanie pogody, jaka przewidywana jest na najbliższy weekend, stąd ważne było także użycie czasu przyszłego „*Am Samstag wird es schön sein.*” lub czasu teraźniejszego w połączeniu z odpowiednimi okolicznikami czasu „*Am Wochenende scheint die Sonne.*” lub zdania okolicznikowego czasu „*Wenn du kommst, regnet es.*”

Trzeci element polecenia brzmiał:

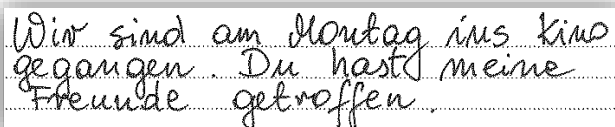
- **przedstaw plany na wspólne spędzenie czasu**

Przy realizacji tego elementu polecenia uczeń powinien wykazać się znajomością środków leksykalnych oraz gramatycznych, pozwalających na zrealizowanie wymagania: uczeń opisuje plany na przyszłość (5.7.).

Aby w pełni zrealizować ten element polecenia, należało użyć na przykład:

- czasu teraźniejszego (niezbędny stosowny okolicznik czasu wskazujący na przyszłość)
„*Am Wochenende gehen wir ins Kino und dann essen wir Eis.*”
- czasu przyszłego
„*Am Wochenende werden wir ins Kino gehen und dann Eis essen.*”

Inny niż wymagany w zadaniu czas prezentowanych treści może powodować, że piszący przekazuje inną informację i nie zrealizuje tym samym wymagania podstawy programowej o planach na przyszłość. Poniższy przykład jest ilustracją takiej sytuacji.

Wir sind am Montag ins Kino
gegangen. Du hast meine
Freunde getroffen.

Oprócz znajomości struktur gramatycznych do realizacji zadania niezbędne było wykorzystanie środków leksykalnych z zakresu tematycznego życie rodzinne i towarzyskie – formy spędzania czasu wolnego. Na przykład „*ins Theater gehen*“, „*ein Museum besuchen*“, „*Bücher lesen*“, „*im Wald wandern*“. Istotne znaczenie dla poprawnego wykonania tego elementu polecenia było zaprezentowanie planów, które byłyby realizowane wspólnie z odwiedzającym ucznia kolegą z Niemiec. Wskazane było użycie zaimków wskazujących na wspólne działania, np. *wir / du und ich/ für uns*. Zdarzało się, że uczniowie podawali plany na najbliższy weekend, ale nie dotyczyły one wspólnych działań, np. *Am Wochenende gehe ich ins Kino*. Takie przedstawienie planów nie było realizacją wymagania z polecenia.

Warunkiem pełnej realizacji zadania egzaminacyjnego jest zatem jego analiza pod kątem wymagań szczegółowych wymienionych w podstawie programowej oraz niezbędnych do napisania tekstu struktur leksykalnych i gramatycznych. Środki językowe umożliwiające spełnienie poszczególnych wymagań podstawy programowej mogą być odpowiednio dobrane w zależności od poziomu biegłości językowej danej grupy uczniów. Dla uczniów o niższych umiejętnościach ważne jest opanowanie najbardziej podstawowych struktur umożliwiających spełnienie poszczególnych wymagań. Celem uczniów o wyższym poziomie umiejętności jest natomiast opanowanie jak najszerszej gamy struktur, aby mogli uzyskać maksymalną liczbę punktów nie tylko w kryterium treści, ale też w kryterium zakresu środków językowych.

Poniżej przedstawiono przykładowe środki językowe, które mogłyby być pomocne przy realizacji innych wybranych wymagań z podstawy programowej.

Wymaganie z podstawy programowej	Przykładowe środki językowe
5.5) uczeń wyraża i uzasadnia swoje poglądy, uczucia	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wyrażenia: <i>Ich denke, ...</i> <i>Ich finde, ...</i> ❖ Użycie zdania podrzędnego ze spójnikiem „<i>dass</i>“ <i>Ich meine, dass ...</i> <i>Ich glaube, dass ...</i>
7.7) uczeń wyraża swoje emocje	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Użycie przymiotników opisujących pozytywne i negatywne emocje: <i>Ich bin glücklich.</i> <i>Ich fühle mich schlecht, deprimiert.</i> ❖ Użycie czasowników wyrażających emocje: <i>Das nervt mich.</i> <i>Das ärgert mich.</i> <i>Das freut mich.</i>
7.8) uczeń prosi o radę i udziela rady	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Użycie czasowników modalnych takich jak <i>sollen</i> oraz <i>können</i> <i>Du solltest ...</i> <i>Könntest du mir sagen, wie</i> ❖ Użycie czasownika <i>bitten</i> <i>Schreib mir, bitte, was /wie /wem ...</i>
7.2) uczeń uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Umiejętne budowanie pytań tworzonych za pomocą inwersji: <i>Ist der Tisch frei?</i> ❖ Umiejętne budowanie pytań W-Fragen: <i>Wann fährt der Zug ab?</i>

Opanowanie przez uczniów określonego spektrum struktur leksykalno-gramatycznych w zakresie wymienionych w podstawie programowej umiejętności szczegółowych pozwoli uczniom precyzyjnie formułować myśli i konsekwentnie w pełni realizować kolejne elementy polecenia.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka niemieckiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Analiza wyborów uczniów w zadaniach zamkniętych pokazuje, że zdający bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie uwagi uczniów na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte, i ich powiązanie z opcjami w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika nie powinno polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Część zadań na egzaminie sprawdza umiejętność reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego. Nie oznacza to jednak, że praca z uczniami powinna ograniczyć się wyłącznie do najbardziej typowych reakcji w tych sytuacjach. Ważne jest, aby pokazać uczniom oraz uczyć ich reakcji mniej standardowych. Warto poszerzać listy reakcji w różnych sytuacjach komunikacyjnych i egzekwować od uczniów odpowiedzi bardziej oryginalnych.
- ❖ Uczniowie uzyskali stosunkowo niskie wyniki w zadaniu sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Ważne, aby w ramach pracy z różnorodnymi tekstami (także tymi zawartymi w podręczniku) analizować je także pod tym kątem. Należy zwracać uwagę uczniów na różnorodne rodzaje związków w tekście (np. logiczne, leksykalne, gramatyczne) oraz na typowe wyrażenia, które np. wskazują na kontynuację myśli, wprowadzają przeciwny punkt widzenia lub zapowiadają ilustrację jakiegoś problemu przykładem. Uczniowie powinni też umieć identyfikować, do czego odnoszą się poszczególne zaimki czy chronologicznie porządkować fakty, na przykład poprzez wskazywanie okoliczników czasu. Warto też ćwiczyć z nimi pisanie krótkich, kilkuzdaniowych tekstów, w taki sposób, aby każde kolejne zdanie wynikało z poprzedniego lub było z nim połączone jakimś elementem leksykalnym lub strukturą gramatyczną. W ten sposób zwiększy się świadomość tekstu, który uczniowie czytają, jak i spójność ich własnych wypowiedzi pisemnych.
- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Wskazywać to może na zbyt duże skupienie się na umiejętnościach receptywnych i mniej intensywnej pracy nad jakością języka uczniów. Tymczasem brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często pośrednio powoduje to też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych dla rozwiązania zadania.
- ❖ Polecenie w wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym przygotowywane jest w taki sposób, aby sprawdzić opanowanie kilku wybranych umiejętności z podstawy programowej w zakresie tworzenia tekstów i reagowania językowego. Dlatego ważne jest, aby przyzwyczajać uczniów do wnikliwej analizy polecenia i planowania swojej wypowiedzi. W tym celu warto ćwiczyć na lekcjach dobieranie odpowiednich środków językowych do wykonania poszczególnych elementów polecenia i wskazywać uczniom różnorodne sposoby realizacji wymagania w taki sposób, aby uniknąć niejednoznaczności w pracy. W zależności od grupy językowej ten wachlarz wprowadzanych struktur może być mniej lub bardziej szeroki, ważne jest, aby każdy uczeń, niezależnie od swojego poziomu biegłości językowej, był w stanie zrealizować wymagania podstawy programowej w sposób przejrzysty i komunikatywny dla odbiorcy.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka niemieckiego (GN-P2-142) został przygotowany na podstawie arkusza GN-P1-142 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstęp między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. W związku z wydłużonym czasem trwania egzaminu na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 25. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka niemieckiego (GN-P4-142, GN-P5-142, GN-P6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GN-P4-142 – Arial 16 pkt, GN-P5-142 – Arial 24 pkt. W arkuszu GN-P5-142 materiał ikonograficzny został dodatkowo opisany. W przypadku arkuszy GN-P5-142 oraz GN-P6-142 na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 26. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
6	48	83	-	-	62,8	109,5

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-P7-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 9 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz znajomość funkcji językowych.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 27. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	65	65	-	-	65,0	0,0

Opis arkusza dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-P8-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Tabela 28. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
67	33	100	-	-	61,6	14,3

Poziom rozszerzony

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka niemieckiego (GN-R2-142) został przygotowany na podstawie arkusza GN-R1-142 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstęp między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Zmodyfikowany został także temat wypowiedzi pisemnej. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 29. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka niemieckiego (GN-R4-142, GN-R5-142, GN-R6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GN-R4-142 – Arial 16 pkt, GN-R5-142 – Arial 24 pkt. W przypadku arkuszy GN-R5-142 oraz GN-R6-142 na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 30. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	55	65	-	-	60,0	7,1

Opis arkusza dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-R8-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań (10 zadań zamkniętych oraz 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Tabela 32. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	78	78	-	-	78,0	